

Uchwała Nr XLIV/777/14
Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 26 czerwca 2014r.

w sprawie przyjęcia Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2013 r.

Na podstawie art. 14 ust 1 pkt. 4 oraz art.. 41 pkt.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U z 2013 poz. 596 z póź. zm) art. 21 pkt. 8 w związku z art. 16a ust 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013, poz.182 z póź. zm) uchwała się, co następuje:

§1

Przyjmuje się Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2013 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Sejmiku

Józef Grabowski

Uzasadnienie
do Uchwały Nr XLIV/777/14
Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 26 czerwca 2014r.

w sprawie przyjęcia przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego „Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2013 rok.

Zgodnie z art. 14 ust 1 pkt. 4 oraz art.. 41 pkt.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U z 2013 poz. 596 z póź. zm) art. 21 pkt. 8 w związku z art. 16a ust 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013, poz.182 z póź. zm) zachodzi konieczność przyjęcia przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego „Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2013 rok” i przekazanie oceny właściwemu wojewodzie do dnia 31 lipca 2014. Dane zawarte w ocenie winny przyczyniać się do planowania budżetu oraz efektywnych działań w zakresie pomocy społecznej

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA 2013

Kielce, czerwiec 2014 rok

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Obserwatorium Integracji Społecznej powstało w ramach projektu „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Opracowanie:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Obserwatorium Integracji Społecznej

Spis treści

I.	Wstęp	4
II.	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej.....	5
III.	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia.....	13
IV.	Inne rodzaje pomocy i świadczeń.....	55
V.	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.....	65
VI.	Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.....	82
VII.	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostek samorządu terytorialnego.....	89
VIII.	Aktywność projektowo-konkursowa jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.....	97
IX.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia.....	103
X.	Podsumowanie.....	108

I. Wstęp

Na podstawie znowelizowanej w 2011 roku ustawy z dnia 12 marca 2004r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2009. Nr 175, poz.1362, z późn. zm), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego dokonał oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2013.

Ocena zasobów pomocy społecznej na poziomie samorządu województwa opracowana jest na podstawie sprawozdań oceny zasobów pomocy społecznej sporządzanych przez samorządy gminne i powiatowe z terenu województwa, z uwzględnieniem kwestii i problemów społecznych wynikających z przyjętej strategii polityki społecznej.

Ocena zasobów pomocy społecznej po raz trzeci została zrealizowana przy pomocy jednolitego narzędzia tj. formularzy dostępnych w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS). W 2013 roku przeprowadzone zostały konsultacji z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej w wyniku których dokonano ostatecznej korekty formularzy OZPS.

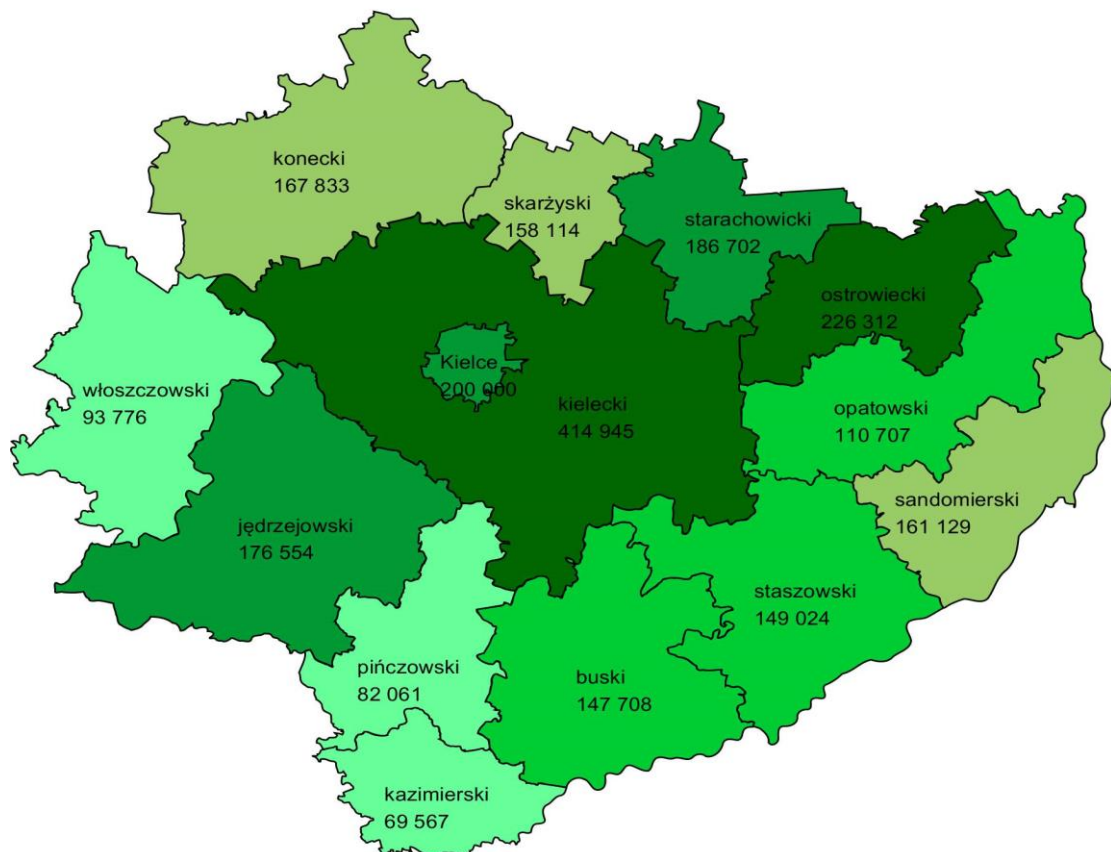
Na podstawie analiz danych zawartych w ocenie opracowane zostały rekomendacje zmian w prowadzonych działaniach oraz zostaną przedstawione propozycje nowych działań. Dane z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej będą także wykorzystywane do monitoringu Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020, a także programów wojewódzkich z zakresu polityki społecznej.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej to merytoryczny dokument niezbędny do kreowania polityki społecznej w regionie na wszystkich szczeblach samorządu.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

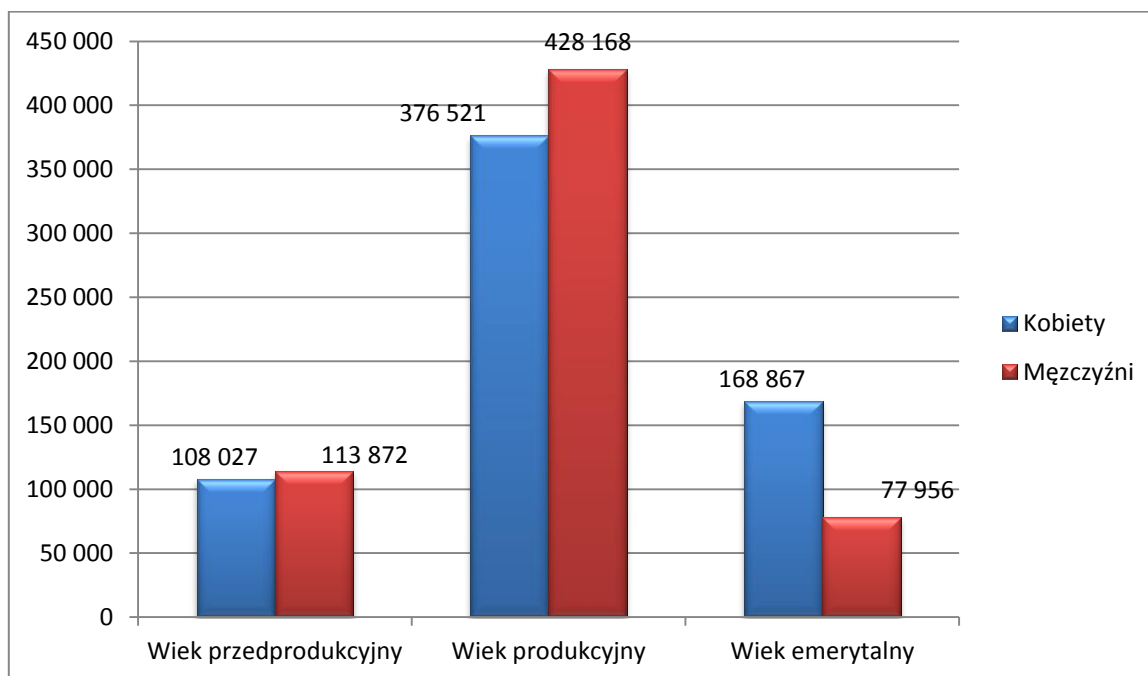
Województwo świętokrzyskie zajmuje powierzchnię 11 710,50 km², tworzy je 13 powiatów oraz jedno miasto na prawach powiatu; 102 gminy, w tym: 5 miejskich, 26 miejsko-wiejskich i 71 wiejskich. W granicach województwa w 2013 roku zamieszkiwało **1 273 411** osób. Najbardziej zaludnionymi powiatami w województwie świętokrzyskim są: kielecki, ostrowiecki, starachowicki oraz miasto Kielce. Szczegółowy wykaz liczby ludności w podziale na powiaty prezentuje poniższa mapa.

Mapa 1. Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego wg powiatów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2013 roku na terenie województwa świętokrzyskiego zamieszkiwało więcej kobiet niż mężczyzn – liczba kobiet ukształtowała się na poziomie **653 415** osób, zaś mężczyzn na poziomie **619 996** osób. Analizując dane dotyczące struktury wiekowej mieszkańców, widać, iż liczba mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym oraz wieku produkcyjnym jest wyższa niż liczba kobiet w tych samych przedziałach, natomiast znacznie niższa w wieku emerytalnym. Zarówno liczba kobiet jak i mężczyzn utrzymuje tendencję spadkową w odniesieniu do lat ubiegłych. Liczba ludności województwa w odniesieniu do roku 2012 zmalała nieznacznie, bo o ok 1 %, w latach kolejnych prognozowany jest również systematyczny spadek liczby mieszkańców regionu świętokrzyskiego.

Wykres 1. Ludność województwa świętokrzyskiego w podziale na grupy wiekowe i płeć w 2013 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

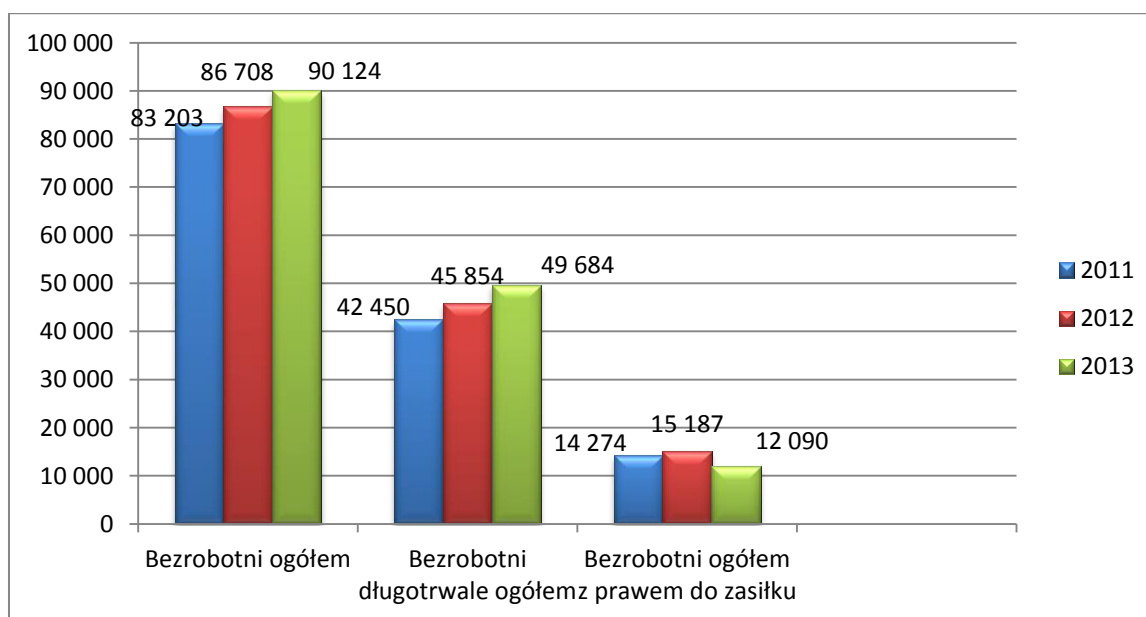
Rynek pracy

Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2013 roku kształtowała się w województwie na poziomie 16,5%, a w kraju wyniosła 13,4 %. W regionie nadal utrzymuje się znaczne zróżnicowanie terytorialne natężenia bezrobocia. Najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła w powiatach: skarżyskim - 27,4%, koneckim - 23,9%, opatowskim - 22,9%, ostrowieckim -

22,3%, kieleckim - 20,6% i starachowickim - 18,3%, natomiast najniższa w: buskim - 9,5%, pińczowskim - 10,4%, m. Kielce - 11,1%, staszowskim - 12,8%, sandomierskim - 13,4% i kazimierskim - 13,6%. Liczba bezrobotnych, niezatrudnionych i niewykonujących innej pracy zarobkowej, zdolnych i gotowych do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, nieuczących się w szkole w systemie dziennym oraz zarejestrowanych we właściwym powiatowym urzędzie pracy w woj. świętokrzyskim według stanu na dzień 31.12.2013 r. wyniosła **90 124** osoby, w tym:

- **49 684** osób długotrwale bezrobotnych ogółem, czyli pozostających bez pracy przez okres, co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy,
- **12 090** osób bezrobotnych z prawem do zasiłku (osób zarejestrowanych w urzędzie pracy, dla których nie ma propozycji pracy czy stażu).

Na przestrzeni lat 2011-2013 obserwuje się wzrost liczby bezrobotnych ogółem, co przy stale zmniejszającej się liczbie ludności, może świadczyć o mało korzystnej sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim. Systematycznie zwiększa się także liczba osób długotrwale bezrobotnych – na koniec grudnia 2013 roku ich liczba wzrosła o ponad 8 % w odniesieniu do grudnia 2012 roku. W odniesieniu do roku 2012, w 2013 roku o ponad 20 % zmalała natomiast liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku.

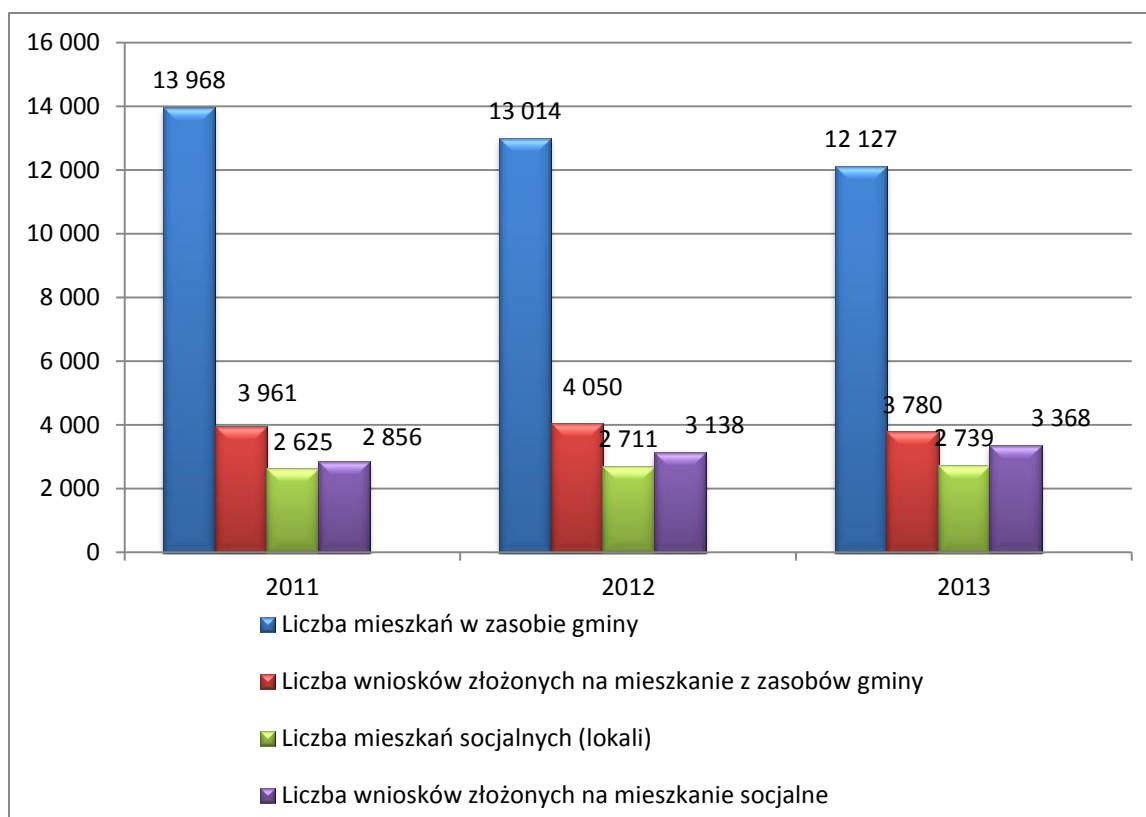
Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2013
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Infrastruktura społeczna

Mieszkania socjalne

W 2013 roku liczba wszystkich mieszkań w województwie świętokrzyskim stanowiących własność gminy albo gminnych osób prawnych bądź spółek handlowych, utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystwa budownictwa społecznego wyniosła **12 127**. Są to mieszkania znajdujące się w budynkach stanowiących w całości własność gminy, mieszkania będące własnością gminy, ale znajdujące się w budynkach stanowiących nieruchomości wspólne oraz mieszkania stanowiące własność Skarbu Państwa, ale zarządzane przez gminę. W odniesieniu do roku 2012 liczba mieszkań komunalnych w zasobie gmin w województwie świętokrzyskim zmniejszyła się o **887** lokali. Podobna sytuacja wystąpiła w przypadku liczby wnioskodawców ubiegających się o mieszkanie komunalne z zasobów gminy – w 2013 roku nastąpił spadek liczby złożonych wniosków o **270** wniosków w odniesieniu do roku 2012 (z 4 050 wniosków w 2012 roku do **3 780** w 2013 roku).

Liczba mieszkań socjalnych, które gminy wynajmują, bądź mogą wynająć na podstawie umowy o najem lokalu socjalnego w 2013 roku wyniosła **2 739**, oznacza to wzrost w odniesieniu do roku 2012 i 2011, odpowiednio o 28 i 114 lokali. Liczba osób, które złożyły wniosek o najem mieszkania socjalnego w wydziale lokalowym gminy w terminie do 31 grudnia 2013 roku wyniosła **3 368** osób. Oznacza to, iż w województwie świętokrzyskim występuje znaczny deficyt mieszkań socjalnych, zapotrzebowanie jest nieadekwatne do zaistniałych potrzeb. W 2013 roku wydano **272** wyroki eksmisji bez wskazania lokalu socjalnego lub zamiennego. Liczba ta gwałtownie wzrosła, bo ponad dwukrotnie w porównaniu do roku 2012 (ze 121 w roku 2012 do 272 w roku 2013).

Wykres 3. Liczba mieszkań w zasobie gminy, liczba wniosków złożonych na mieszkanie w zasobie gminy, liczba mieszkań socjalnych (lokali) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne na przestrzeni lat 2011-2013 w województwie świętokrzyskim.

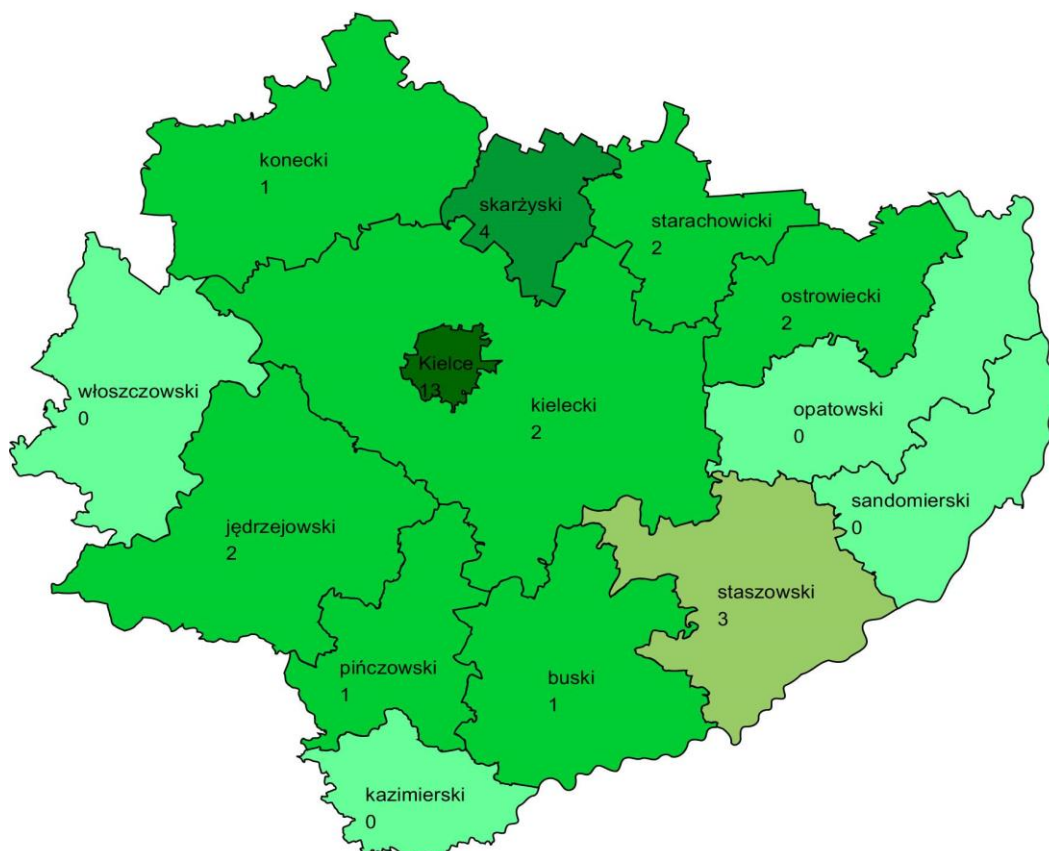
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Żłobki i oddziały żłobkowe

Żłobki i oddziały żłobkowe działające przy przedszkolach, sprawują opiekę nad dziećmi do lat 3 w czasie pracy rodziców. W 2013 roku liczba publicznych i niepublicznych żłobków, oddziałów żłobkowych, klubów dziecięcych na terenie gminy bądź miasta na prawach powiatu na terenie województwa świętokrzyskiego wyniosła **31** placówek. Co istotne, począwszy od roku 2011 zaobserwować można ponad czterokrotny wzrost liczby żłobków(w 2011 funkcjonowało ich zaledwie 7, a już w 2012 - 14). Pomimo zwiększającej się systematycznie liczby żłobków, zapewniającej łączną liczbę miejsc w publicznych i niepublicznych żłobkach na poziomie **1 172** miejsc, **405** dzieci z terenu województwa nie otrzymało miejsca w żłobku czy klubie dziecięcym. Warto podkreślić, iż odnotowano ogromny wzrost liczby miejsc w żłobkach w odniesieniu do lat poprzednich – w porównaniu do roku 2012 liczba miejsc w 2013 zwiększyła się o 808 miejsc. Najwięcej żłobków zlokalizowanych jest na terenie miasta Kielce (13), powiatu skarżyskiego (4) oraz powiatu staszowskiego (3). Po dwie placówki funkcjonują w powiatach: starachowickim, ostrowieckim, kieleckim,

jędrzejowskim. Nie odnotowano funkcjonowania żłobków w czterech powiatach na terenie województwa świętokrzyskiego: opatowskim, sandomierskim oraz włoszczowskim. Szczegółowe informacje prezentuje mapa nr 2.

Mapa 2. Umiejscowienie żłobków i oddziałów żłobkowych w roku 2013 na terenie województwa świętokrzyskiego.

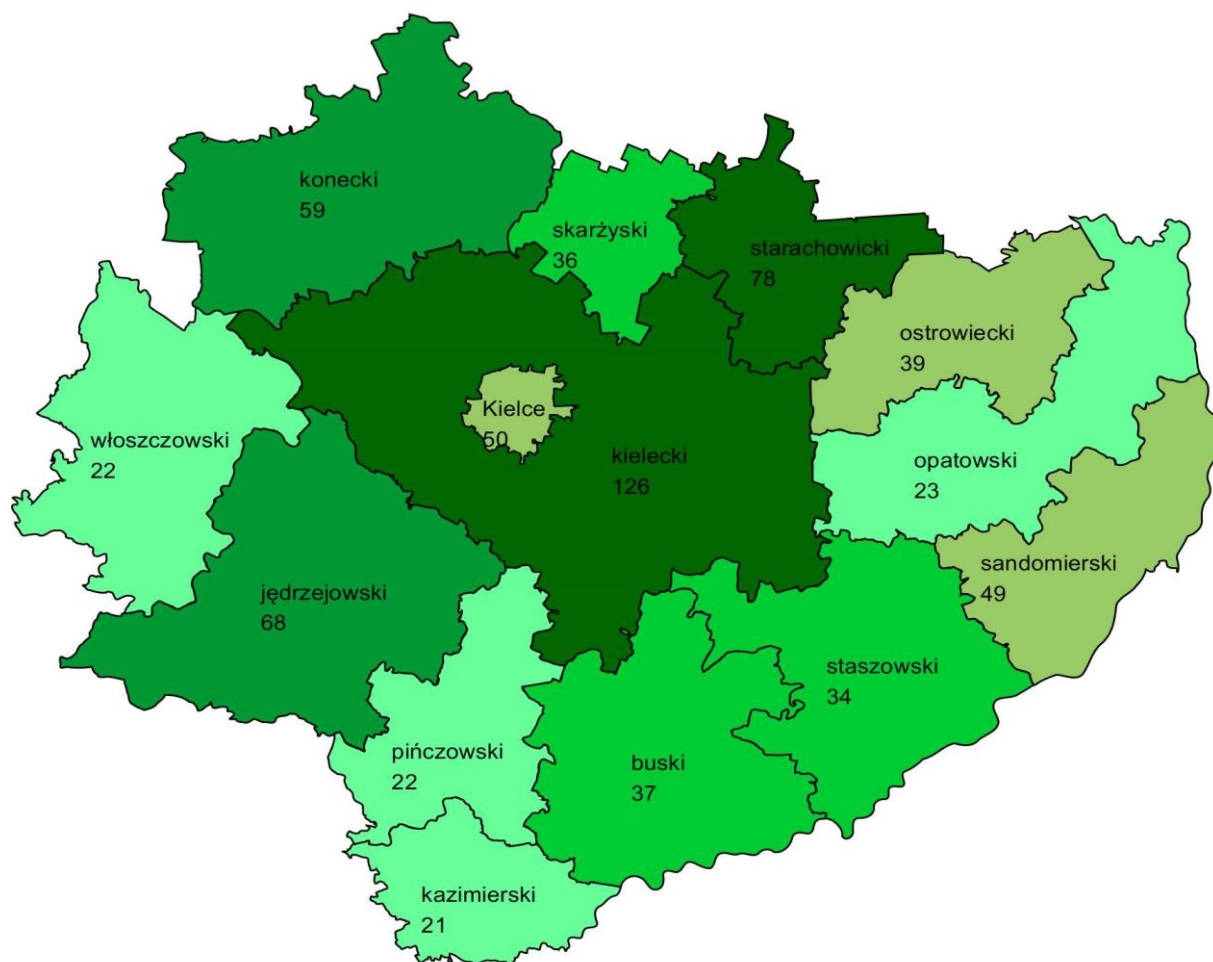
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Przedszkola, oddziały przyszkolne, punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego

Liczba publicznych i niepublicznych przedszkoli wraz z liczbą oddziałów przyszkolnych przy szkole podstawowej, punktów przedszkolnych i zespołów wychowania przedszkolnego zlokalizowanych na terenie gminy bądź miasta na prawach powiatu wraz z oddziałami przedszkolnymi w szkołach podstawowych na terenie województwa świętokrzyskiego w 2013 roku wyniosła **664** placówki. W odniesieniu do roku 2012 liczba ta wzrosła o 92 przedszkola. Publiczne i niepubliczne przedszkola dysponowały łączną liczbą

miejsce wynoszącą **31 211**, co istotne liczba ta wzrosła o 9 771 miejsc w porównaniu do roku 2012. Podobnie jak w przypadku opieki żłobowej, występuje deficyt miejsc w przedszkolach na terenie województwa świętokrzyskiego. Oznacza to, iż w 2013 roku **1 199** dzieci nie otrzymało miejsca w placówce przedszkolnej z powodu braku wolnych miejsc czy ograniczeń lokalowych.

Mapa 3. Liczba przedszkoli w podziale na powiaty na terenie województwa świętokrzyskiego w 2013 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

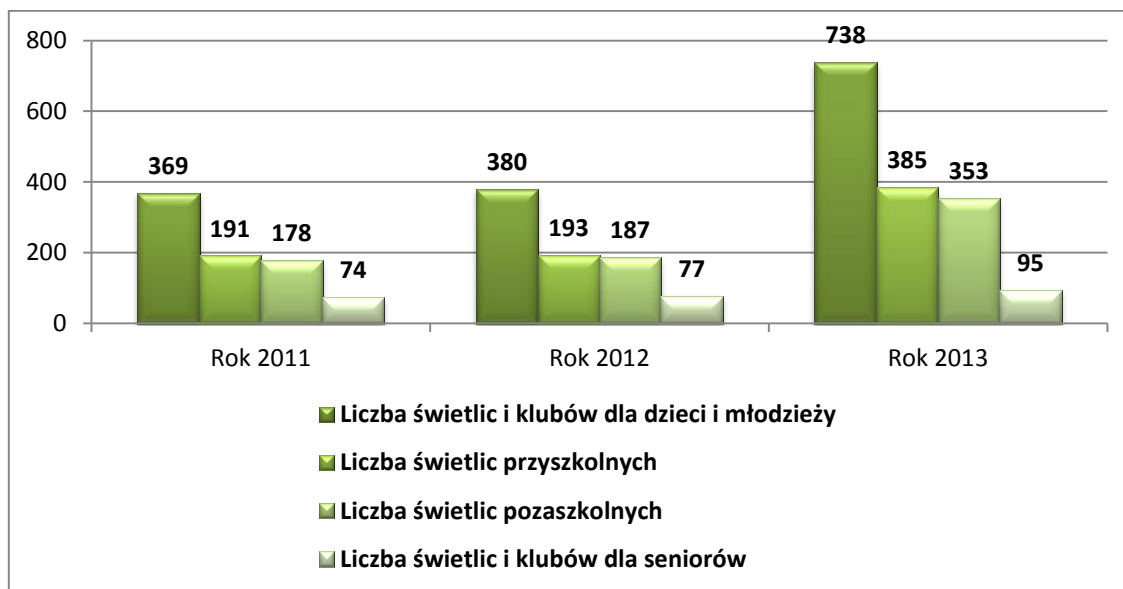
Świetlice i kluby dla dzieci i młodzieży

W 2013 roku liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży na terenie województwa świętokrzyskiego wyniosła **738** placówek i wzrosła o 358 w odniesieniu do roku 2012, z czego liczba świetlic przyszkolnych wyniosła **385**, zaś pozaszkolnych **353** placówki.

Do tego typu placówek zalicza się placówki kulturalne posiadające z reguły jedno pomieszczenie, niezbędny sprzęt i obejmujące swym zasięgiem działania małe grupy środowiskowe, a działalność prowadzona jest zasadniczo przez działaczy społecznych przy pomocy kierownika świetlicy. W tej liczbie mieszczą się świetlice środowiskowe, socjoterapeutyczne, kluby młodzieżowe jako placówki pozaszkolne.

Kluby Seniora

Podoba sytuacja wystąpiła w przypadku liczby świetlic i klubów uznawanych jako Kluby Seniora, działających na terenie gminy, zajmujących się rozwojem życia kulturalnego, oświatowego, towarzyskiego i rekreacyjnego osób starszych. Gdyż na przestrzeni lat 2011-2013 liczba tego typu placówek systematycznie wzrosła – z 74 w roku 2011 do **95** w roku 2013.

Wykres 4. Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży, świetlic przyszkolnych oraz pozaszkolnych oraz liczba świetlic i klubów dla seniorów na przestrzeni lat 2011-2013 na terenie województwa świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

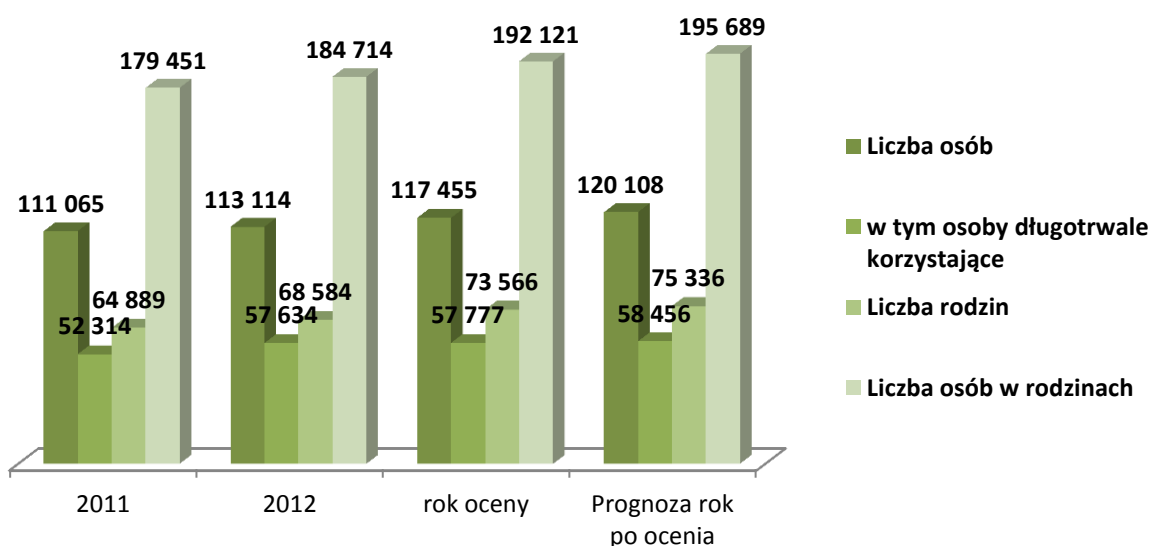
Hospicja

W 2013 roku liczba hospicjów, w których podmiot leczniczy wykonuje działalność leczniczą w formie stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne, tj. sprawowanie wszechstronnej opieki zdrowotnej, psychologicznej i społecznej nad pacjentami znajdującymi się w stanie terminalnym na terenie województwa świętokrzyskiego uplasowała się na poziomie 5 placówek. W porównaniu do roku 2012 nie uległa ona zmianie.

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia

Niniejsza część Oceny Zasobów Pomocy Społecznej poświęcona jest analizie oraz charakterystyce osób korzystających z pomocy i wsparcia. W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania – uwzględniając zarówno pomoc, która udzielona jest w formie decyzji administracyjnej, bez decyzji oraz pomoc, która jest udzielana bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego. W grupie tej ujęte zostały także osoby i rodziny objęte wyłącznie pracą socjalną, wsparciem jednostki organizacyjnej pomocy społecznej w postaci skierowań do zajęć w centrach i klubach integracji społecznej, skierowań do prac społecznie użytecznych itp.

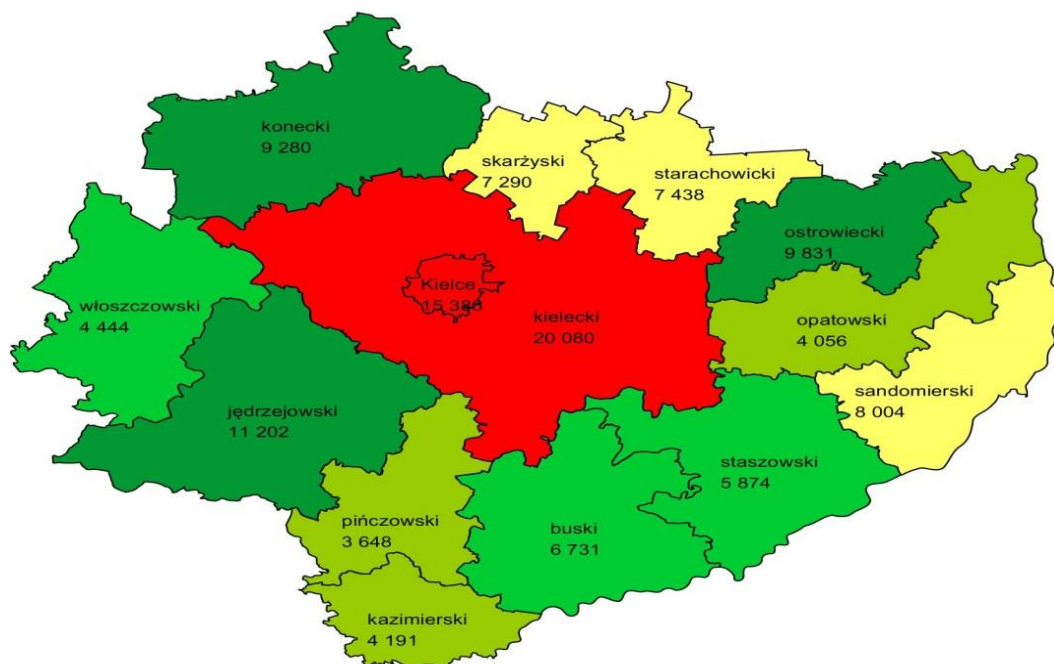

Wykres 5. Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia na przestrzeni lat 2011-2013 wraz z prognozą .

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2011-2013 obserwujemy wzrost liczby osób, liczby rodzin oraz osób w rodzinach, którym udzielono pomocy i wsparcia. Wzrost liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w 2013 roku w stosunku do 2011 r. wyniósł niespełna 6%. Natomiast wzrost liczby rodzin w roku 2011 do roku 2013 wyniósł niespełna 12%. Blisko połowę osób, którym udzielono pomocy i wsparcia stanowią osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej. Ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie z województwa świętokrzyskiego w swych prognozach dotyczących liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia zakładają dalszy wzrost liczby osób, rodzin oraz osób w rodzinach korzystających z pomocy i wsparcia w roku 2014.

Mapa 4. Liczba osób którym udzielono pomocy i wsparcia w 2013 r. wg. powiatów z terenu województwa świętokrzyskiego

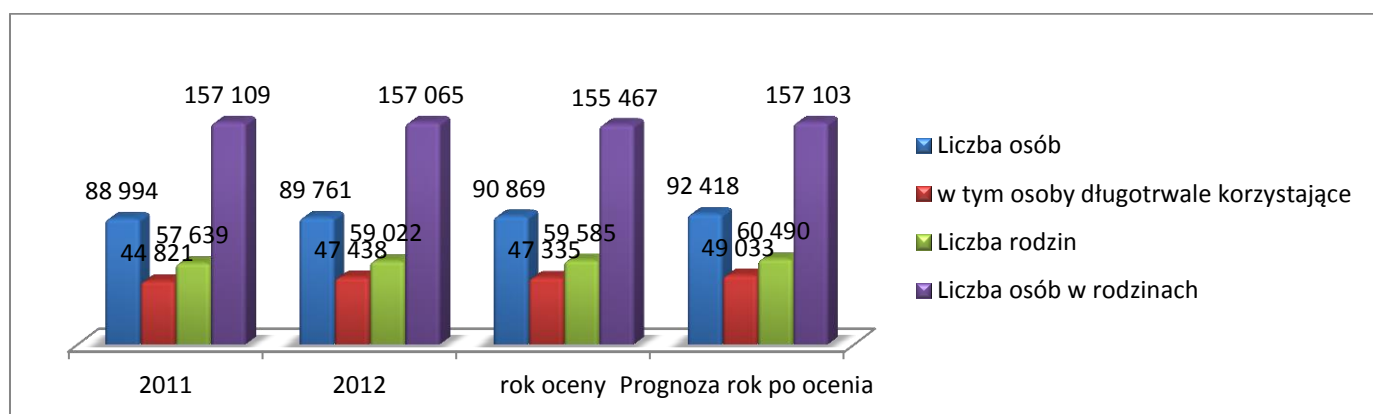
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa prezentuje przestrzenne zróżnicowanie liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania – uwzględniając zarówno pomoc, która udzielona jest w formie decyzji administracyjnej, bez

decyzji oraz pomoc, która jest udzielana bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego a także praca socjalna.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę i źródło finansowania świadczeń– uwzględniając zarówno pomoc, która udzielona jest w formie decyzji administracyjnej lub świadczeń bez decyzji.

Wykres 6 Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie na przestrzeni lat 2011-2013 wraz z prognozą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W świetle danych pochodzących z oceny zasobów pomocy społecznej odnotowujemy w okresie 2011-2013 wzrost liczby osób oraz rodzin, którym przyznano świadczenie. Liczba osób, którym przyznano świadczenie w 2013 roku w stosunku do 2011 r. wzrosła o ponad 2%. Odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy i wsparcia wśród beneficjentów, którym przyznano świadczenie w 2013 roku stanowi 52 %. Ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie z województwa świętokrzyskiego w swych prognozach dotyczących liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zakładają dalszy wzrost liczby osób, rodzin oraz osób w rodzinach, które uzyskają świadczenie z systemu pomocy społecznej.

Mapa 5 Liczba osób, którym przyznano świadczenie w 2013 r. wg. powiatów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

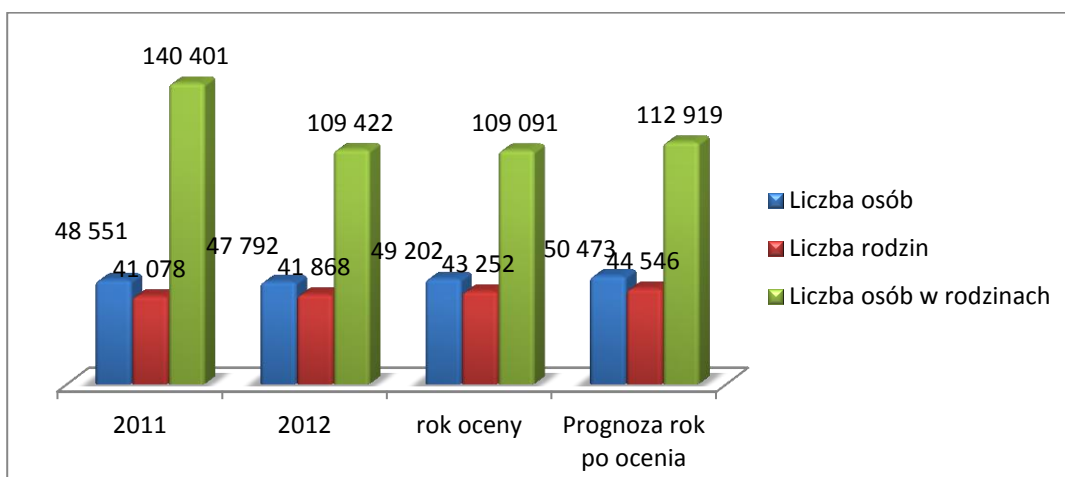
Mapa prezentuje zróżnicowanie na poziomie powiatów w zakresie liczby osób, które uzyskały świadczenie bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania, świadczenia w formie decyzji administracyjnej lub świadczeń bez decyzji.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne

W tej grupie ujmuje się osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń pieniężnych, do których należy zaliczyć następujące formy pomocy:

- zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,

- zasiłki celowe na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- inne zasiłki celowe,
- specjalne zasiłki celowe,
- pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłku lub pożyczki,
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

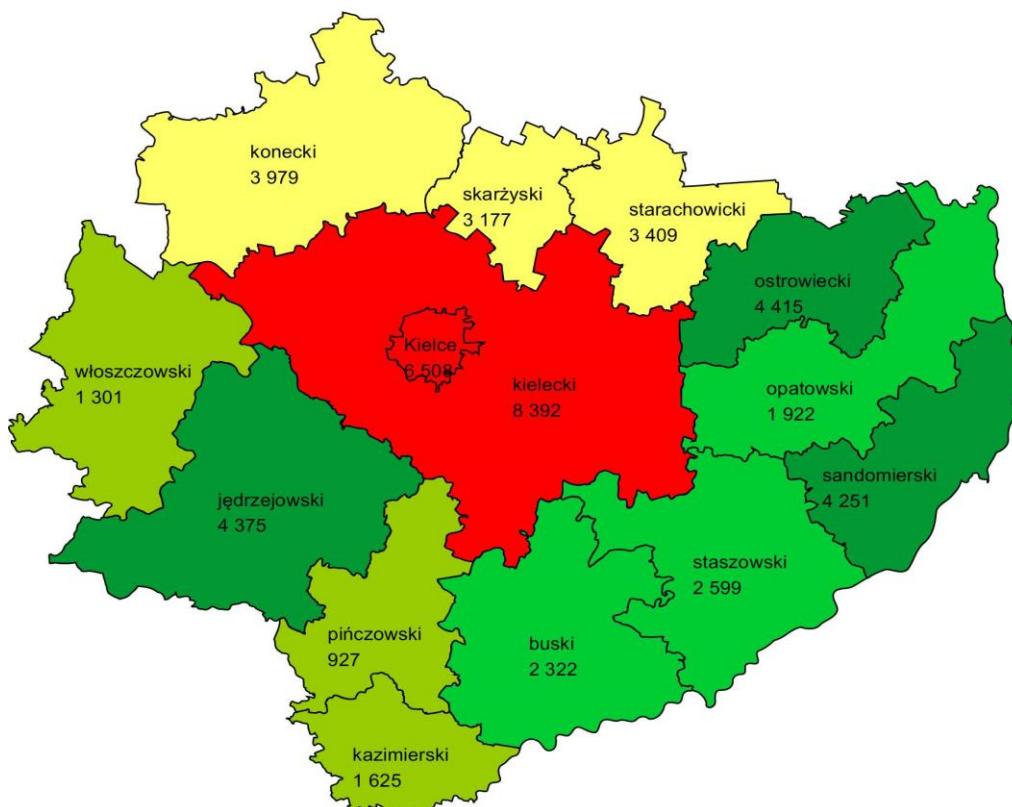
Wykres 7. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne na przestrzeni lat 2011-2013 wraz z prognozą .

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba osób, które otrzymały świadczenie pieniężne z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w 2013 roku wyniosła 49 202 i jest to wzrost w stosunku do roku 2011 niewiele ponad 1%. Liczba rodzin, które uzyskały świadczenie pieniężne wyniosła w 2013 roku 43 252 i jest to wzrost w stosunku do 2011 r o około 5%. Analizując dane dotyczące świadczeń pieniężnych należy wziąć pod uwagę zmiany, które weszły w życie z dniem 1 października 2012 r dotyczące zmiany kryteriów dochodowych. Na przestrzeni lat 2011-2012 obserwowany był spadek liczby osób, które uzyskiwały świadczenia pieniężne z pomocy społecznej. Należy przypuszczać, iż zmiana kryteriów dochodowych spowodowała odwrócenie tej tendencji. Ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie

z województwa świętokrzyskiego w swych prognozach dotyczących liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej zakładają dalszy wzrost liczby osób, rodzin oraz osób w rodzinach, które uzyskają świadczenie z systemu pomocy społecznej.

Mapa 6 Liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne w 2013 r. wg. powiatów

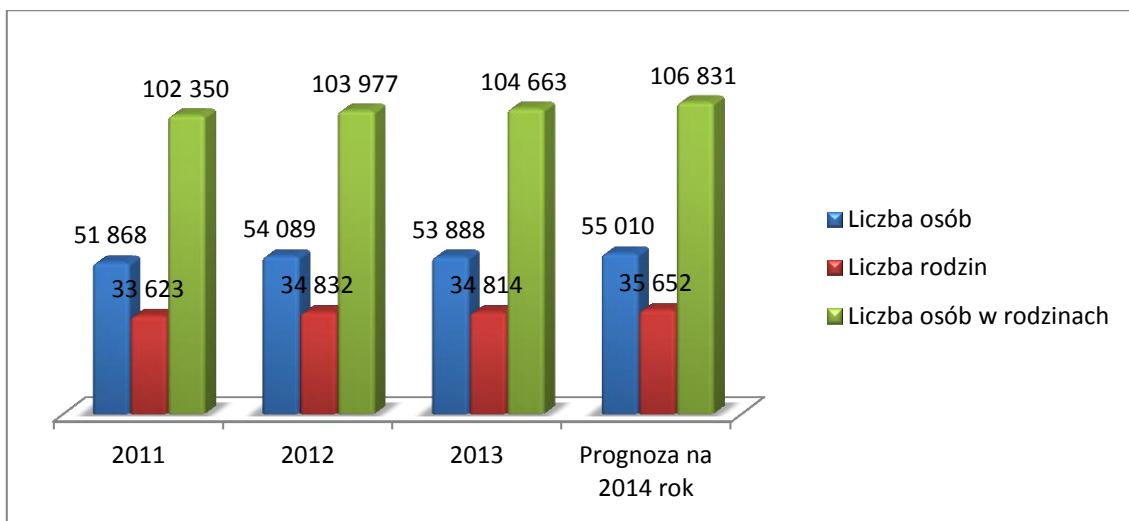
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa prezentuje zróżnicowanie na poziomie powiatów w zakresie liczby osób, które uzyskały świadczenie pieniężne z pomocy społecznej.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne

W tej grupie ujmuje się osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń niepieniężnych, do których należy zaliczyć następujące formy pomocy:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- schronienie,
- posiłek,
- ubranie,
- inna pomoc rzeczowa,
- usługi opiekuńcze,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego,
- sprawienie pogrzebu,
- pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie w naturze,
- uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych (w ramach pomocy na usamodzielnienie),
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej (w ramach pomocy na usamodzielnienie).

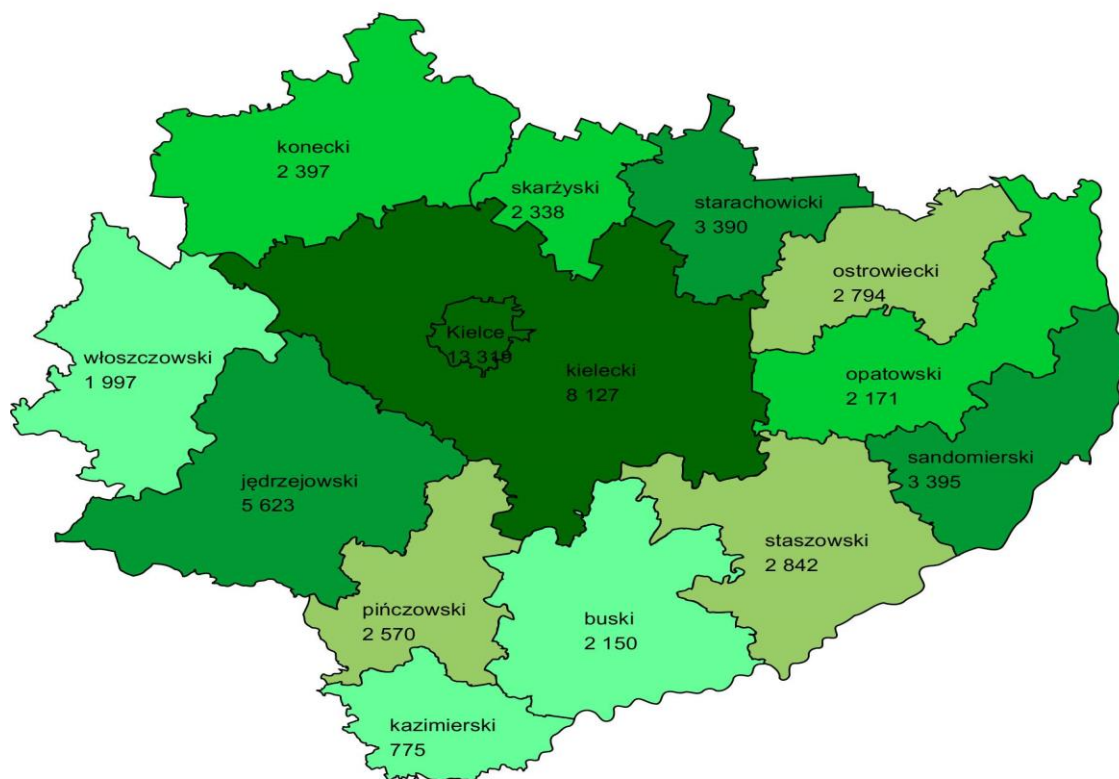

Wykres 8. Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2013 r. wg powiatów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Analiza danych dotyczących liczby osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w okresie 2011 do 2013 wykazuje wzrost o niespełna 4%. Natomiast w stosunku 2012 r. do 2013 roku odnotowany został spadek liczby osób, którym przyznano świadczenie o około 1%.

Mapa 7. Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2013 r. wg powiatów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa prezentuje zróżnicowanie na poziomie powiatów w zakresie liczby osób, które uzyskały świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej.

Osoby i rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, z którymi w danym okresie sprawozdawczym przeprowadzone zostały wywiady środowiskowe.

Tabela 1. Liczba osób i rodzin, z którym przeprowadzono wywiad środowiskowy

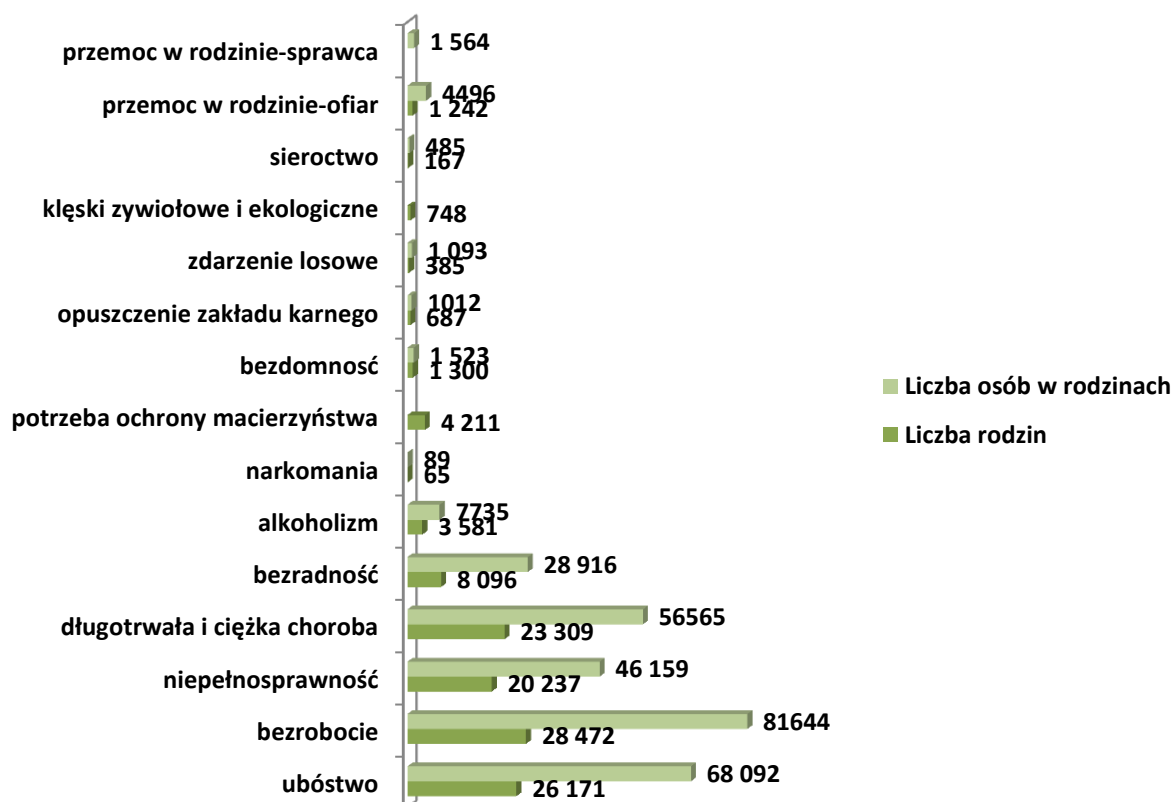
	Rok 2013	Prognoza na 2014 rok
Liczba osób ogółem	17 201	17 674
Liczba rodzin	65 208	65 833
Liczba osób w rodzinach	177 858	180 678

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba osób z, którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy wyniosła 17 201, liczba rodzin wyniosła 65 208 a liczba osób w rodzinach 177 858.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia

Charakteryzując rodzinę z punktu widzenia powodu przyznania pomocy, podane zostały wszystkie przyczyny trudnej sytuacji życiowej wymienione w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Oznacza to, iż w jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn przyznania pomocy, np. bezrobocie, alkoholizm itd.

Wykres 9. Powody przyznawania pomocy społecznej w 2013 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższy wykres przedstawia liczbę osób oraz liczbę osób w rodzinach według powodów przyznania pomocy w roku oceny 2013r. Niezmiennie w województwie świętokrzyskim najczęstsze powody udzielania pomocy społecznej to: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność i bezradność.

Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej na przestrzeni 2011-2013 wraz z prognozą.

	2011 r.	2012 r.	Rok oceny 2013	Prognoza na 2014 rok
Ubóstwo				
Liczba rodzin	22402	23996	26171	27298
Liczba osób w rodzinach	62279	63718	68092	69356
Bezrobocie				
Liczba rodzin	25176	26213	28472	29641
Liczba osób w rodzinach	75 467	76791	81644	83737
Niepełnosprawność				
Liczba rodzin	18872	20237	21306	22017
Liczba osób w rodzinach	41151	46159	47976	49181
Długotrwała lub ciężka choroba				
Liczba rodzin	20437	21840	23309	24414
Liczba osób w rodzinach	49228	53352	56565	58494
Bezradność (problemy)				
Liczba rodzin	7714	7761	8096	8356
Liczba osób w rodzinach	29135	28246	28916	29889
Alkoholizm				
Liczba rodzin	2980	3348	3581	3877
Liczba osób w rodzinach	7445	7271	7735	8321

Narkomania				
Liczba rodzin	55	77	65	90
Liczba osób w rodzinach	94	109	89	162
Potrzeba ochrony macierzyństwa				
Liczba rodzin	3914	4056	4211	4309
w tym: wielodzietność				
Liczba rodzin	2964	3011	3082	3144
Bezdomność				
Liczba rodzin	975	1015	1300	1404
Liczba osób w rodzinach	1126	1196	1523	1606
Opuszczenie zakładu karnego				
Liczba rodzin	619	702	687	730
Liczba osób w rodzinach	968	1075	1012	1115
Zdarzenia losowe				
Liczba rodzin	861	562	385	359
Liczba osób w rodzinach	2539	1662	1093	1037
Kłęski żywiołowe i ekologiczne				
Liczba osób	1709	580	748	105
Sieroctwo				
Liczba rodzin	228	259	167	169
Liczba osób w rodzinach	590	706	485	471
Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy				
Liczba osób	1501	2275	2675	2736
Liczba rodzin	1254	1266	1242	1412
Liczba osób w rodzinach	3848	3926	4496	4523
Przemoc w rodzinie –sprawcy przemocy				
Liczba osób	882	1262	1564	1597

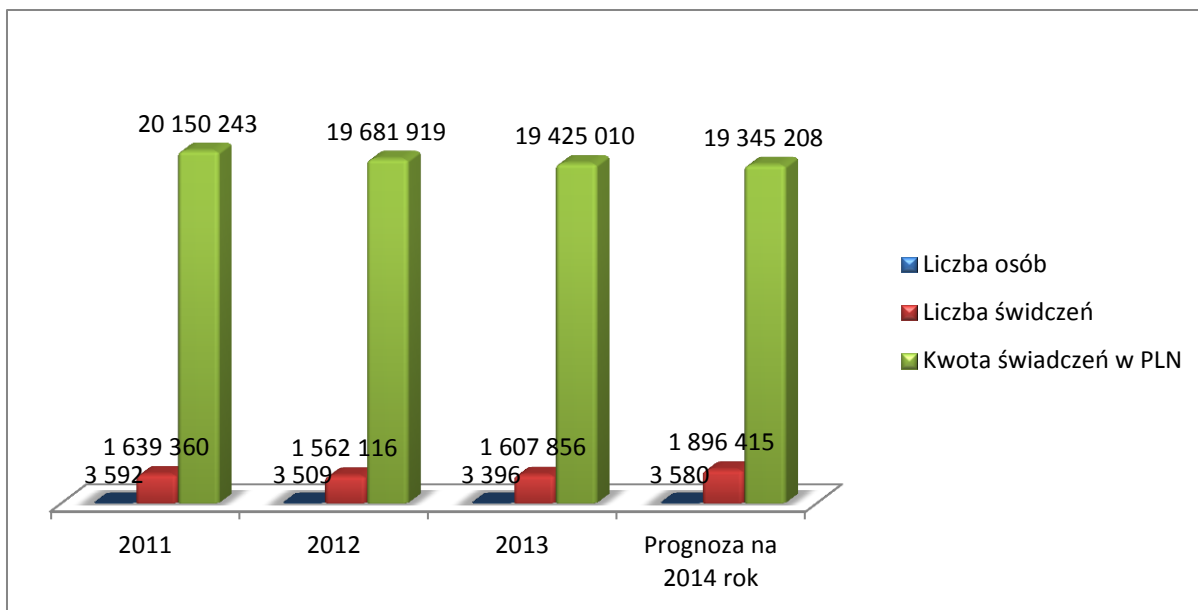
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Tabela 2 zawiera szczegółowe dane dotyczące liczby osób, liczby rodzin, liczby osób w rodzinach w latach 2011-2013, prognozy ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie dotyczące powodów przyznawania pomocy. We wszystkich pięciu najczęściej występujących problemach społecznych w województwie świętokrzyskim tj. bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność i bezradność obserwujemy systematyczny wzrost liczby osób otrzymujących pomoc. Prognozy ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie w zakresie tych pięciu najczęściej występujących problemów mówią o dalszym wzroście liczby beneficjentów korzystających z pomocy z tych powodów.

Usługi pomocy społecznej

Usługi opiekuńcze ogółem

Usługi opiekuńcze mogą obejmować: pomoc w codziennych zajęciach, takich jak robienie zakupów, sprzątanie, gotowanie, załatwianie spraw w urzędach itp., mycie, kąpanie, ubieranie, pomoc dla osób chorych, dozowanie lekarstw, prześcielenie łóżka, zapobieganie powstawaniu odleżyn i oparzeń, karmienie, w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z rodziną i otoczeniem, specjalistyczne usługi opiekuńcze – np. pielęgnacja wspierająca proces leczenia, rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub zaleceniami specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii. Jest to szczególny rodzaj usług dostosowanych do rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Są one świadczone przez specjalistów np. pielęgniarzy, rehabilitantów, fizjoterapeutów.

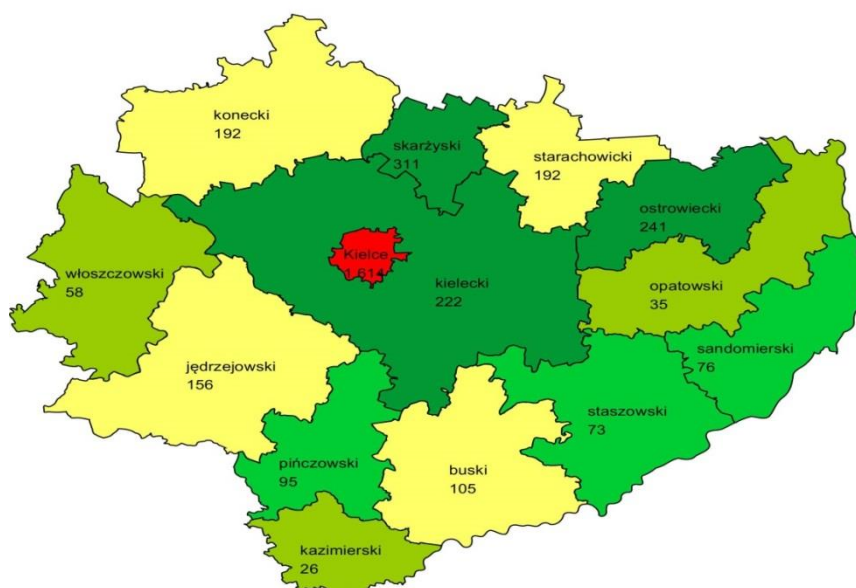

Wykres 10. Usługi opiekuńcze ogółem na przestrzeni lat 2011-2013 wraz z prognozą .

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W analizowanym okresie 2011-2013 obserwujemy systematyczny spadek wolumenu kwoty świadczeń wydawanych na usługi opiekuńcze. W roku 2012 odnotowano spadek liczby świadczeń, natomiast w 2013 roku w stosunku do 2012 roku liczba świadczeń nieznacznie wzrosła. Systematycznie spada liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.

Mapa 8. Usługi opiekuńcze ogółem - liczba osób, korzystających w 2013 r. wg powiatów

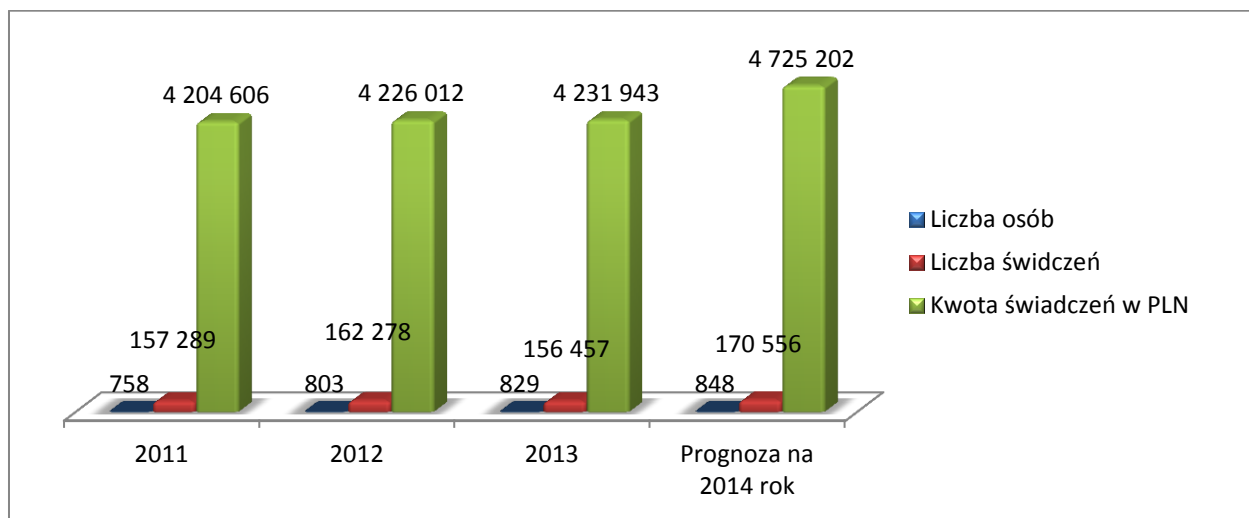
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa prezentuje liczbę osób korzystających z usług opiekuńczych w 2013 w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego.

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych. Pomoc udzielana jest tu określonej grupie osób. Zasady jej przyznawania i odpłatności określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej, a nie tak jak w przypadku pozostałych usług opiekuńczych, regulacje gminne.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określa, że ośrodki pomocy społecznej, w porozumieniu z poradniami zdrowia psychicznego czy innymi specjalistycznymi placówkami terapeutycznymi, organizują oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w relacjach z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

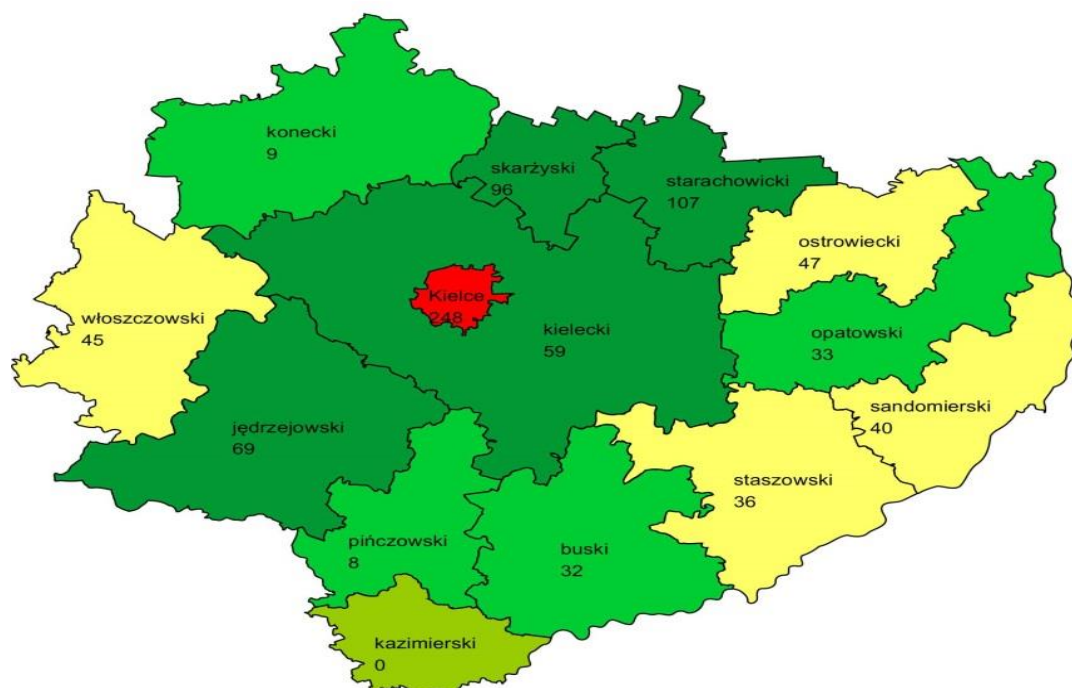

Wykres 11. Specjalistyczne usługi opiekuńcze ogółem na przestrzeni lat 2011-2013 wraz z prognozą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2011-2013 obserwujemy wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi a także wzrost wolumenu kwoty świadczeń przeznaczonych na realizację tego typu usług. Prognozy ośrodków pomocy społecznej wskazują na dalszy wzrost zapotrzebowania na tego typu usługi.

Mapa 9. Specjalistyczne usługi opiekuńcze ogółem - liczba osób, korzystających w 2013 r. wg. powiatów

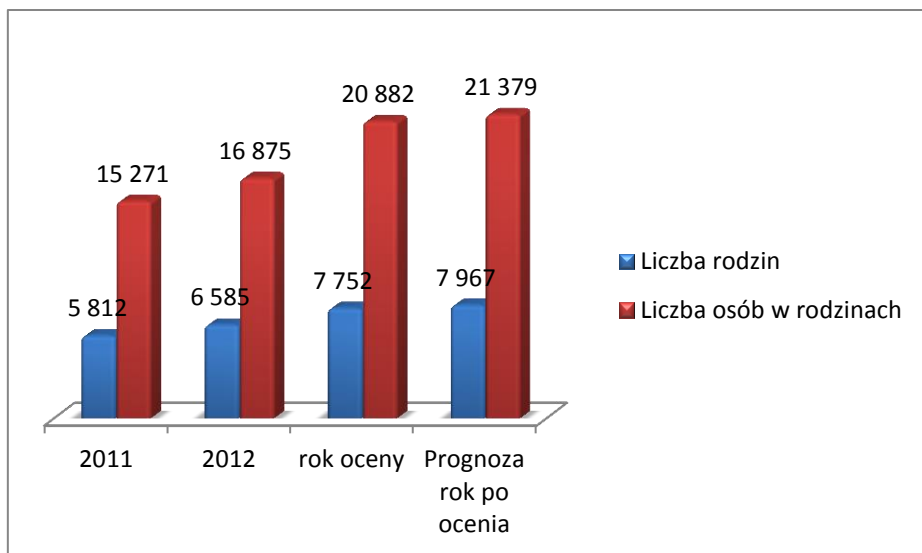

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizowane jest poprzez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

- Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii.
- Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

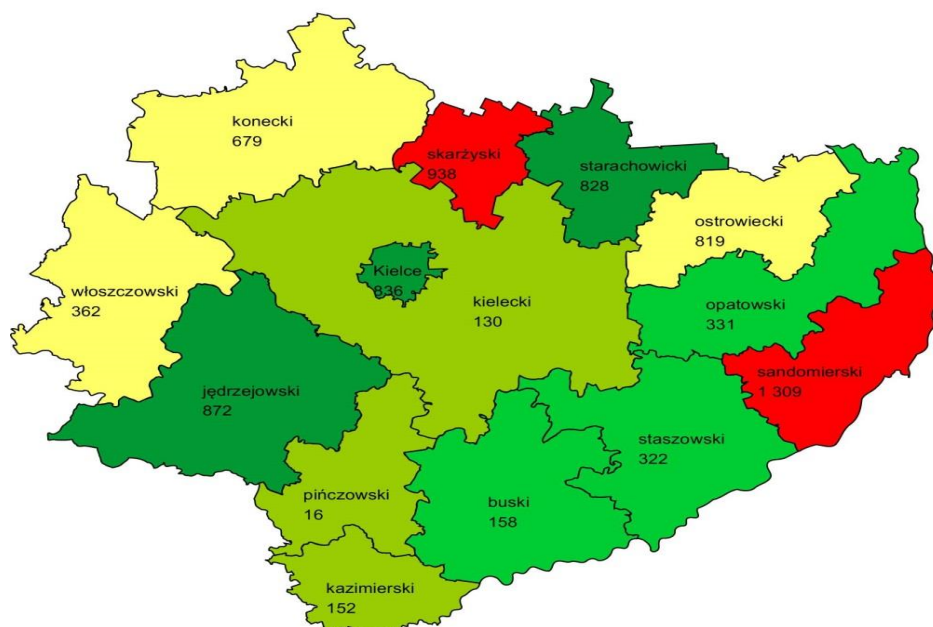

Wykres 12. Poradnictwo specjalistyczne na przestrzeni lat 2011-2013 wraz z prognozą .

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2011-2013 obserwujemy systematyczny wzrost liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, korzystających z tej formy pomocy i wsparcia. Prognozy ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie w zakresie tych pięciu najczęściej występujących problemów mówią o dalszym wzroście liczby beneficjentów, którzy będą korzystali ze specjalistycznego poradnictwa.

Mapa 10. Poradnictwo specjalistyczne w 2013 r. wg. powiatów

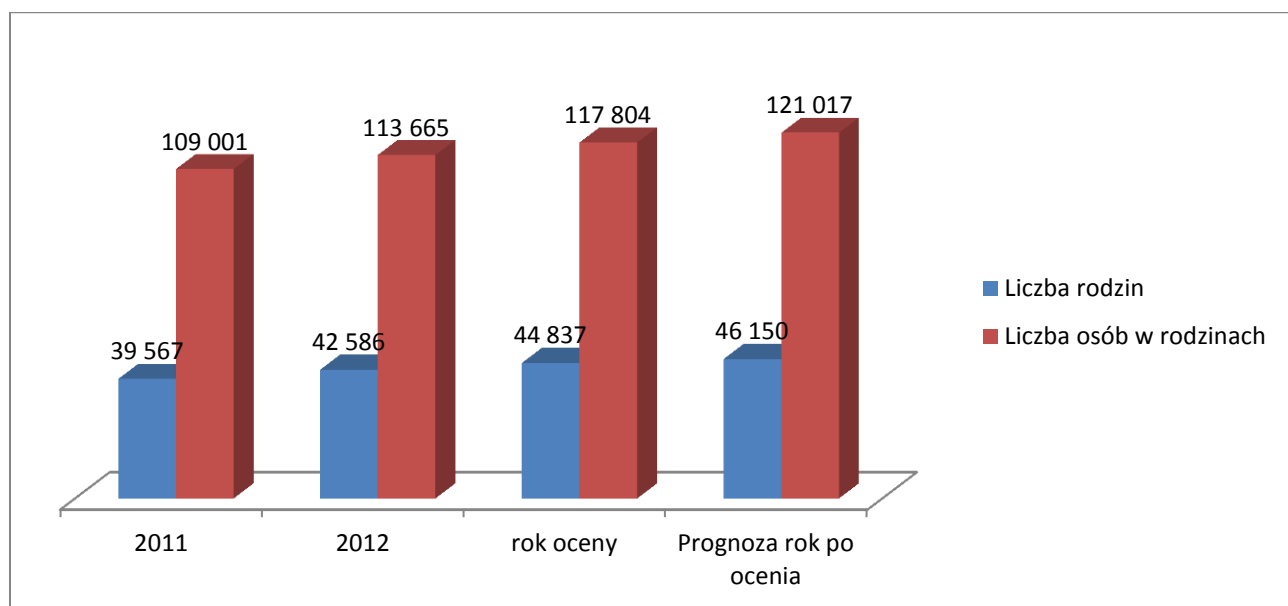

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa prezentuje liczbę osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w 2013r. w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego.

Praca socjalna

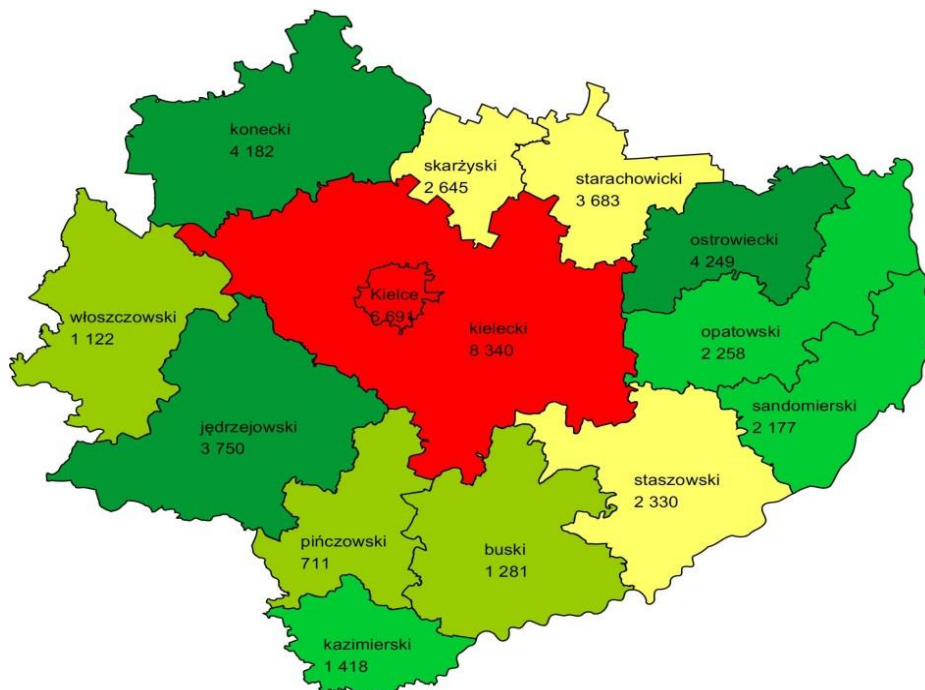
Praca socjalna to działalność zawodowa mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Środowisko zawodowe pomocy i integracji społecznej oddziela profesjonalną pracę socjalną, jako działalność skoncentrowaną na pomaganiu innym, pracę z drugim człowiekiem, skupienie się na rozwiązywaniu problemów jednostki, rodziny lub grupy społecznej od zjawiska błędnie w społeczeństwie utożsamianego z pracą socjalną jako wypłacaniem zasiłków i świadczeń z pomocy społecznej.

Wykres 13. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną lat 2011-2013 wraz z prognozą .

Jak wynika z danych oceny zasobów pomocy społecznej w analizowanym okresie obserwujemy systematyczny wzrost liczby rodzin objętych pracą socjalną. W roku oceny liczba rodzin objętych pracą socjalną wzrosła w stosunku do 2011 roku o ponad 13%. Ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie szacują dalszy wzrost liczby osób objętych pracą socjalną w 2014.

Mapa 11 Liczba rodzin z terenu województwa świętokrzyskiego objętych pracą socjalną w 2013 r. wg powiatów

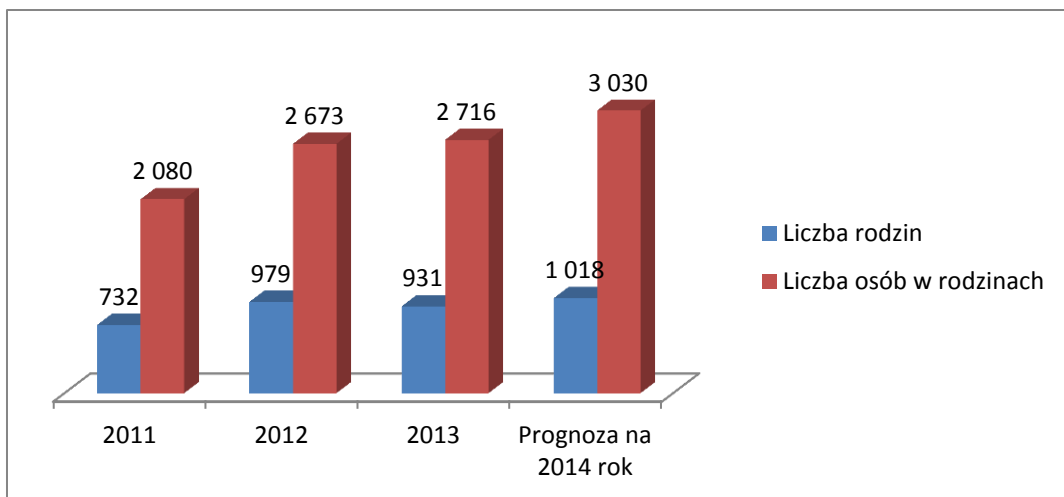

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa prezentuje liczbę rodzin objętych pracą socjalną w 2013r. w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego.

Interwencja kryzysowa

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany przez nie dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

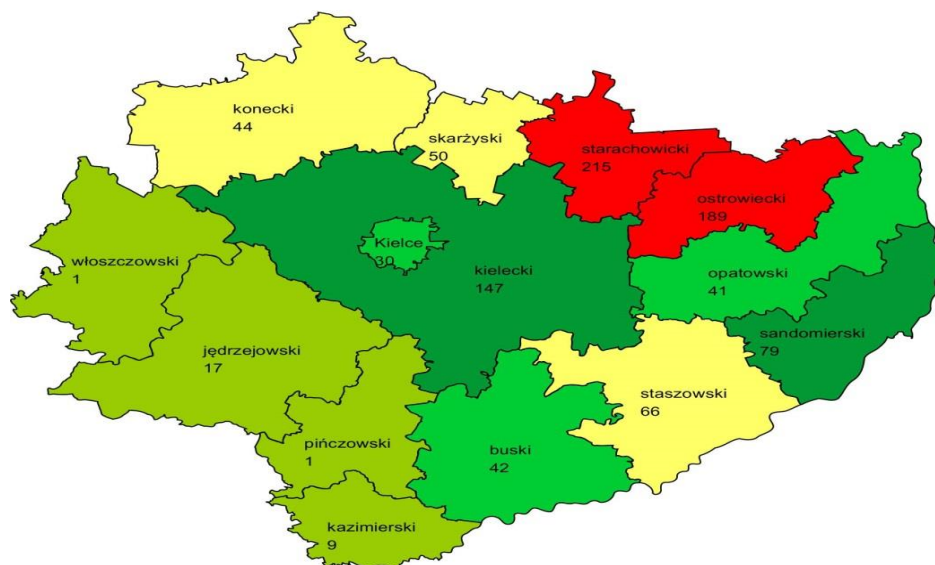

Wykres 14. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową lat 2011-2013 wraz z Prognozą na 2014 rok.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2013 roku w stosunku do roku 2011 wzrosła o 27% natomiast w stosunku do roku 2012 liczba osób objętych tą formą pomocy spadła w 2013 roku o niespełna 5%. Prognozowany jest dalszy wzrost liczby rodzin objętych interwencją kryzysową w województwie świętokrzyskim.

Mapa 12. Liczba rodzin z terenu województwa świętokrzyskiego objętych interwencją kryzysową w 2013 r. wg powiatów

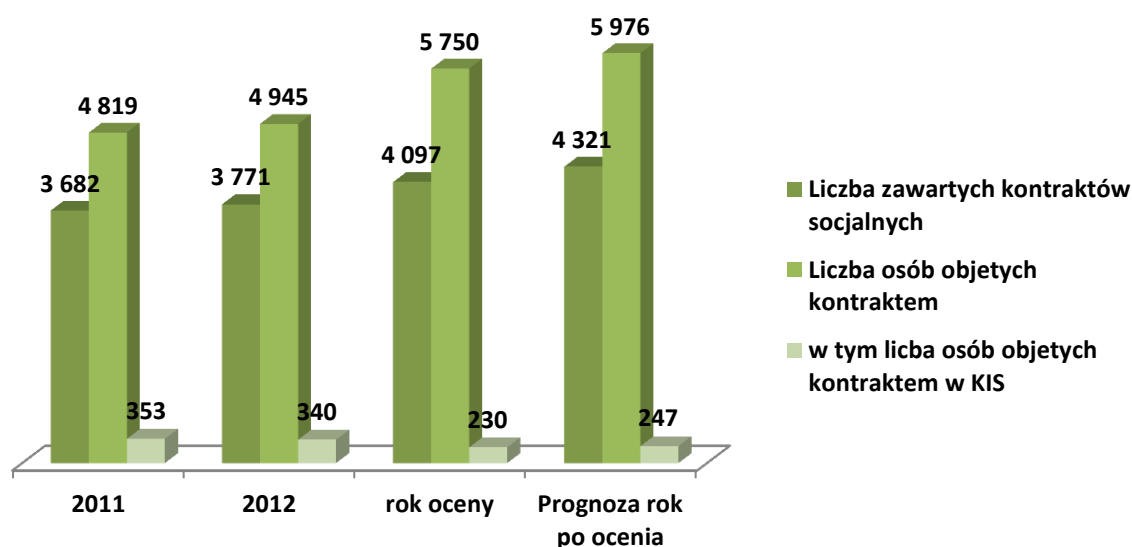

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa prezentuje liczbę rodzin objętych interwencją kryzysową w 2013 roku w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego.

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta między ośrodkiem pomocy społecznej a osobą (rodziną) ubiegającą się o pomoc, określająca sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej oraz uwzględniająca możliwości wykorzystania zasobów środowiska lokalnego. Kontrakt zawiera m.in. opis sytuacji życiowej osoby lub rodziny oraz opis działań koniecznych do podjęcia przez nią, a także formę, zakres i czas udzielanej przez ośrodek pomocy. Okres, na jaki zawierany jest kontrakt socjalny dostosowywany jest do sytuacji życiowej, w jakiej znajduje się osoba zawierająca kontrakt oraz do form wsparcia zaproponowanych przez ośrodek.

Wykres 15. Liczba zawartych kontraktów oraz osób objętych kontraktem socjalnym w latach 2011-2013 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Dane dotyczące liczby zawartych kontraktów socjalnych oraz liczby osób objętych kontraktem socjalnym wskazują na systematyczny wzrost w okresie 2011-2013 w zakresie wykorzystania tego instrumentu pracy socjalnej. Obserwujemy malejącą tendencję w zakresie liczby osób objętych kontraktem w Klubach Integracji Społecznej. Prognozowany jest dalszy

wzrost liczby zawartych kontraktów oraz liczby osób nimi objętych w województwie świętokrzyskim.

3.1 - Zadania OPS oraz MOPS, MOPR

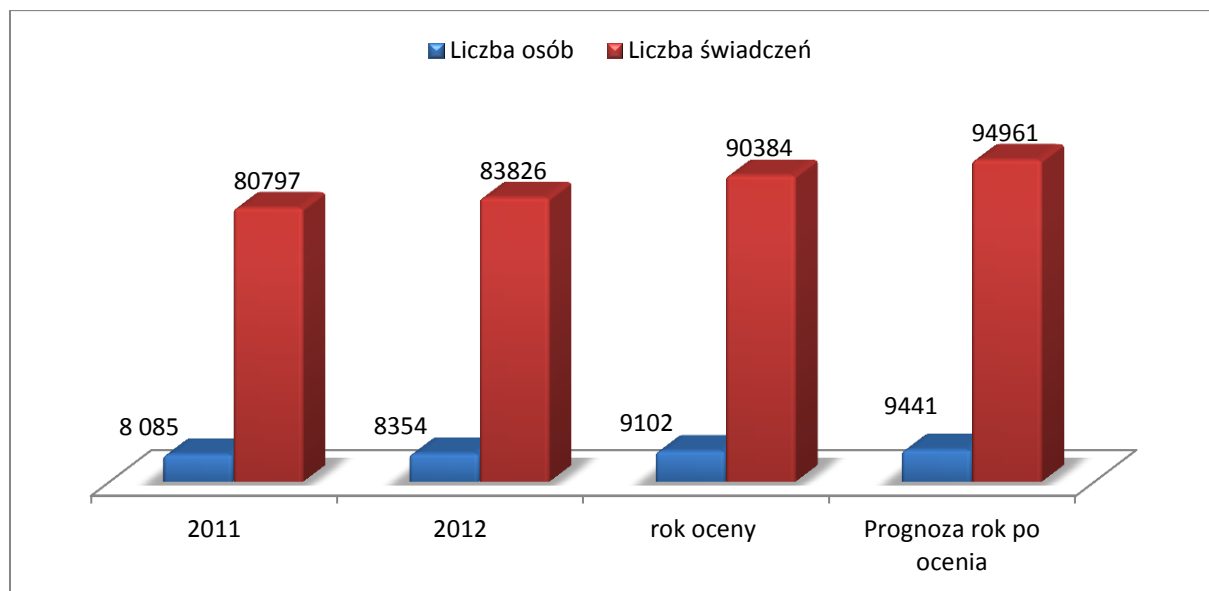
Zasilek stały

Zasilek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasilek stały ustala się w wysokości:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 529 zł miesięcznie;
- 2) w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Wykres 16. Zasilek stały w latach 2011-2013 .

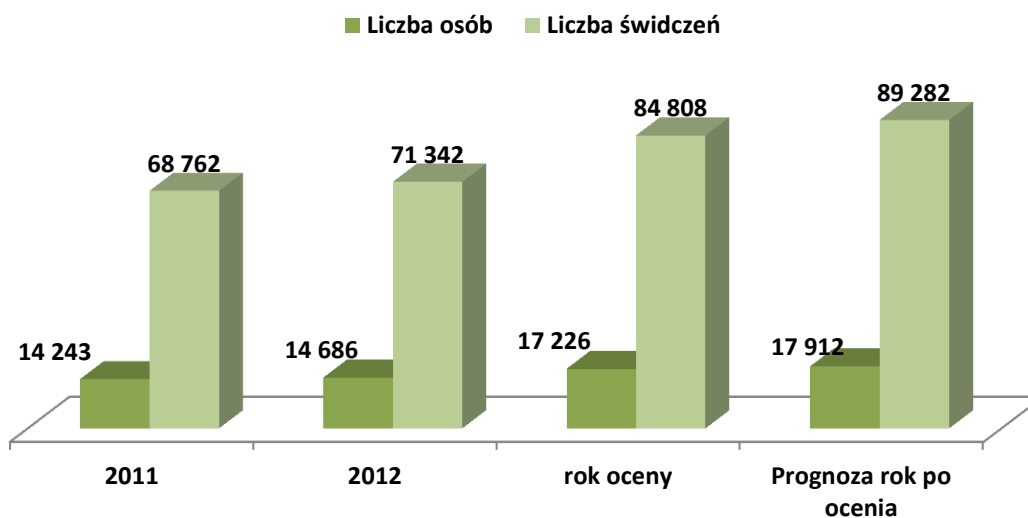
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W analizowanym okresie 2011-2013 obserwujemy wzrost liczby osób, liczby świadczeń oraz kwoty wydatkowanej na zasiłki stałe. Wzrost liczby osób, które otrzymały zasiłek stały w 2013 roku w stosunku do 2011 roku a także liczby świadczeń wyniósł około 12%. Kwota przeznaczona na świadczenia w 2013 roku wzrosła w stosunku do roku 2011 o 28%. Około 80% liczby osób otrzymujących zasiłki stałe w 2013 roku stanowią osoby samotnie gospodarujące. Prognozowany jest dalszy wzrost liczby osób, liczby świadczeń oraz kwoty wydatkowanej na zasiłki stałe.

Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Wykres 17. Zasiłek okresowy w latach 2011-2013 .

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W latach 2011-2013 odnotowano systematyczny wzrost w zakresie zasiłków okresowych tj. liczby osób, liczby świadczeń oraz kwoty zasiłków okresowych. Wzrost w zakresie liczby osób oraz liczby świadczeń w 2013 roku oceny w odniesieniu do 2011 roku wyniósł 17 %. W analizowanym okresie wolumen środków przeznaczonych na zasiłki okresowe w roku 2013 wzrósł o 33%.

Tabela 3. Zasiłek okresowy wg powodów przyznawania w 2013 roku.

	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (PLN)
z tytułu bezrobocia	13 188	70 123	22 227 914
z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby	2 053	6 258	1 786 535
z tytułu niepełnosprawności	1 476	5 084	1 307 125
z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	23	47	12 933

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W strukturze zasiłków okresowych wypłaconych w województwie świętokrzyskim w roku oceny dominowały zasiłki okresowe przyznawane z tytułu bezrobocia (86%). Świadczenia wpłacane z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby stanowiły 7,7% , z tytułu niepełnosprawności 6,2 % .

Zasiłek celowy

Jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym osobom nie posiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Zasiłek celowy może być przyznany w formie biletu kredytowanego. Zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Wówczas może być wypłacany niezależnie od dochodu, przez okres do

2 miesiące od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji, stała się osobą zatrudnioną.

Świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

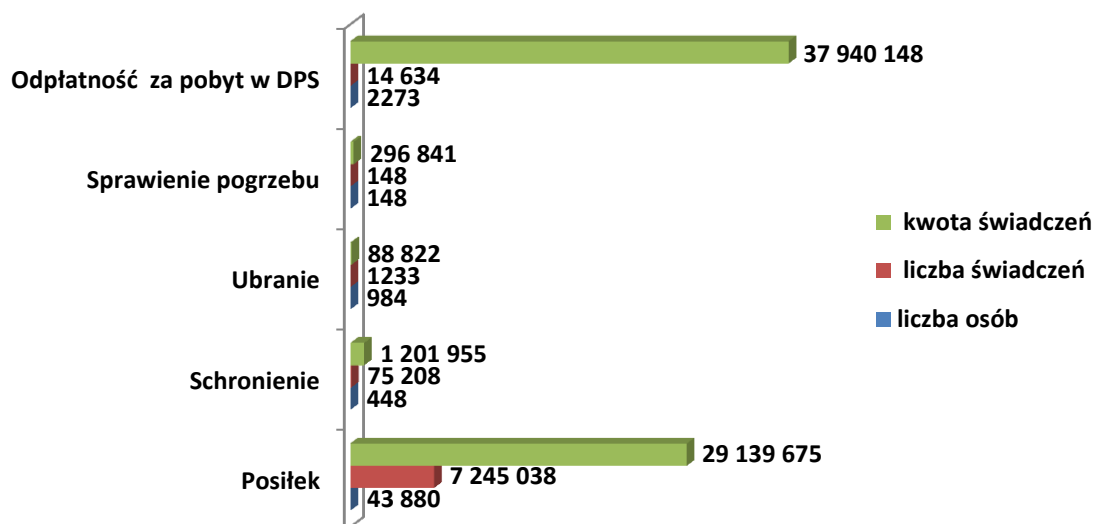
Tabela 4. Zasilek celowy -- ogółem

	2011	2012	2013	Prognoza na 2014 rok
Liczba osób	34 282	35 744	37 598	37 930
Kwota świadczeń	22 119 625	25 093 099	26 614 242	25 941 152

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W analizowanym okresie obserwujemy wzrost liczby osób, którym przyznano zasiłek celowy oraz wzrost kwoty środków przeznaczonych na wypłatę tego świadczenia. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w 2013 roku wzrosła w stosunku do roku 2011 o niepełna 10%, natomiast kwota przeznaczona na wypłatę zasiłków celowych wzrosła w analogicznym okresie czasu o niepełna 17%. Ośrodki pomocy społecznej prognozują nieznaczny wzrost liczby osób, które otrzymają zasiłek celowy przy jednoczesnym spadku kwoty świadczeń. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w roku oceny wyniosła 23 475 osób, co stanowiło 62 % wszystkich osób którym przyznano zasiłek celowy. W 2013 roku 78 osób otrzymało zasiłek celowy przyznany niezależnie od dochodu na podstawie art. 39a ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej

Wykres 18. Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej w roku oceny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W strukturze świadczeń niepieniężnych największa liczba osób otrzymuje posiłek. Kwota wydatkowana na to świadczenie wyniosła w roku oceny 29 139 675 zł. W grupie osób otrzymujących to świadczenie 73% stanowią dzieci. Kolejnym świadczeniem niepieniężnym pod względem liczby osób, jest odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej. Tego typu świadczeniem objętych było w 2013 roku 2 273 osoby. Jest to świadczenie generujące największe wydatki w strukturze świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej, kwota wydatkowana na to świadczenie wyniosła w 2013 roku 37 940 148 zł.

Indywidualne programy pomocy

Indywidualny program wychodzenia z bezdomności

Osoba bezdomna może zostać objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności. Program opracowuje pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej, przy udziale osoby zainteresowanej. Program zapewnia wsparcie w procesie wychodzenia z bezdomności. Jego realizacja przez daną osobę jest warunkiem korzystania przez nią ze świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego.

Indywidualny program zatrudnienia socjalnego

Osoba bezrobotna objęta indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego skierowana jest do uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej. Udział w Centrum ma charakter umowy, którą jest program zatrudnienia socjalnego opracowywany dla każdego uczestnika indywidualnie. Zakończenie realizacji programu następuje w dniu, w którym uczestnik objęty programem podjął zatrudnienie na zasadach przewidzianych w przepisach prawa pracy lub podjął działalność gospodarczą, albo w dniu, w którym upłynął okres uczestnictwa w zajęciach Centrum lub Klubu.

Plan pracy z rodziną

Plan pomocy rodzinie jest formą pracy z rodziną wieloproblemową, polegającą na włączeniu w proces pomocy specjalistów (pracownik socjalny, psycholog, doradca zawodowy, prawnik, pedagog) i instytucji z otoczenia społecznego klienta (Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Służba Zdrowia, Kurator, Policja, Instytucje Oświatowe), które mogą mieć wpływ na poprawę trudnej sytuacji rodziny. Specjaliści pracując razem tworzą zespół, którego koordynatorem jest pracownik socjalny.

Tabela 5. Indywidualne programy pomocy realizowane przez ośrodki pomocy społecznej.

	2011	2012	2013	Prognoza rok po ocenie
Indywidualny program wychodzenia z bezdomności	27	29	23	26
Indywidualny program zatrudnienia socjalnego	404	508	587	590
Plan pracy z rodziną	76	499	842	991

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższa tabela zawiera dane dotyczące liczby osób objętych w latach 2011-2013 (wraz z prognozą) indywidualnymi programami realizowanymi na poziomie gmin, to jest:

indywidualny program wychodzenia z bezdomności, indywidualny program zatrudnienia socjalnego, plan pracy z rodziną. Najmniejsza liczba osób korzysta z indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. Obserwowany jest wzrost liczby osób objętych indywidualnymi programami zatrudnienia socjalnego oraz znaczący wzrost osób objętych planem pracy z rodziną (wzrost w 2013 roku w stosunku do 2012 wyniósł 60%.)

3.2 Zadania PCPR oraz MOPR

Indywidualne programy pomocy (powiat)

Indywidualny program zatrudnienia socjalnego

Tabela 6. Indywidualne programy zatrudnienia socjalnego

	2011	2012	2013	Prognoza na 2014 rok
Indywidualny program zatrudnienia socjalnego	240	200	193	195

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego, który realizowany jest przez Centra Integracji Społecznej na poziomie samorządów powiatów systematycznie maleje i w 2013 roku wyniosła 193 osoby.

Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc

Obowiązek opracowania i realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie został nałożony na powiat przez ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat. Celem programu korekcyjno – edukacyjnego jest: powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem tej przemocy, rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy w rodzinie, uznanie przez sprawcę przemocy w rodzinie faktu

jej stosowania, zdobycie i podniesienie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie.

Tabela 7. Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc

	2011	2012	2013	Prognoza rok po ocenie
Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	159	177	225	245

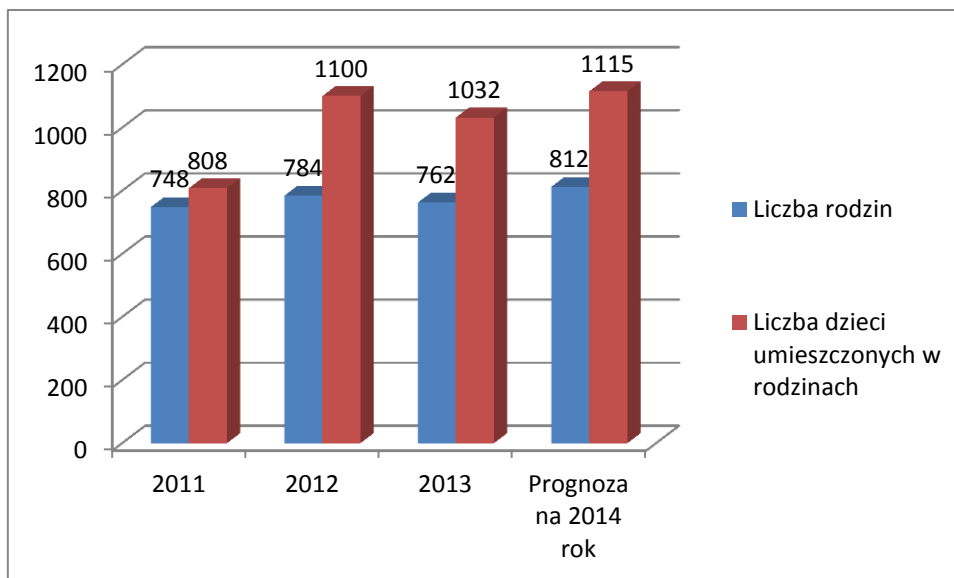
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Systematycznie wzrasta liczba osób objętych programem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc. W 2013 roku był to wzrost 40% w stosunku do roku 2011.

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Rodziny spokrewnione z dzieckiem

Rodziny spokrewnione - opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka zobowiązani do alimentacji, tj. wstępni (dziadkowie, pradziadkowie) lub rodzeństwo. Rodzinie zastępczej spokrewnionej przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w kwocie nie niższej niż 660 zł miesięcznie.

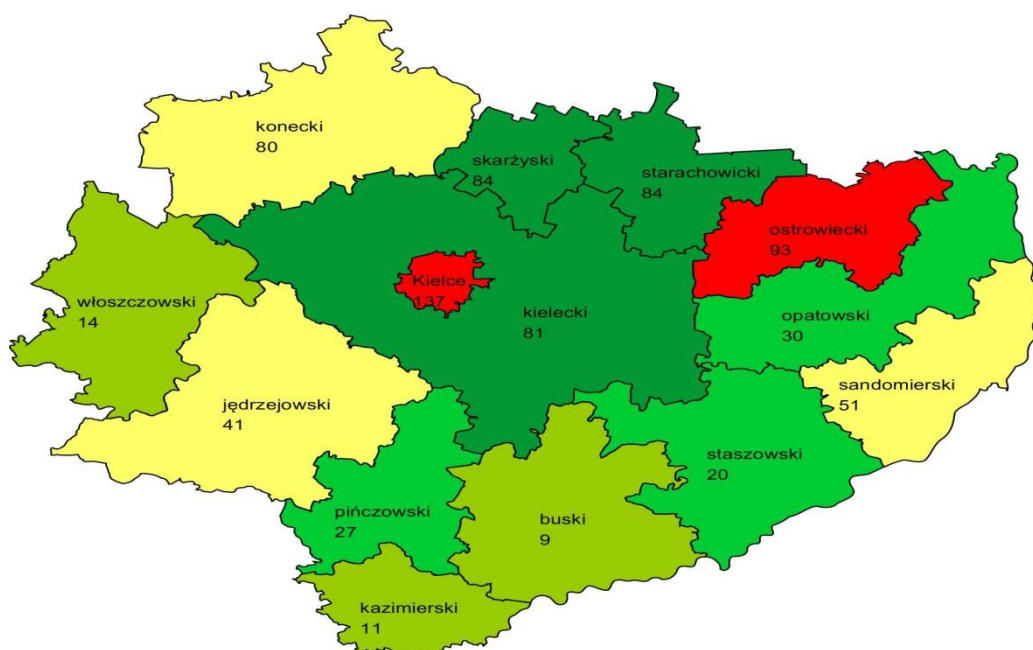

Wykres 19. Liczba rodzin spokrewnionych z dzieckiem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2013 roku wyniosła 762 i było to mniej o 22 rodziny tego typu w stosunku do roku 2012. Kwota świadczeń na realizację pieczy zastępczej poprzez rodziny spokrewnione wyniosła w 2013 roku 7 892 335 zł i było to więcej o 9% w odniesieniu do roku 2012.

Mapa 13. Liczba rodzin spokrewnionych z dzieckiem w 2013 roku wg powiatów

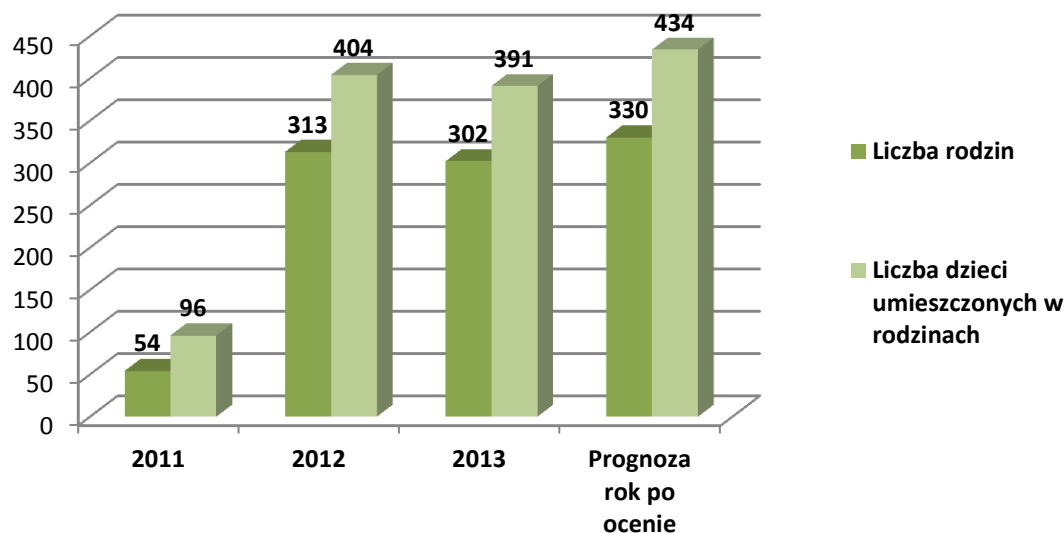

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa powyżej prezentuje liczbę rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Najwięcej tego typu rodzin odnotowujemy w m. Kielce, najmniej w powiecie buskim.

Rodziny zastępcze niezawodowe

Rodziny niezawodowe - tworzone są przez małżeństwo lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędące wstępniymi lub rodzeństwem dziecka, w tym przez osoby z dalszej rodziny lub też niespokrewnione z dziećmi. Rodzinie zastępczej niezawodowej przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w kwocie nie niższej niż 1000 zł miesięcznie.

Wykres 20. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2011-2013 obserwujemy znaczący wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych. W 2013 roku funkcjonowały 302 tego typu rodziny. Kwota świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinach zastępczych niezawodowych w roku oceny ukształtowała się na poziomie 4 454 940 zł.

Mapa 14. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w 2013 roku wg powiatów z terenu województwa świętokrzyskiego.

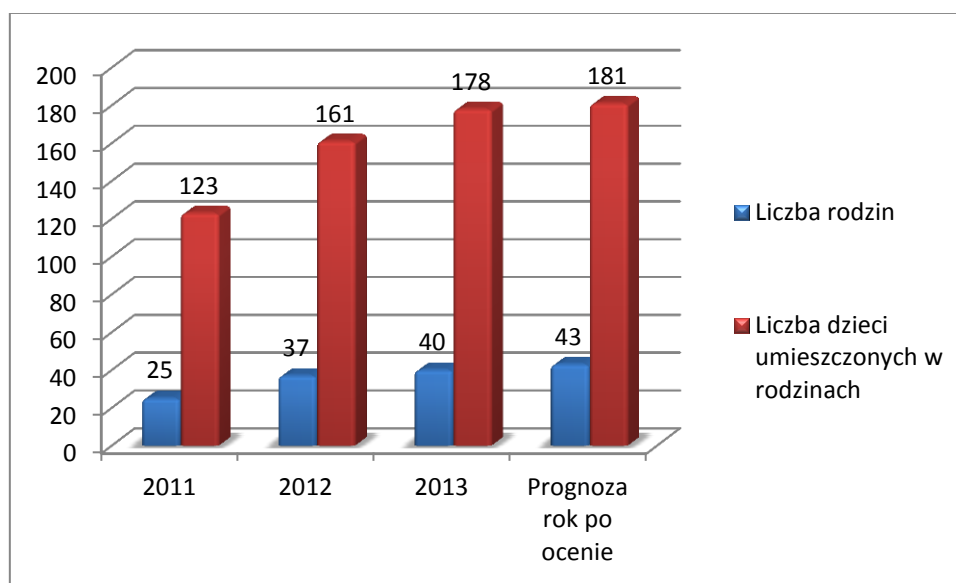
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa powyżej prezentuje liczbę rodzin zastępczych niezawodowych w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Najwięcej tego typu rodzin odnotowujemy w m. Kielce najmniej w powiecie kazimierskim.

Rodziny zastępcze zawodowe

Rodziny zawodowe - oprócz świadczenia pieniężnego na utrzymanie każdego umieszczonego w niej dziecka, rodzinie zawodowej przysługuje także wynagrodzenie w wysokości minimum 2 000 zł miesięcznie (brutto). W zawodowej rodzinie zastępczej umieszcza się dzieci na pobyt długoterminowy lub w przypadku rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na pobyt okresowy, do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy (w szczególnych sytuacjach

pobyt może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej). W przypadku tego typu rodzin wysokość wynagrodzenia jest zależna od liczby i stanu zdrowia umieszczonych dzieci, przy czym rodzina zastępcza otrzymuje wynagrodzenie także za okres pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka. Każdej rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

Wykres 21. Liczba rodzin zastępczych zawodowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W analizowanym okresie 2011-2013 obserwujemy systematyczny wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych oraz liczby dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Wśród zawodowych rodzin zastępczych funkcjonuje 7 rodzin zastępczych specjalistycznych, 13 rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i 15 rodzin prowadzi rodzinny dom dziecka. Kwota świadczeń przeznaczona dla tego typu rodzin wyniosła w 2013 roku oceny 1 447 818 zł.

Mapa 14. Liczba Rodziny rodzin zastępczych w 2013 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa powyżej prezentuje liczbę rodzin zastępczych niezawodowych w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Najwięcej tego typu rodzin odnotowujemy w m. Kielce. Brak rodzin zastępczych zawodowych odnotowano w powiatach: kazimierskim, staszowskim, opatowskim, jędrzejowskim.

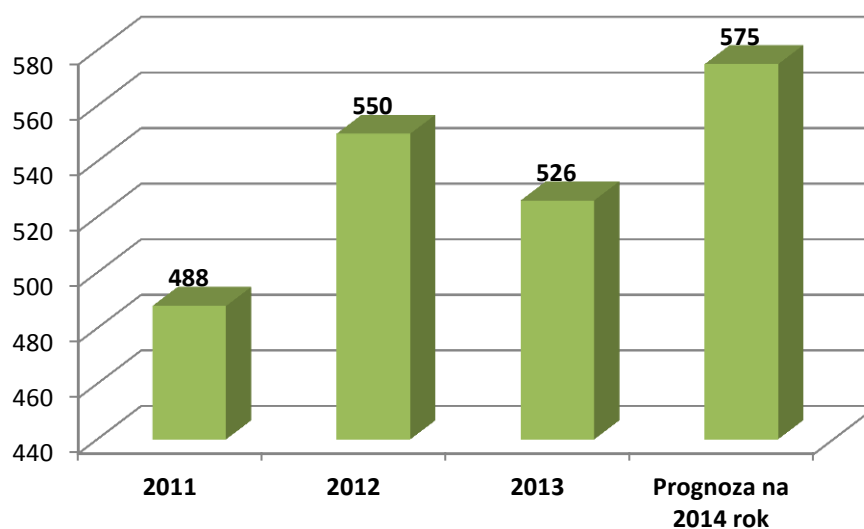
Usamodzielnienie

Indywidualny program usamodzielnienia

Pełnoletni wychowanek placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodziny zastępczej może przystąpić do realizacji programu usamodzielnienia i ubiegać się o przyznanie pomocy pieniężnej. Stwarza to szansę dla osób, które są w trudnej sytuacji życiowej, ale starają się współpracować z instytucją pomocy społecznej w kwestii swojego usamodzielnienia i stopniowo rozwiązywać problemy wiążące się z uzyskaniem samodzielności.

Pomocą mającą na celu usamodzielnienie mogą być objęte osoby opuszczające:

- placówki opiekuńczo-wychowawcze; domy dziecka i rodzinne domy dziecka,
- rodziny zastępcze,
- zakłady poprawcze,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii,
- schroniska dla nieletnich,
- domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

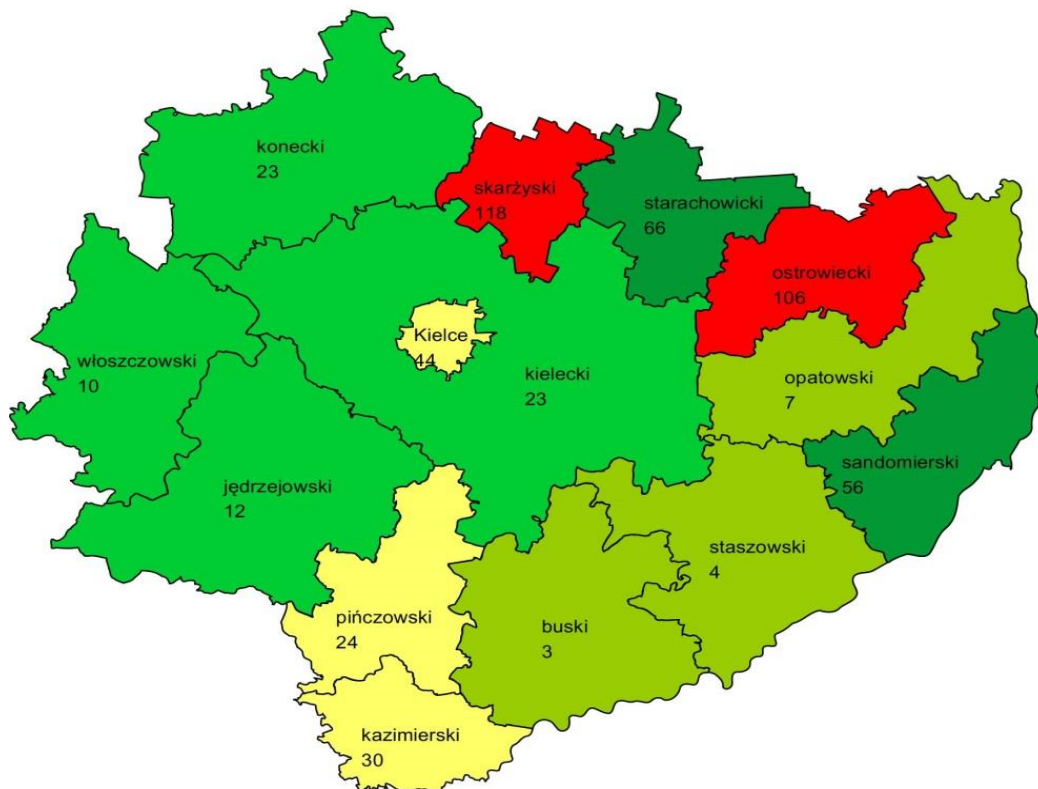

Wykres 22. Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielniania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielniania w 2013 roku wyniosła 526 osób i było to mniej niż w 2012 roku o 24 osoby. Powiatowe centra pomocy rodzinie prognozują wzrost liczby osób które objęte będą tego typu działaniami.

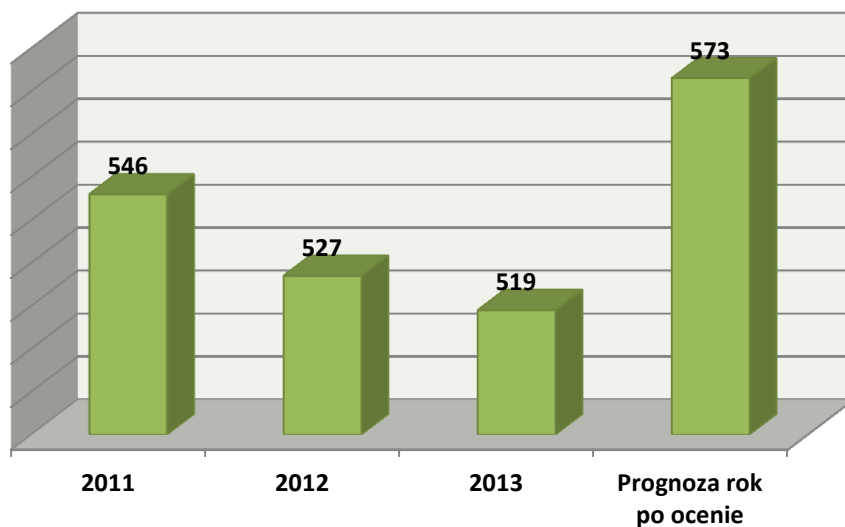
Mapa 15. Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielniania w roku oceny wg powiatów województwa świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa powyżej prezentuje liczbę osób objętych indywidualnym programem usamodzielniania w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Najwięcej tego typu osób odnotowujemy w powiatach: skarżyskim i ostrowieckim, najmniej w powiatach buskim oraz staszowskim.

Pełnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze

Wykres 23. Liczba pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze.

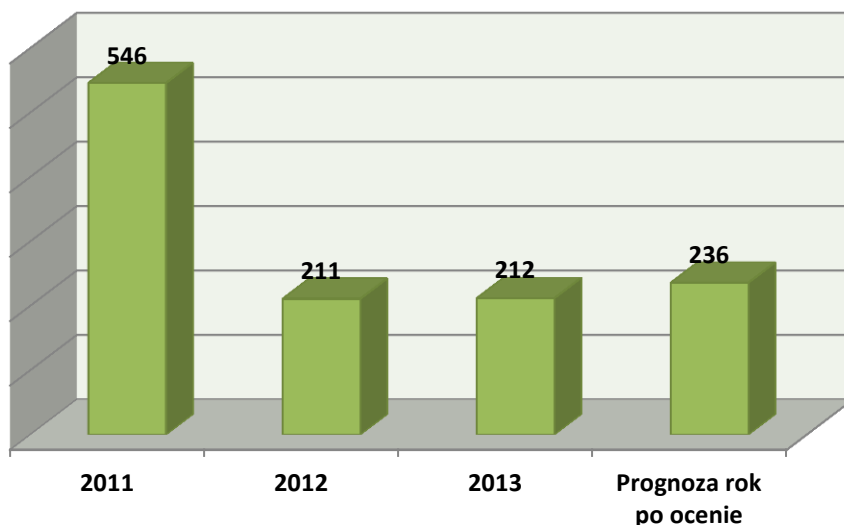
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze wyniosła w roku oceny 519. Łączna kwota świadczeń wypłaconych osobom pełnoletnim opuszczającym rodziny zastępcze ukształtowała się na poziomie 2 592 717 zł, było to więcej o niespełna 9% w stosunku do 2011 r. Powiatowe centra pomocy rodzinie szacują wzrost liczby pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze w roku 2014.

Wśród pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze w roku oceny :

- 57 osób otrzymało pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy w 2013 r. wyniosła 272 957 zł,
- 445 osób otrzymało pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy w 2013 r. wyniosła 2 160 008 zł,
- 46 osób otrzymało pomoc pieniężną na zagospodarowanie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy w 2013 r. wyniosła 166 352 zł.

Pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo - wychowawcze.

Wykres 24. Liczba pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze.

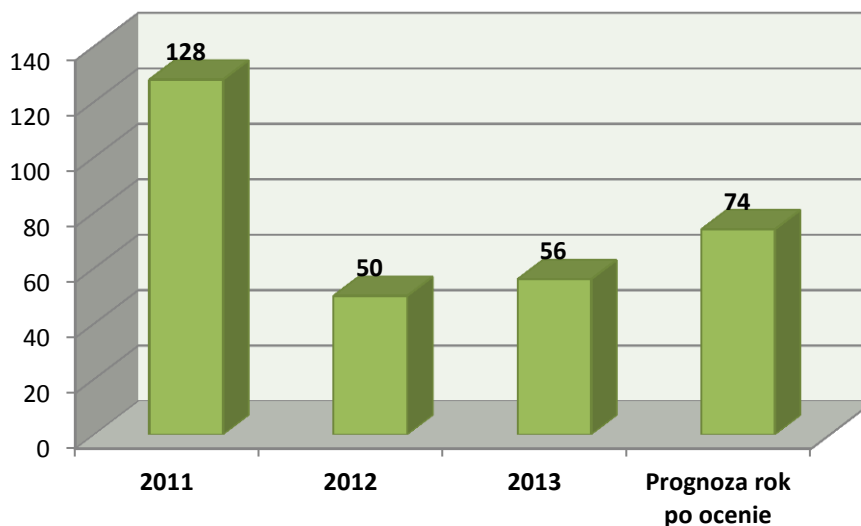
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze wyniosła w 2013 roku 212. Łączna kwota świadczeń wypłaconych osobom pełnoletnim opuszczającym placówki opiekuńczo – wychowawcze ukształtowała się na poziomie 946 139 PLN, było to więcej o nieco ponad 17% w stosunku do 2011 r. w roku 2014. Powiatowe centra pomocy rodzinie szacują wzrost liczby pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Wśród pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo- wychowawcze w 2013 roku:

- 28 osób otrzymało pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy w 2013 r. wyniosła 163 116 zł,
- 169 osób otrzymało pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy w 2013 r. wyniosła 711 384 zł,
- 18 osób otrzymało pomoc pieniężną na zagospodarowanie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy w 2013 r. wyniosła 59 901 zł.

Pełnoletnie osoby opuszczające placówki, o których mowa w art.88 ust 1 ustawy o pomocy społecznej.

Wykres 25. Liczba pełnoletnich osób opuszczających placówki, o których mowa w art. 88. ust 1 ustawy o pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba pełnoletnich osób opuszczających placówki, o których mowa w art. 88. ust 1 ustawy o pomocy społecznej w roku oceny wyniosła 56 osób. Łączna kwota świadczeń wypłaconych osobom pełnoletnim opuszczającym placówki opiekuńczo – wychowawcze ukształtowała się na poziomie 183 697 zł, było to mniej o nieco ponad 60% w stosunku do roku 2011. Wśród osób opuszczających tego typu placówki:

- 9 osób otrzymało pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy w 2013 r. wyniosła 29 017 zł,
- 42 osób otrzymało pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy w 2013 r. wyniosła 137 496 zł,
- 5 osób otrzymało pomoc pieniężną na zagospodarowanie,

Powiatowe centra pomocy rodzinie szacują wzrost liczby osób pełnoletnich opuszczających placówki, o których mowa w art. 88 ust 1 ustawy o pomocy społecznej w roku 2014.

Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Tabela 8. Pomoc na tworzenie i działalność warsztatów terapii zajęciowej.

	2011	2012	2013	Prognoza na 2014 rok
Liczba WTZ, które uzyskały pomoc	21	21	26	27
Liczba uczestników WTZ	877	909	1101	1115
Wartość dofinansowania w złotych	13 608 974	14 088 703	16 980 754	17 717 256

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2013 roku 26 warsztatów terapii zajęciowej uzyskało wsparcie samorządów powiatowych. Obserwowany jest wzrost liczby uczestników warsztatów terapii zajęciowej. Systematycznie wzrasta kwota dofinansowania. W 2013 roku wzrost dofinansowania w stosunku do 2011 r. wyniósł niespełna 25%.

Mapa 15. Liczba uczestników WTZ w roku oceny wg powiatów z terenu województwa świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mapa nr 15 prezentuje liczbę uczestników zajęć WTZ w poszczególnych powiatach. Najwięcej osób uczestniczących w zajęciach WTZ obserwujemy w powiatach: sandomierskim oraz kieleckim, najmniej w powiatach: koneckim, włoszczowskim, kazimierskim.

Tabela 9. Pomoc w likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

	2011	2012	2013	Prognoza na 2014 rok
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	366	930	570	615
Wartość dofinansowania w złotych	975 073	2 719 259	1 342 993	1 550 149

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2013 roku liczba osób, które uzyskały dofinansowanie na pomoc w likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się wyniosła 570 i było to mniej, niż rok wcześniej. Prognozy powiatowych centrów pomocy rodzinie wskazują na wzrost liczby osób, które uzyskają dofinansowanie na w/w cel a także wartości dofinansowania w roku 2014.

Tabela 10. Turnusy rehabilitacyjne

	2011	2012	2013	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób, które uzyskały pomoc	2 220	3 753	1 819	2 632
Wartość dofinansowania w złotych	1 463 798	3 004 147	1 534 825	2 568 575

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W stosunku do roku 2012 w roku oceny o ponad połowę mniej osób korzystało z turnusów rehabilitacyjnych. Samorządy powiatowe szacują, iż w roku 2014 zwiększy się liczba osób które przebywać będą na turnusach rehabilitacyjnych.

Tabela 11. Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny

	2011	2012	2013	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób, które uzyskały pomoc	4 930	5721	5072	5538
Wartość dofinansowania w złotych	2 979 417	4 246 715	3 418 363	4 079 865

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba osób, które otrzymały pomoc w zakresie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w 2013 roku ukształtowała się na poziomie 572 osób. Wartość dofinansowania w roku oceny wniosła 3 418 363 zł i było to niespełna 20% mniej niż w roku 2012.

Tabela 12. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki

	2011	2012	2013	Prognoza na 2014 rok
Liczba dofinansowanych imprez	41	67	90	116
Liczba niepełnosprawnych uczestników	8455	6736	5961	7494
Wartość dofinansowania ogółem	249 028	474 576	178 279	863 018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2011-2013 obserwujemy stale zwiększającą się liczbę imprez, przy malejącej liczbie osób niepełnosprawnych w nich uczestniczących. Obserwowany jest również spadek wartości dofinansowania na tego typu przedsięwzięcia.

Tabela 13. Pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób niepełnosprawnych

	2011	2012	2013	Prognoza na 2014 rok
Liczba osób, które otrzymały pożyczek	29	34	47	54
Wartość udzielonych pożyczek	623 500	931 051	901 808	935 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W analizowanym okresie 2011-2013 obserwowany jest wzrost liczby osób niepełnosprawnych, które uzyskały pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Jednakże w 2013 roku obserwujemy spadek wartości udzielanych pożyczek. Najwięcej pożyczek udzielono w powiecie kieleckim (24).

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Zgodnie z ustawą *o pomocy społecznej* z dnia 12 marca 2004 roku, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których sami nie są w stanie pokonać, wykorzystując przy tym własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

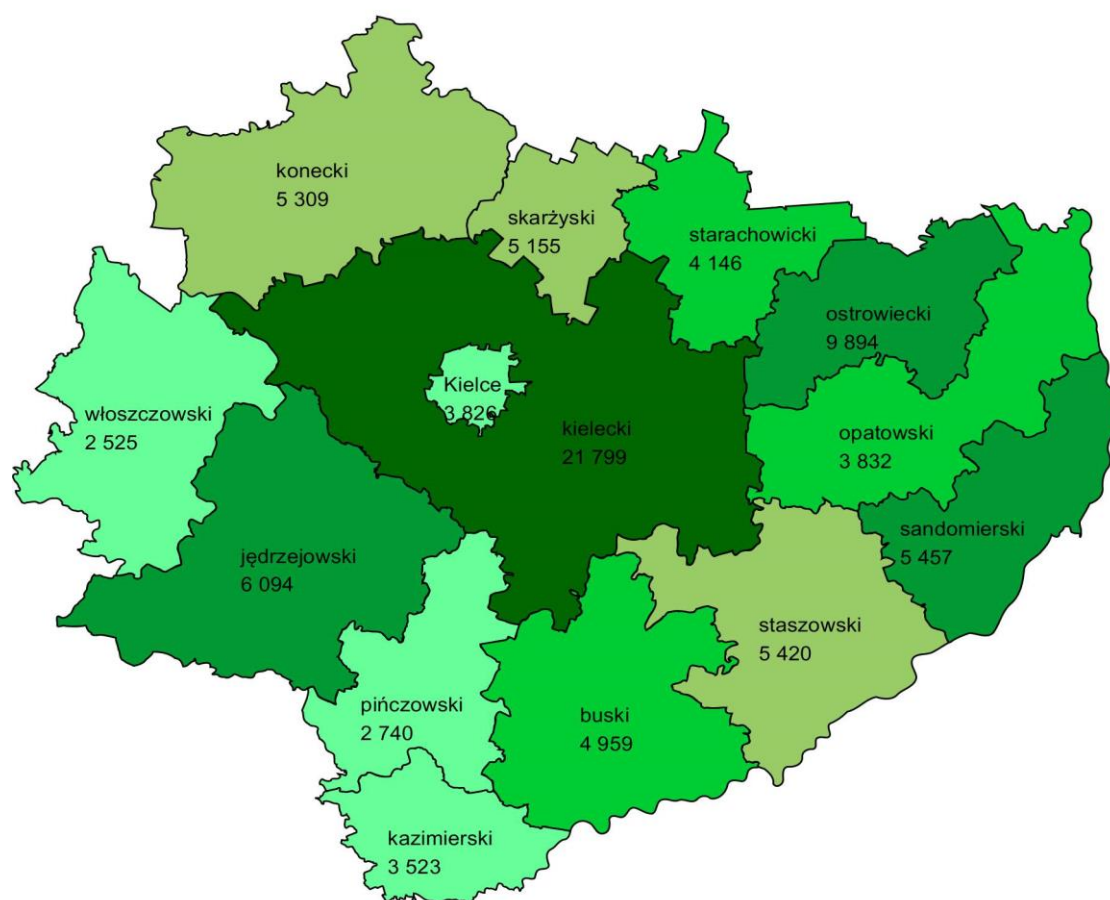
Jednym z zadań pomocy społecznej jest przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń. W katalogu świadczeń, które można uzyskać znajdują się:

1. Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych,
2. Świadczenia opiekuńcze, w tym:
 - a) świadczenie pielęgnacyjne,
 - b) zasiłek pielęgnacyjny, w tym:
 - zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka,
 - zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia,
 - zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat.
3. Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka,
4. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
5. Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka ze środków własnych gminy (art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych),
6. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego,
7. Dodatki mieszkaniowe,
8. Opłacenie składki ubezpieczenia społecznego,
9. Świadczenia integracyjne,
10. Świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych,

11. Stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne.

Liczbę rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych w roku oceny tj. 2013 roku w podziale na powiaty przedstawiono poniżej.

Mapa 16. Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych według powiatów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na powyższej mapie przedstawiona została liczba rodzin korzystających z *zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych* w 2013 roku w podziale na powiaty. Ogółem z zasiłków wraz z dodatkami w województwie świętokrzyskim skorzystało 84 679 rodzin na ogólną kwotę 179 784 365,00 zł. W prognozie na 2014 rok są to wielkości porównywalne –

planowana liczba rodzin korzystających z zasiłków – 83 006 (spadek o niecałe 2%) oraz prognozowana kwota świadczeń – 179 820 093 zł (wzrost o niecałe 2%).

W 2013 roku największą liczbę rodzin, którym przyznano tego rodzaju pomoc odnotowano w powiecie kieleckim – 21 799. Wynika to m.in. z faktu, że jest to powiat o największej liczbie mieszkańców w województwie świętokrzyskim (207 145 mieszkańców). Najmniejszej liczbie rodzin w odniesieniu do zaludnienia przyznano *zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych* w mieście Kielce, gdzie przy liczbie ludności 200 tys. tylko 3 826 rodzin skorzystało z tej formy pomocy i wsparcia.

Kwoty przyznanych świadczeń w formie zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych wypłaconych rodzinom w poszczególnych powiatach przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 14. Kwoty (w zł) przyznanych i prognozowanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w latach 2012-2014.

POWIAT	ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH		
	2012	2013	Prognoza na 2014 rok
BUSKI	11 551 913	11 403 778	11 409 320
JĘDRZEJOWSKI	13 562 467	13 877 219	14 667 920
KAZIMIERSKI	5 342 320	5 123 630	6 085 724
MIASTO KIELCE	12 647 063	12 692 661	14 444 880
KIELECKI	38 881 328	39 693 029	36 552 648
KONECKI	13 883 802	13 644 499	13 530 071
OPATOWSKI	8 624 197	8 762 761	9 040 644
OSTROWIECKI	13 457 759	13 958 072	13 777 656
PIŃCZOWSKI	6 449 096	6 225 859	6 311 094
SANDOMIERSKI	13 875 548	12 597 939	12 795 880
SKARŻYSKI	8 499 145	9 139 874	8 979 290
STARACHOWICKI	13 702 388	13 388 510	13 547 354
STASZOWSKI	13 254 456	11 536 625	11 568 330
WŁOSZCZOWSKI	8 103 077	7 739 909	7 109 282
RAZEM	181 834 559,00	179 784 365,00	179 820 093,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2013 roku OPS-y na terenie naszego województwa na wypłatę zasiłków rodzinnych wraz dodatkami wydatkowały kwotę w łącznej wysokości 179 784 365,00 złotych.

Największą kwotę zasiłków tj. 39 693 029,00 zł co stanowi ponad 22% łącznej kwoty zasiłków w skali województwa otrzymały rodziny w powiecie kieleckim. W grupie powiatów, w których kwota wypłaconych świadczeń przekroczyła pułap 10 mln w skali roku wymienić należy:

- ostrowiecki z kwotą 13 958 072,00 zł co stanowi 7,8% łącznych nakładów,
- jędrzejowski odpowiednio 13 877 219,00 zł i 7,7 %,
- konecki – 13 644 499,00 zł i 7,6%,
- starachowicki – 13 388 510 zł i 7,4%,
- miasto Kielce – 12 692 661,00 zł i 7,1%,
- sandomierski – 12 597 939,00 zł i 7,0%,
- staszowski – 11 536 625,00 zł i 6,4%,
- buski – 11 403 778,00 zł i 6,3%.

Do grupy powiatów, w których wysokość wypłaconej pomocy w formie zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami nie przekroczyła poziomu 10 mln zaliczamy:

- skarżyski – z kwotą 9 139 874,00 zł co stanowi 5,1% łącznych nakładów na zadanie,
- opatowski odpowiednio 8 762 761,00 zł i 5,1% łącznych nakładów,
- włoszczowski – 7 739 909,00 zł i 4,3%,
- pińczowski – 6 225 859,00 zł i 3,5%,
- kazimierski – 5 123 630,00 zł i 2,8%,

Prognoza na rok 2014 wskazuje na potrzebę zwiększenia do poziomu prawie 180 mln zł w skali województwa środków finansowych na realizację tego zadania. Jest to więc nieznaczny wzrost wydatków liczony rok do roku.

Do świadczeń służących wspieraniu rodziny, obok zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, zaliczamy jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka oraz jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka. Kwota jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia się dziecka w rodzinach pobierających świadczenia rodzinne w województwie świętokrzyskim w roku oceny wyniosła 5 155 000,00 złotych. Prognozowana przez jps kwota dodatków w 2014 roku wynosi 5 705 000,00 złotych (wzrost o 10,7% w stosunku do roku oceny). Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka to świadczenie, którego

wypłacona w 2013 roku wysokość wynosi 8 525 000,00 złotych. W prognozach roku po ocenie wskazywana jest potrzeba zwiększenia środków finansowych na pokrycie tego świadczenia do wysokości 9 191 000,00 zł a więc wzrost o 7,8%.

Świadczenia opiekuńcze

Świadczeniami opiekuńczymi wymienionymi w ustawie o świadczeniach rodzinnych są:

- świadczenie pielęgnacyjne, przyznawane z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym,
- zasiłek pielęgnacyjny, przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osobie w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Tabela 15. Liczba osób i kwota przyznanych i prognozowanych świadczeń pielęgnacyjnych w latach 2013-2014 .

POWIAT	LICZBA OSÓB		KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁOTYCH	
	Rok oceny	Prognoza	Rok oceny	Prognoza
BUSKI	910	673	4 984 688,00	4 258 163,00
JĘDRZEJOWSKI	558	533	3 102 917,00	4 142 553,00
KAZIMIERSKI	296	692	1 606 764,00	1 841 787,00
MIASTO KIELCE	749	770	5 154 019,00	5 728 800,00
KIELECKI	1 600	1 650	9 075 351,00	10 193 294,00
KONECKI	675	668	4 783 211,00	4 956 326,00
OPATOWSKI	432	333	2 278 493,00	2 168 770,00
OSTROWIECKI	985	1 083	6 147 395,00	9 135 981,00
PIŃCZOWSKI	349	344	1 754 814,00	1 580 814,00
SANDOMIERSKI	1 039	1 136	4 596 851,00	5 257 440,00
SKARŻYSKI	466	375	2 506 954,00	3 300 531,00
STARACHOWICKI	815	1 086	5 016 375,00	9 902 208,00
STASZOWSKI	1 748	1 515	3 461 407,00	5 487 948,00
WŁOSZCZOWSKI	254	227	1 564 402,00	1 643 636,00
RAZEM	10 876	11 085	56 033 641,00	69 598 251,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2013 roku w województwie świętokrzyskim 10 876 osób otrzymało świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym. W prognozie roku 2014 liczba osób planowana jest na 11 085 (planowany wzrost o niecałe 2%). Porównując kwoty świadczeń wypłaconych w 2013 roku oceny i prognozowanych na 2014 rok zauważamy ich wzrost o ponad 24%. Wynika to z faktu deklarowanej przez rząd RP kroczącej waloryzacji wysokości świadczeń pielęgnacyjnych aż do osiągnięcia przez nie poziomu płacy minimalnej w gospodarce narodowej.

Tabela 16. Liczba osób i kwota przyznanych i prognozowanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka w latach 2013-2014.

POWIAT	LICZBA OSÓB		KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁOTYCH	
	Rok oceny	Prognoza	Rok oceny	Prognoza
BUSKI	600	627	1 059 066	1 118 277
JĘDRZEJOWSKI	1 851	1 935	1 286 577	1 332 477
KAZIMIERSKI	193	225	319 770	368 678
MIASTO KIELCE	1 807	1 850	3 316 122	3 396 600
KIELECKI	2 403	1 711	2 683 161	2 658 954
KONECKI	503	519	902 700	931 246
OPATOWSKI	473	494	874 242	899 651
OSTROWIECKI	1 032	1 023	1 894 599	1 897 261
PIŃCZOWSKI	1 157	1 226	1 633 368	1 713 447
SANDOMIERSKI	416	440	729 351	775 576
SKARŻYSKI	1 693	1 721	906 525	937 584
STARACHOWICKI	1 012	1 010	1 855 431	1 849 824
STASZOWSKI	826	859	1 518 731	1 579 572
WŁOSZCZOWSKI	450	417	809 829	746 487
RAZEM	14 416	14 057	19 789 472,00	20 205 634,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka w 2013 roku przyznano 14 416 osobom. Prognozy na 2014 rok wskazują na nieznaczny spadek liczby osób, którym

przyznany będzie zasiłek do poziomu 14 057 osób tj. niecałe 3% mniej niż w 2013 roku. Budżety gmin województwa świętokrzyskiego wydatkowały na tą formę pomocy kwotę 19 789 472,00 zł. Prognozy na 2014 rok szacują wzrost kwoty zasiłków do poziomu 20 205 634,00 zł (wzrost ponad 2%).

Tabela 17. Liczba osób i rodzin oraz kwota przyznanych i prognozowanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności.

POWIAT	LICZBA OSÓB		LICZBA RODZIN		KWOTA ŚWIADCZEŃ	
	Rok oceny	Prog - noza	Rok oceny	Prog - noza	Rok oceny	Prognoza
BUSKI	1 754	1 814	1 754	1 814	3 176 280	3 258 872
JĘDRZEJOWSKI	4 182	4 319	4 182	4 319	2 974 779	3 062 448
KAZIMIERSKI	415	432	413	430	644 895	668 264
MIASTO KIELCE	2 919	2 950	2 919	2 950	5 360 049	5 416 200
KIELECKI	4 785	2 642	4 777	2 634	3 827 601	3 655 704
KONECKI	2 463	2 484	2 444	2 459	4 567 815	4 607 782
OPATOWSKI	742	753	685	693	1 345 329	1 361 853
OSTROWIECKI	3 241	3 276	3 237	3 272	5 952 771	6 024 466
PIŃCZOWSKI	756	758	756	758	1 197 378	1 185 138
SANDOMIERSKI	1 326	1 351	2 580	2 432	2 309 521	2 415 752
SKARŻYSKI	4 079	4 230	3 066	3 148	2 336 372	2 523 429
STARACHOWICKI	2 780	2 907	2 462	2 543	5 051 909	5 202 156
STASZOWSKI	781	807	779	805	1 434 834	1 482 697
WŁOSZCZOWSKI	516	485	508	477	939 420	887 094
RAZEM	32 026	30 330	30 562	28 734	41 118 953,00	41 751 855,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W oparciu o analizę danych zawartych w ocenie zasobów pomocy społecznej zauważyć należy, iż zasiłek pielęgnacyjny dla osoby powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności przyznany został osobom, których liczba jest większa niż liczba rodzin. Dotyczy to zarówno 2013 roku o jak i prognozy na kolejny. Z faktu tego wynika wniosek, iż w grupie rodzin, którym przyznano zasiłek pielęgnacyjny, w ponad 5 % z nich żyje więcej niż jedna osoba o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Tabela 18. Liczba osób, rodzin i kwota przyznanych i prognozowanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

POWIAT	LICZBA OSÓB		LICZBA RODZIN		KWOTA ŚWIADCZEŃ	
	Rok oceny	Prog - noza	Rok oceny	Prog - noza	Rok oceny	Prognoza
BUSKI	531	551	531	551	950 283	992 664
JĘDRZEJOWSKI	1 654	1 688	1 654	1 688	1 328 193	1 380 202
KAZIMIERSKI	221	239	219	236	377 757	393 017
MIASTO KIELCE	1 746	1 790	1 746	1 790	3 205 197	3 286 440
KIELECKI	2 481	1 694	2 441	1 649	2 582 334	2 457 285
KONECKI	1 100	1 119	1 090	1 110	2 034 900	2 083 536
OPATOWSKI	501	507	436	440	912 798	922 131
OSTROWIECKI	611	676	611	676	1 123 938	1 184 464
PIŃCZOWSKI	719	761	628	604	2 625 385	1 020 161
SANDOMIERSKI	1 968	2 031	1 832	1 874	3 616 614	3 777 312
SKARŻYSKI	1 703	1 746	1 224	1 283	1 184 067	1 221 858
STARACHOWICKI	1 035	1 031	746	738	1 898 424	1 874 506
STASZOWSKI	672	712	670	710	1 283 823	1 356 123
WŁOSZCZOWSKI	475	454	460	435	859 860	821 219
RAZEM	15 417	14 999	14 288	13 784	23 983 573	22 770 918

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Analogiczna sytuacja j.w. ma miejsce w przypadku zasiłków pielęgnacyjnych dla osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Z analizy danych, dotyczących zarówno 2013 roku jak i prognozy na rok 2014, przesłanych przez jops-y z terenu naszego województwa wynika, że w liczbie rodzin otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny ok. 3% stanowią rodziny, w skład których wchodzi więcej niż jedna osoba powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

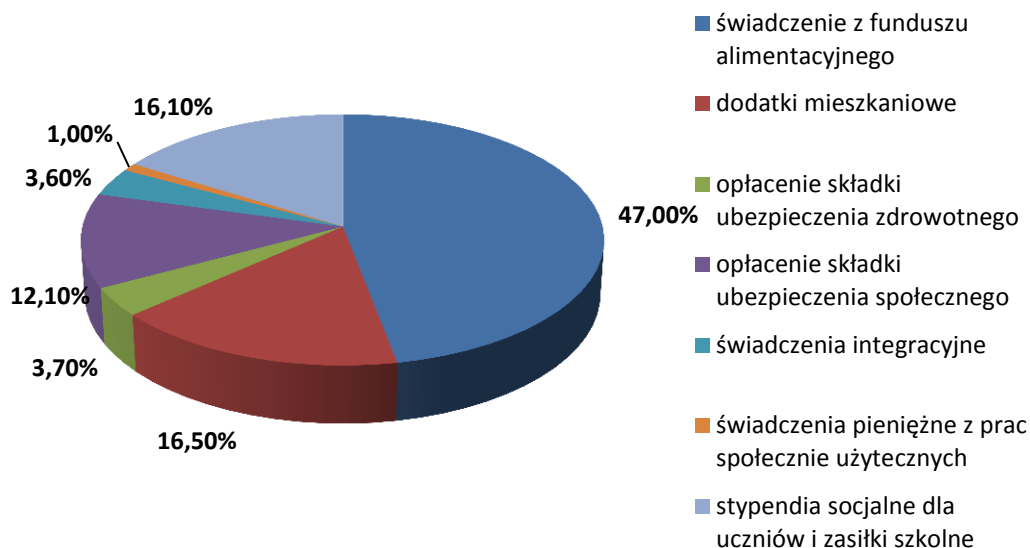
W skład katalogu zasiłków pielęgnacyjnych zaliczmy również świadczenie wypłacane osobom, które ukończyły 75 rok życia. W 2013 roku budżety gminne wypłaciły z tego tytułu

seniorom zamieszkującym nasze województwo kwotę prawie 3 mln złotych. Prognozy na 2014 rok wskazują na potrzebę zwiększenia kwoty środków finansowych na tego typu pomoc do poziomu przekraczającego 3 mln złotych.

Katalog świadczeń wspierających rodzinę uzupełnia:

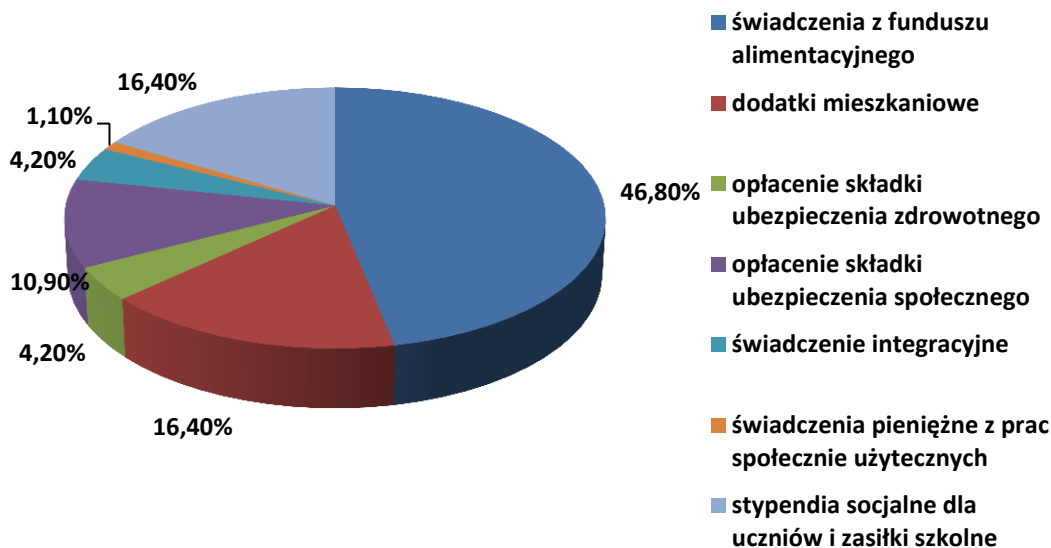
1. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego,
2. Dodatki mieszkaniowe,
3. Opłacenie składki ubezpieczenia zdrowotnego,
4. Opłacenie składki ubezpieczenia społecznego,
5. Świadczenie integracyjne (Centrum Integracji Społecznej),
6. Świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych,
7. Stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne.

Dane zawarte w poniższym diagramie przedstawiają pozostałe świadczenia i dodatki pieniężne,

Wykres 26. Procentowy podział wydanych środków na świadczenia pieniężne w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Wykres 27. Procentowy podział wydanych środków na świadczenia pieniężne w prognozie roku na 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na powyższych wykresach przedstawiony został procentowy udział środków na świadczenia pieniężne w 2013 i 2014 roku. Kwota świadczeń pieniężnych jaką przekazano rodzinom potrzebującym pomocy w 2013 roku to 99 082 975 zł, gdzie niemalże połowa środków wydatkowana została na świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Na kolejnym miejscu pod względem wielkości pomocy uplasowały się dodatki mieszkaniowe, na które przeznaczono kwotę w wysokości 16 352 079 zł. Najmniej środków finansowych przeznaczono na świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych, na które wydatkowano kwotę 1 022 107 zł co stanowi 1% łącznych nakładów na świadczenia wskazane na wykresie.

Prognoza na 2014 rok wskazuje na zachowanie relacji z 2013 roku. Łączne nakłady na pomoc wzrastają do kwoty 103 897 544,00 zł (wzrost o 4,7% w stosunku do 2013 roku). Największa kwota środków przeznaczona zostanie na świadczenie z funduszu alimentacyjnego (48 666 275,00 zł tj. 46,8% łącznych nakładów), a najmniejsza na

świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych (1 178 166,00 zł tj. 1,1% łącznych nakładów).

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

W tej części opracowania opisane zostały zasoby instytucjonalne pomocy społecznej o zasięgu gminnym oraz powiatowym zlokalizowane na terenie województwa świętokrzyskiego. Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej obejmują:

- Domy pomocy społecznej
- Ośrodki wsparcia
- Środowiskowe domy samopomocy
- Dzielne domy pomocy
- Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych
- Kluby samopomocy
- Rodzinne domy pomocy
- Mieszkania chronione
- Ośrodki interwencji kryzysowej
- Jednostki specjalistycznego poradnictwa
- Placówki wsparcia dziennego
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze
- Centra integracji społecznej
- Kluby integracji społecznej
- Warsztaty terapii zajęciowej
- Zakłady aktywności zawodowej

Domy pomocy społecznej

Dom pomocy społecznej – instytucja świadcząca na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne w formach i zakresach wynikających z indywidualnych potrzeb.

Mapa 17. Domy pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim.

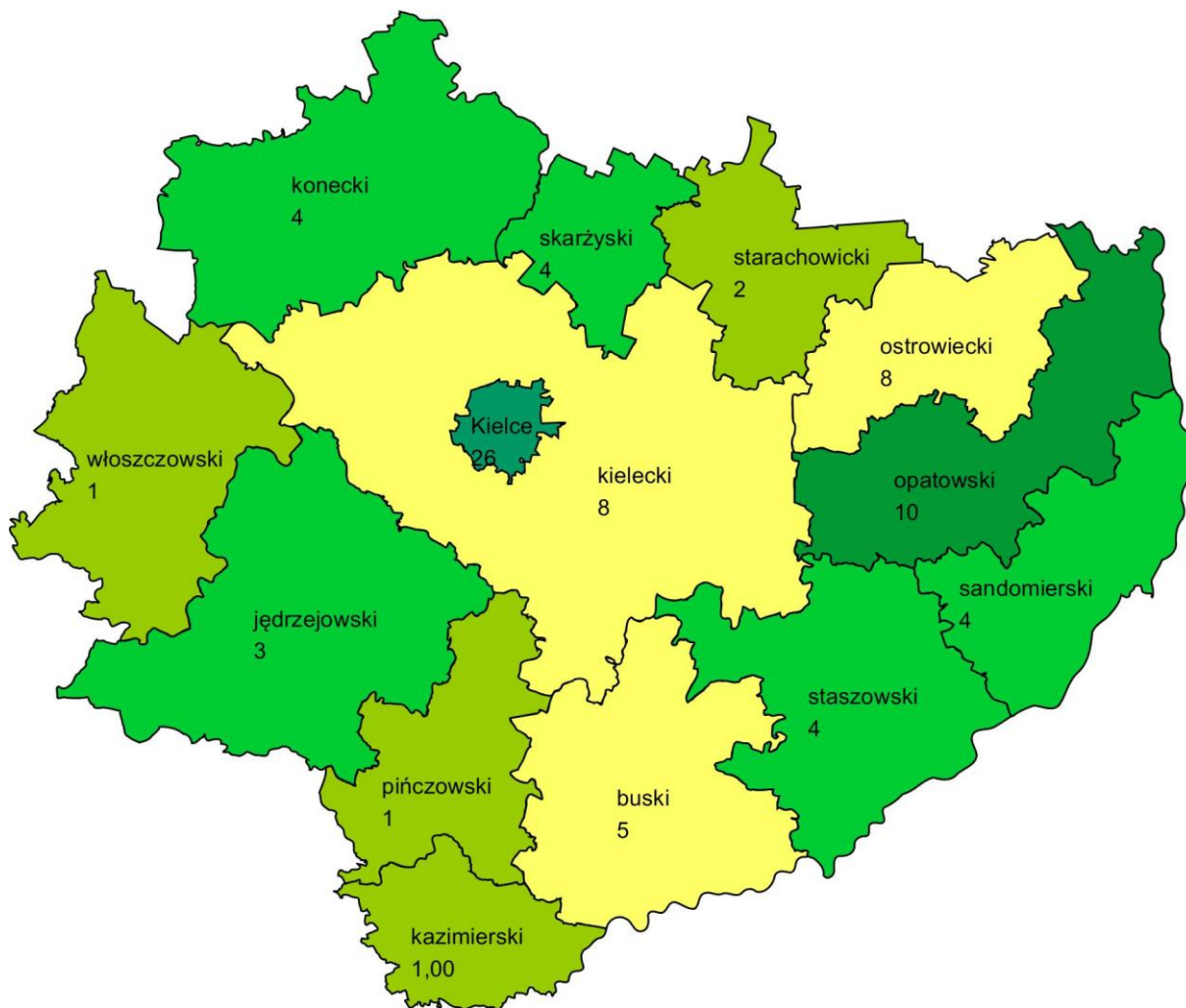

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W województwie świętokrzyskim funkcjonuje 36 domów pomocy społecznej, z tego 25 placówek prowadzonych jest przez jednostki samorządu terytorialnego a 11 przez organizacje pozarządowe. Liczba miejsc ogółem w domach pomocy społecznej wynosi 3 425 a liczba osób korzystających wynosi 3 542. Liczba osób oczekujących na miejsce w DPS w 2013 roku to 220 osób. W domach pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim zatrudnionych jest ogółem 2 166 osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania DPS-ów wyniósł 107 083 933 zł.

Ośrodki wsparcia-ogółem

Mapa 18. Ośrodki wsparcia w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało w 2013 roku o 79 różnego rodzaju ośrodków wsparcia. 65 ośrodków wsparcia prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, 14 ośrodków prowadziły organizacje pozarządowe. Liczba miejsc w placówkach tego typu wyniosła 7 157. Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia

ukszałtowała się w 2013 roku na poziomie 6 694. Kadra ośrodków wsparcia liczy 413 osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek wyniósł 17 114 496 zł.

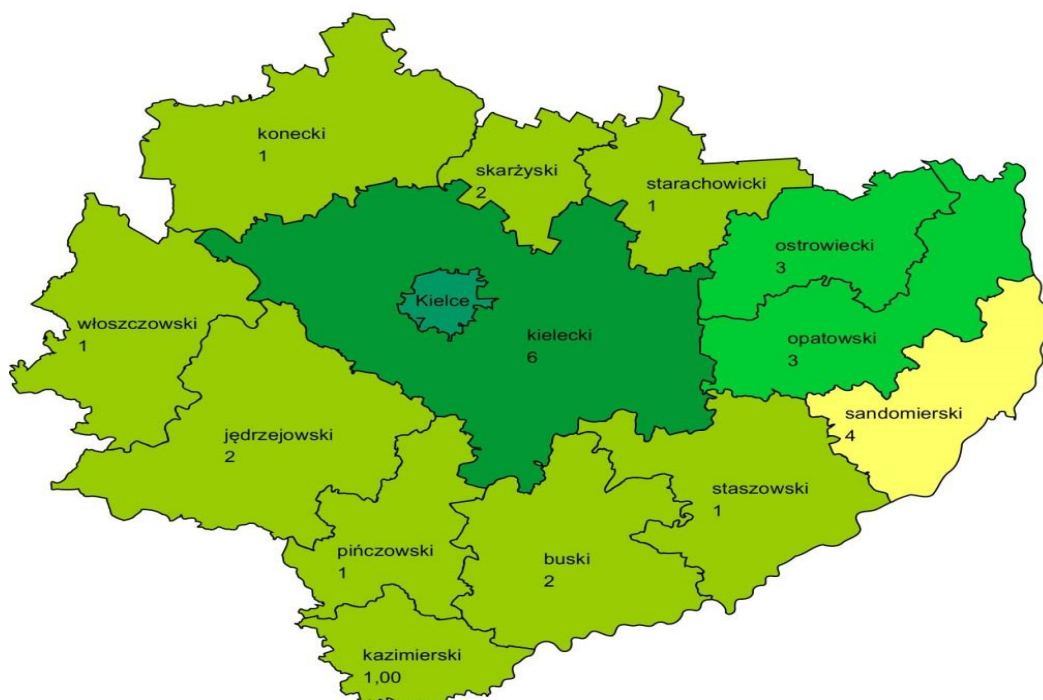
Środowiskowe domy samopomocy

Do zadań środowiskowych domów należy przygotowanie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie do funkcjonowania w społeczeństwie. Środowiskowe domy samopomocy zapewniają formy pomocy półstacjonarnej takie jak:

- trening umiejętności życia codziennego,
- trening umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- terapia zajęciowa.

Świadczone przez środowiskowe domy samopomocy usługi to przede wszystkim: praca socjalna, psychoterapia, rehabilitacja lecznicza, społeczna i zawodowa, usprawnianie, organizacja czasu wolnego.

Mapa 19. Środowiskowe domy samopomocy w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W województwie świętokrzyskim w roku 2013 funkcjonowały 33 środowiskowe domy samopomocy, z tego 26 prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego, a 7 przez organizacje pozarządowe. Liczba miejsc w ŚDS w roku 2013 ukształtowała się na poziomie 856. Liczba osób korzystających wyniosła 960. Według stanu na 31 grudnia 2013, 29 osób oczekiwało na przyjęcie do ŚD. Kadra tego typu placówek w województwie świętokrzyskim liczy 300 osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania według danych za 2013 rok wyniósł ogółem 12 116 593 zł.

Dzienne domy pomocy

Dzienne domy pomocy realizują zadania z zakresu zapewnienia dziennej pomocy osobom objętym opieką i zaspokajania ich potrzeb w sposób pozwalający na samodzielne funkcjonowanie oraz uczestniczenie w życiu społecznym. Pomocą objęci są ludzie spełniający warunki ustawy *o pomocy społecznej* i określone w odpowiednich przepisach gminnych dotyczących pomocy społecznej.

Mapa 20. Dzielne domy pomocy w województwie świętokrzyskim.

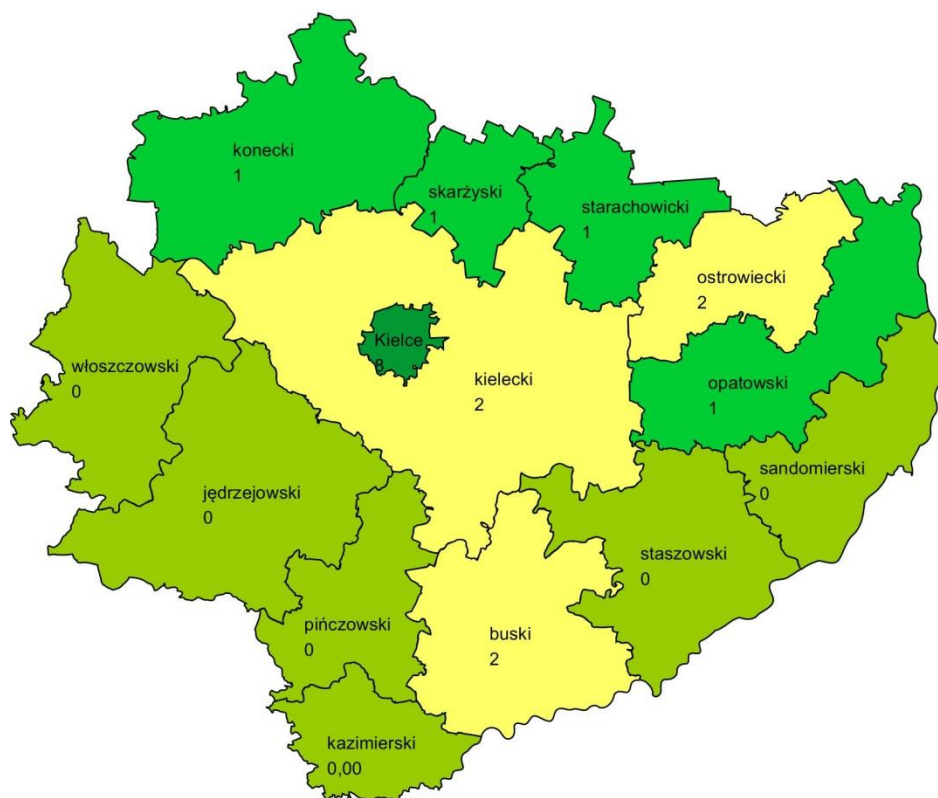

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W województwie świętokrzyskim niezmiennie od 2012 roku funkcjonuje 5 dziennych domów pomocy. Ze wsparcia dziennych domów pomocy w 2013 roku skorzystało 151 osób. Placówki tego typu dysponowały w 2013 roku 160 miejscami. Dienne domy pomocy w województwie świętokrzyskim w roku zatrudniały 23 osoby. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania dziennych domów pomocy ukształtował się na poziomie 605 484 zł.

Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych

Mapa 21 Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2013 roku, jak wynika z danych nadesłanych przez samorządy gminne i powiatowe, funkcjonowało 17 ośrodków wsparcia skierowanych do osób bezdomnych, z tego 10 prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, a 7 przez organizacje

pozarządowe. Placówki tego typu dysponowały 546 miejscami dla osób bezdomnych. Ze wsparcia placówek skorzystało w 2013 roku 1021 osób z czego 15 to osoby skierowane w wyniku eksmisji. Placówki dla osób bezdomnych zatrudniają ogółem 60 osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania tego placówek wyniósł w 2013 roku 3 445 552 zł.

Kluby Samopomocy

Głównym celem działania klubów samopomocy jest: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wsparcie wszelkich osób z różnorodnymi problemami, minimalizowanie skutków bezrobocia, promowanie aktywności i przedsiębiorczości społecznej, pomoc w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia, wzmocnienie poczucia wiary w siebie i akceptacji swojej osoby.

Mapa 22. Kluby samopomocy w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W województwie świętokrzyskim w roku oceny funkcjonowało 11 klubów samopomocy. Wszystkie tego typu placówki prowadzone są w województwie świętokrzyskim przez jednostki samorządu terytorialnego. Liczba miejsc, którymi dysponują kluby samopomocy to 337. Liczba osób, które skorzystały z usług klubów samopomocy wyniosła w roku oceny 2785. Kadra placówek tego typu liczy 50 osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek wyniósł 2 318 560 PLN.

Rodzinne domy pomocy

Rodzinne Domy Pomocy są to całodobowe placówki opiekuńcze, świadczące usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające dla ludzi w podeszłym wieku, wymagających całodobowej opieki oraz pomocy z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności.

Mapa 23. Rodzinne domy pomocy w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

W 2013 odnotowano funkcjonowanie 10 rodzinnych domów pomocy. Liczba miejsc, którymi dysponowały rodzinne domy pomocy wyniosła 73. Placówki te udzieliły wsparcia 53 osobom w roku oceny. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania tego typu placówek wyniósł 105 000 zł.

Mieszkania chronione-ogółem

Mieszkanie chronione jest świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej. Pobyt w takim mieszkaniu może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki. Zgodnie z przepisami ustawy z 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*, pobyt w mieszkaniu chronionym może być przyznany w szczególności: osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Mapa 24. Mieszkania chronione w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Jak wynika z danych przekazanych przez samorzady gminne i powiatowe w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 18 mieszkań chronionych z tego 15 prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego oraz 3 przez organizacje pozarządowe. Do dyspozycji w mieszkaniach chronionych było 103 miejsca. Liczba osób, które korzystały z tej formy wsparcia wyniosła w 2013 188 osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania mieszkań chronionych wyniósł 39 178 zł.

Ośrodki interwencji kryzysowej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej to jednostka zajmująca się pomocą osobom dotkniętym problemem przemocy domowej oraz będących w innych sytuacjach kryzysowych. Do zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej należy w szczególności organizowanie działań mających na celu udostępnianie osobom i rodzinom z problemem przemocy oraz będących w innych sytuacjach kryzysowych, w tym kryzysu związanego z problemem uzależnienia w rodzinie, specjalistycznych form pomocy: pracy socjalnej, pomocy psychologicznej, w tym interwencji kryzysowej, prawnej i interwencyjnej, pomocy w uzyskaniu schronienia.

Mapa 25. Ośrodki Interwencji Kryzysowej w województwie świętokrzyskim.

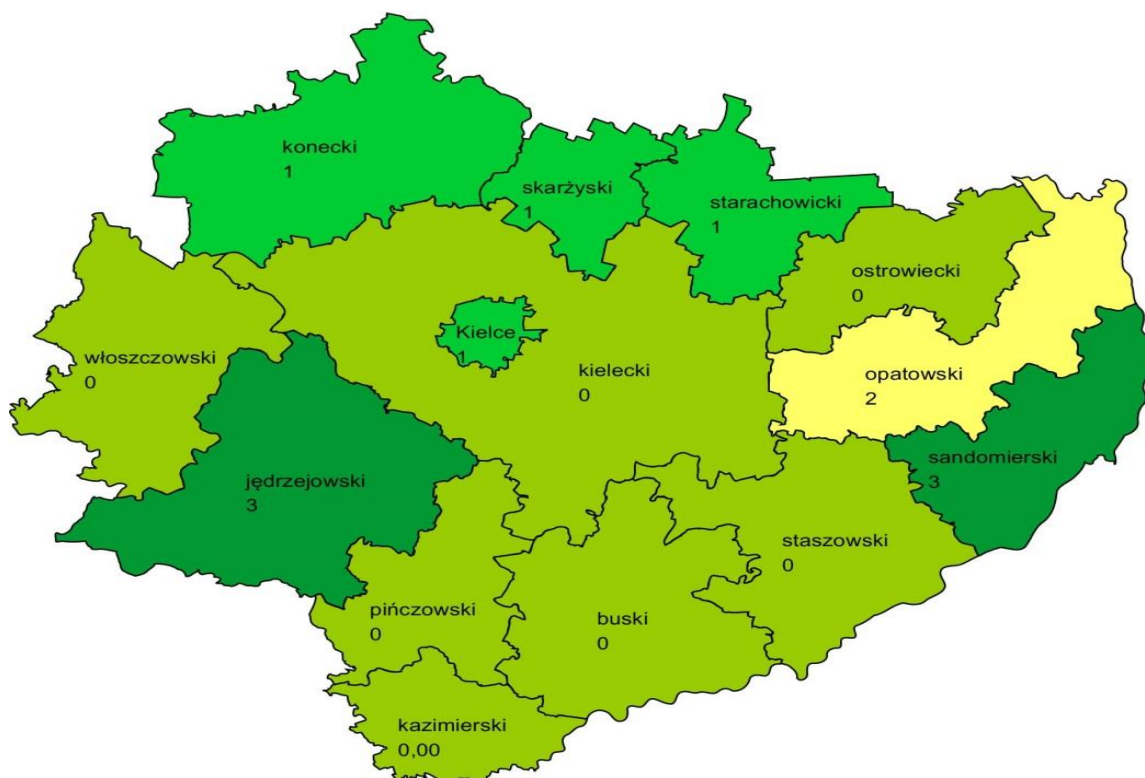

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Według danych pochodzących z oceny zasobów pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim funkcjonuje 7 ośrodków interwencji kryzysowej. Wszystkie tego typu placówki prowadzone są przez jednostki samorządu terytorialnego. Liczba miejsc, którymi dysponują ośrodki to 21. W 2013 ze wsparcia ośrodków interwencji kryzysowej skorzystało 1 041 osób. Liczba osób zatrudnionych w OIK wynosi 14. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania tego typu placówek wyniósł 2 709 341 zł.

Jednostki specjalistycznego poradnictwa

Mapa 26. Jednostki specjalistycznego poradnictwa w województwie świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

W województwie świętokrzyskim w 2013 roku funkcjonowało 12 jednostek specjalistycznego poradnictwa, zaledwie jedna tego typu placówka prowadzona jest przez organizację pozarządową. Placówki tego typu dysponowały 4 561 miejscami. Kadra

jednostek specjalistycznego poradnictwa liczy 42 osoby. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania tego typu placówek wyniósł 1 565 761 zł.

Placówki wsparcia dziennego

Mapa 27. Placówki wsparcia dziennego w województwie świętokrzyskim.

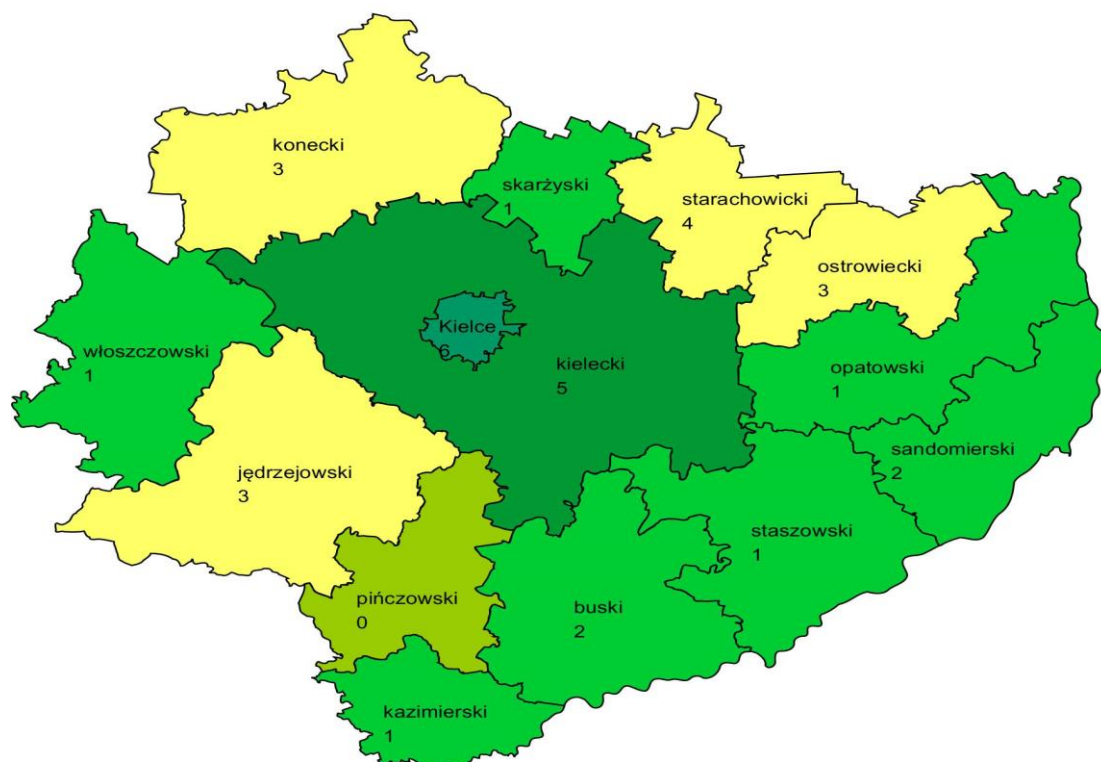
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Liczba placówek wsparcia dziennego w województwie świętokrzyskim wynosi 11, z tego 6 prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego a 5 przez organizacje pozarządowe. Placówki wsparcia dziennego dysponują 628 miejscami. Ze wsparcia tego typu placówek skorzystało w 2013r. 844 osoby. Kadra placówek dziennego wsparcia liczy 60 osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania tego typu placówek wyniósł 2 226 223 zł.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze-ogółem

Placówka opiekuńczo – wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne, religijne i zdrowotne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej; podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych oraz dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych.

Mapa 28. Placówki opiekuńczo - wychowawcze w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

W województwie świętokrzyskim funkcjonuje 33 placówki opiekuńczo-wychowawcze z tego 29 prowadzone jednostki samorządu terytorialnego a 4 przez organizacje pozarządowe. Liczba miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wyniosła w roku 2013, 545. Liczba osób korzystających z tego typu podmiotów w 2013 roku

to 592 osoby. Kadra zatrudniona w placówkach opiekuńczo-wychowawczych według stanu na koniec 2013 r., to 307osób. Roczny koszt prowadzenia utrzymania placówek to 17 256 325 zł.

Centrum Integracji Społecznej

Centrum Integracji Społecznej to jednostka organizacyjna utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizującą reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia. CIS nie jest samodzielnym podmiotem prawnym lecz formą prawną adresowaną do instytucji oraz organizacji pozarządowych pracujących z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. W grupie beneficjentów CIS są te same grupy osób, które mogą założyć spółdzielnię socjalną.

Tabela 19. Centra Integracji Społecznej

1.	Centrum Integracji Społecznej w Staszowie, Parkowa 6, 28-200 Staszów, Tel.: 15 864 38 02, Faks: 15 864 38 02, E-mail: cis.staszow@wp.pl
2.	Centrum Integracji Społecznej w Kielcach (jednostka prowadząca: Caritas Diecezji Kieleckiej), Wesola 54, 25-013 Kielce, Tel.: 41 346 01 16, Faks: 41 346 01 16
3.	Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku – Kamiennej, jednostka podległa pod Urząd Miasta Skarżysko – Kamienna, Prusa, 26-110, Skarżysko-Kamienna
4.	Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji POMOCNA DŁOŃ, Ul. Sandomierska 26a, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, Tel. 41 247-12-79
5.	Centrum Integracji Społecznej w Jędrzejowie przy Fundacji „Miśka Zdziśka” 11 listopada 83 28-300 Jędrzejów
6.	Centrum Integracji Społecznej w chmielniku przy fundacji nadzieja rodzinie

Źródło: Dane własne ROPS.

W województwie świętokrzyskim funkcjonuje 6 Centrów Integracji Społecznej z czego 2 prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego a 4 przez organizacje pozarządowe. Liczba uczestników zajęć w roku oceny w cis to 733 osoby.

Kluby integracji społecznej

Klub Integracji Społecznej to jednostka, której celem jest udzielanie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. To jednostka pomagająca samoorganizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. KIS zostaje powołany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową.

Mapa 29. Kluby Integracji Społecznej w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

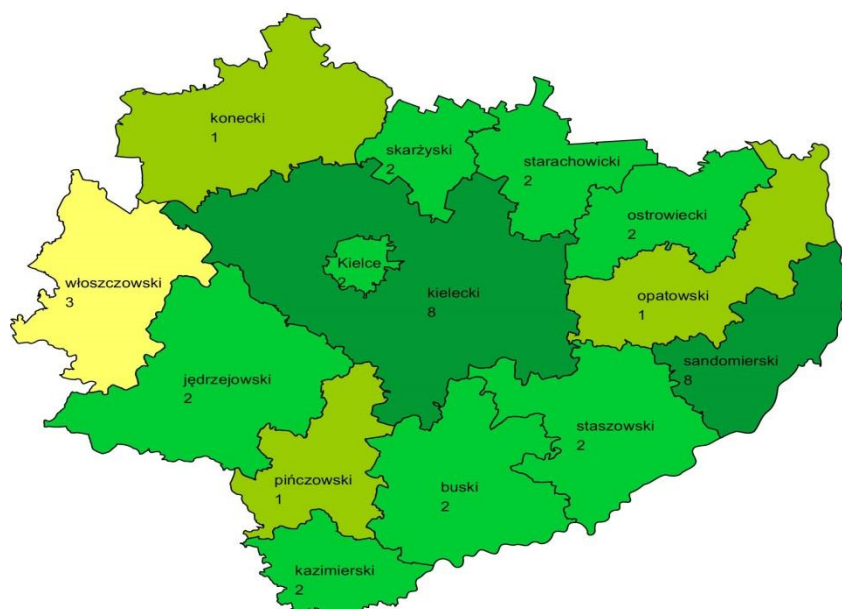
Na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonuje 11 Klubów Integracji Społecznej z tego 7 prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego a 4 przez organizacje pozarządowe. Liczba uczestników zajęć w roku oceny to 3 199 osób. Kadra

zatrudniona w klubach to 39 osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek wyniósł 50 140 995 zł.

Warsztaty terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej – placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej. Terapia realizowana jest poprzez terapię zajęciową.

Mapa 29. Warsztaty terapii zajęciowej w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

W województwie świętokrzyskim funkcjonuje 38 warsztatów terapii zajęciowej z tego 16 prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego a 17 przez organizację pozarządowe. Z zajęć w warsztatach skorzystało w 2013 r. 1416 osób. Kadra warsztatów wsparcia liczy 485 osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania tego typu placówek wyniósł 21 705 290 zł.

Zakłady aktywności zawodowej

Celem funkcjonowania zakładu aktywności zawodowej jest zatrudnianie osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności poprzez prowadzenie rehabilitacji zawodowej i społecznej, przygotowywanie ich do samodzielnego i niezależnego życia, adekwatnego do ich możliwości psychomotorycznych oraz znalezienie odpowiedniego zatrudnienia poza zakładem.

Tabela 20. Zakłady Aktywności Zawodowej w województwie świętokrzyskim.

1.	Zakład Aktywności Zawodowej (jednostka prowadząca: Polski Związek Niewidomych - Okręg Świętokrzyski w Kielcach), Krzywa 1, 26-200 Końskie, Tel.: 41 372 23 91, Faks: 41 372 23 91, E-mail: zaz.konskie@op.pl, Strona: www.zazkonskie.pl
2.	Zakład Aktywności Zawodowej - Filia Zakładu Aktywności Zawodowej w Stykowe, Kałków Godów 84a, 27-225 Pawłów, Tel.: 41 272 17 26, 41 275 42 27 (Starostwo)
3.	Zakład Aktywności Zawodowej prowadzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej ul. Wesoła, Kielce
4.	Zakład Aktywności Zawodowej prowadzony przez Fundację Nadzieja Rodzinie, ul .Olszewskiego, Kielce

Źródło: Dane własne ROPS.

W województwie funkcjonują 4 Zakłady Aktywności Zawodowej z tego jeden prowadzony przez jednostkę samorządu terytorialnego, pozostałe przez organizacje pozarządowe.

6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Niniejsza część oceny zasobów pomocy społecznej dotyczy kadry zatrudnionej w gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejsko-gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejskich ośrodkach pomocy społecznej, miejskim ośrodku pomocy rodzinie, powiatowych centrach pomocy rodzinie oraz pracowników wykonujących zadania w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej na podstawie umów cywilno-opravných. Do kadry jednostki zalicza się również pracowników zatrudnionych w ramach środków EFS.

W 2013 roku na terenie województwa świętokrzyskiego zatrudnionych było **2 183** osoby, z czego:

- **142** osoby zatrudnione na stanowiskach kierowniczych (co stanowi 6 % ogółu kadry jops),
- **826** osób zatrudnionych na stanowiskach pracownika socjalnego (37 % kadry zatrudnionej w jops),
- **1 250** osób zatrudnionych na innych stanowiskach (57 % ogółu pracowników zatrudnionych w jops).

Kadra kierownicza

Mianem „kadry kierowniczej” jednostki organizacyjnej pomocy społecznej określa się osoby zatrudnione na stanowisku: kierownik ośrodka, dyrektor ośrodka, dyrektor centrum, oraz odpowiednio zastępcy. W 2013 roku na stanowisku kierowniczym, na terenie województwa świętokrzyskiego zatrudnione były **142** osoby, z czego **100** osób posiadało wykształcenie wyższe a **120** specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni

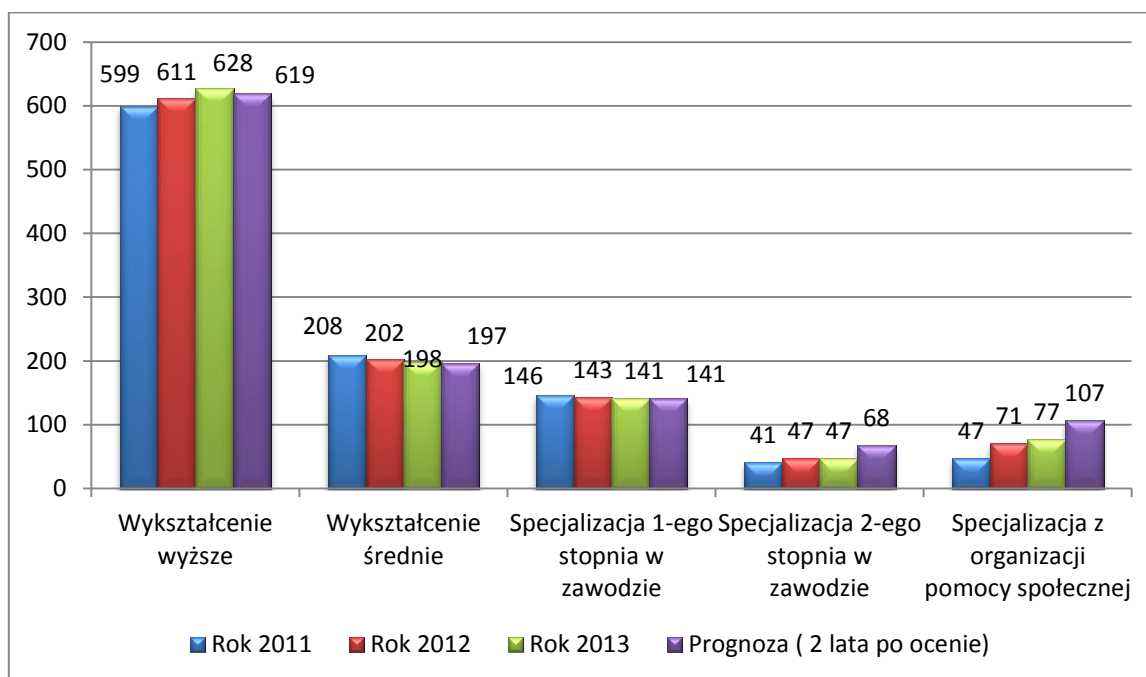
Wg ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* pracownik socjalny powinien spełniać następujące kryteria:

- posiadać dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych albo,
- posiadać dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku praca socjalna bądź, do dnia 31 grudnia 2013 roku ukończyć studia wyższe o specjalności przygotowującej do

zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie.

W 2013 roku liczba pracowników socjalnych w województwie świętokrzyskim wyniosła **826** osób, z czego **176** osób stanowili pracownicy socjalni zatrudnieni ze środków Europejskiego funduszu Społecznego, z czego:

- ✓ **628** osób posiadało wykształcenie wyższe (76% ogółu),
- ✓ **198** osób posiadało wykształcenie średnie (24 % ogółu),
- ✓ **141** osób mogło pochwalić się specjalizacją 1-ego stopnia w zawodzie (17% ogółu),
- ✓ **47** osób posiadało specjalizację 2-ego stopnia w zawodzie (5 % ogółu),
- ✓ **77** pracowników posiadało specjalizację z organizacji pomocy społecznej (9% ogółu).

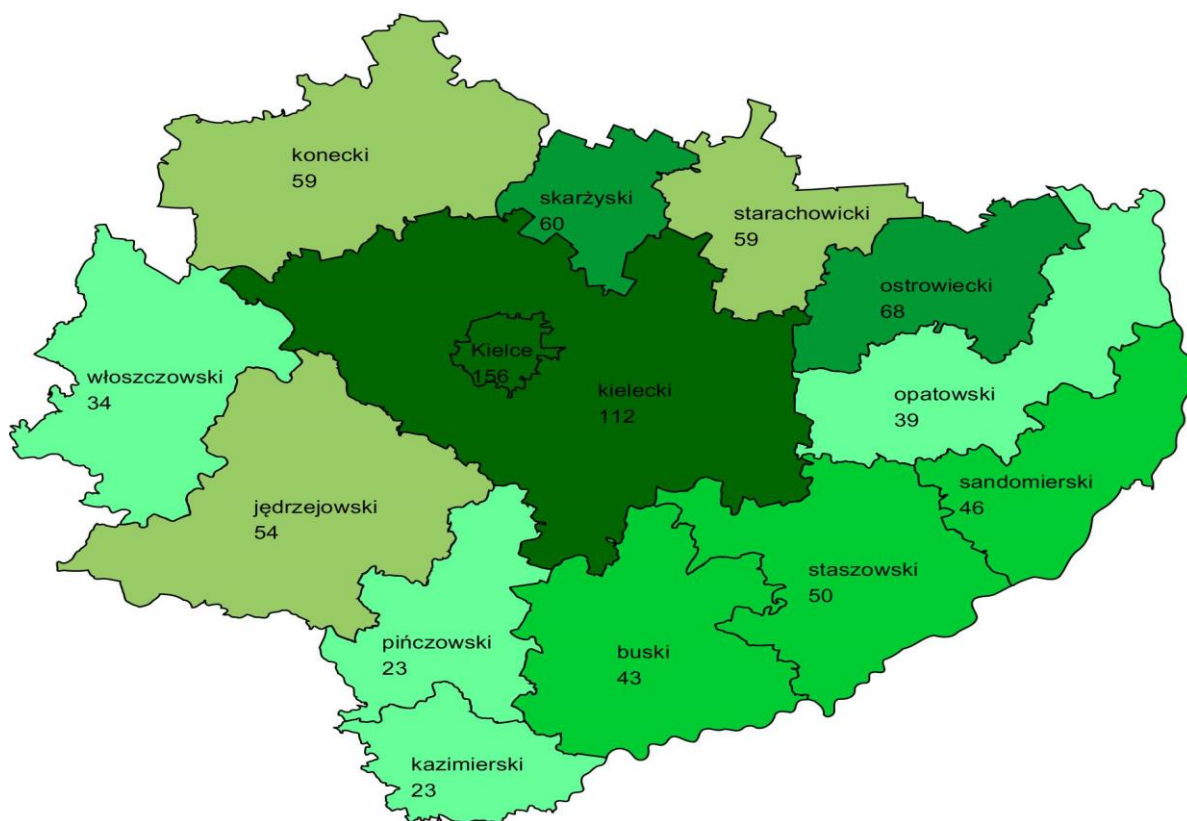

Wykres 28. Wykształcenie pracowników socjalnych zatrudnionych w jops na terenie województwa świętokrzyskiego na przestrzeni lat 2011-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2013 roku liczba pracowników socjalnych legitymujących się wykształceniem wyższym wzrosła o 9 osób w odniesieniu do roku 2012, natomiast liczba osób posiadających wykształcenie średnie, systematycznie maleje na przestrzeni lat 2011-2013 (z 208 osób w 2011 roku do 198 w roku 2013). Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku pracowników posiadających specjalizację 1-ego stopnia w zawodzie – spadek ze 146 osób w 2011 roku do 141 w roku 2013. Liczba osób posiadających specjalizację 2-go stopnia w zawodzie w latach 2012-2013 utrzymuje się na podobnym poziomie – 47 osób. Optymistyczne są natomiast prognozy dotyczące podnoszenia kwalifikacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, gdzie przewidywany jest znaczny wzrost osób posiadających tę specjalizację – z 77 w roku 2013 do 107 w roku 2015.

Mapa 30. Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w jops na terenie województwa świętokrzyskiego.

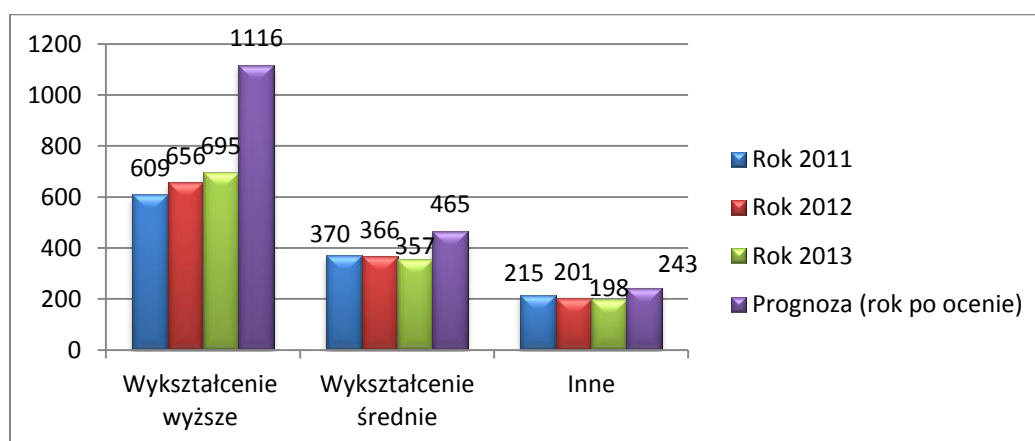

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Według danych oceny zasobów pomocy społecznej w 2013 roku 10 ośrodków pomocy społecznej z województwa świętokrzyskiego nie spełniało ustawowego wymogu zatrudniania co najmniej 1 pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców. Jest to o 9 gmin mniej niż w roku 2012. Ośrodki, które nie spełniają ustawowego wymogu dot. zatrudnienia to: Opatów, Michałów, Pińczów, Suchedniów, Słupia Jędrzejowska, Bieliny, Górnio, Piekoszów.

Pozostali pracownicy

Największy procent wszystkich pracowników jops stanowią osoby zatrudnione na stanowiskach: asystentów rodziny, opiekunów, opiekunów społecznych, specjalistycznych pielęgniarek, pedagogów, informatyków, pracowników projektu, aspirantów pracy socjalnej, konsultantów z obszaru pomocy społecznej, prawników i innych. W 2013 roku ich liczba wyniosła **1 250** osób, i zwiększyła się o 2% w porównaniu do roku 2012 (zatrudnienie znalazło 27 osób). **695** osób posiadało wykształcenie wyższe, **357** osób wykształcenie średnie, inne **198** osób. Bardzo optymistyczne są prognozy dotyczące podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zatrudnionych na w/w stanowiskach. Planuje się, iż w 2014 roku liczba osób posiadających wykształcenie wyższe, zatrudnionych w tej grupie pracowników wyniesie 1 116 osób, wzrośnie również liczba osób mających wykształcenie średnie – z 357 w roku 2013 do 465 w roku 2014. Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

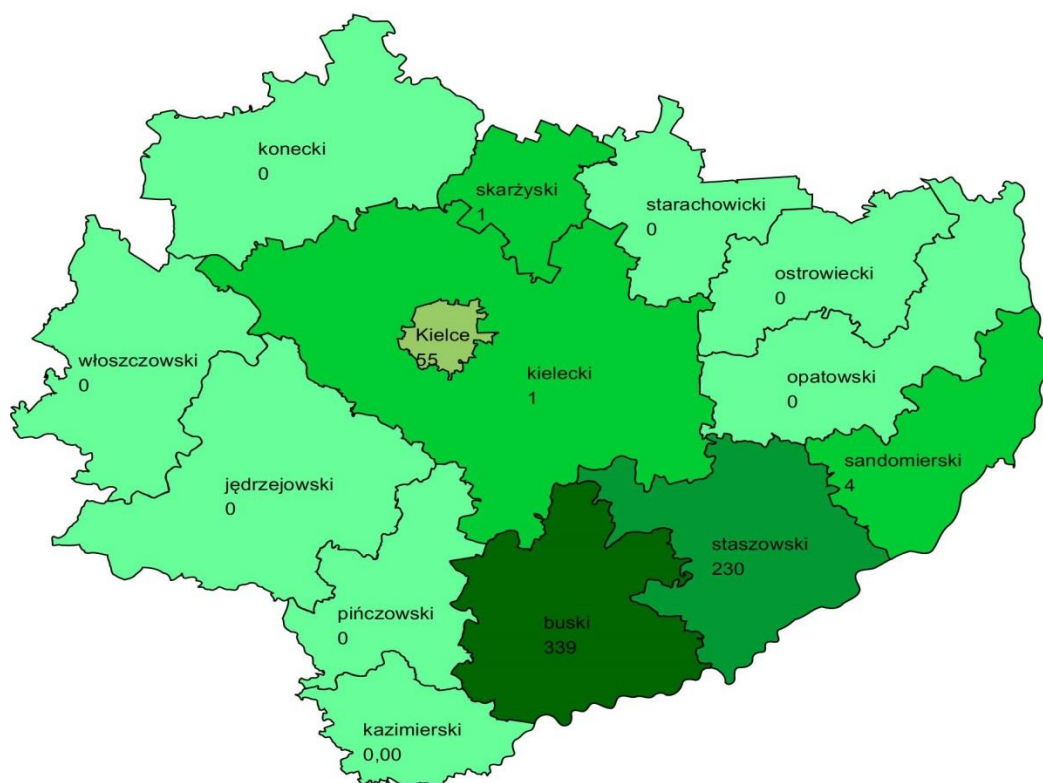
Wykres 29. Wykształcenie pozostałej grupy pracowników zatrudnionych w jops na terenie województwa świętokrzyskiego na przestrzeni lat 2011-2013 oraz w rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Zatrudnienie pomocnicze w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej

Wg danych uzyskanych z jednostek organizacyjnych pomocy społecznej funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego, w 2013 roku w wolontariat zaangażowanych było **630** osób. Wolontariuszem jest każda osoba fizyczna, która dobrowolnie i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz uprawnionych organizacji i instytucji na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Liczba ta wzrosła o 32% w odniesieniu do roku 2012, gdzie liczba wolontariuszy uplasowała się na poziomie 479. W kolejnych latach prognozowany jest również wzrost liczby osób zaangażowanych w działalność wolontariacką. Najwięcej wolontariuszy w 2013 funkcjonowało w powiatach: buskim (339 osób), staszowskim (230 osób) oraz w mieście Kielce (65 osób). Szczegółowy wykaz prezentuje mapa nr 31.

Mapa 31. Liczba wolontariuszy działających w województwie świętokrzyskim w 2013 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Zatrudnienie subsydiowane

Zatrudnienie subsydiowane dotyczy osób pracujących w omawianych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w ramach umów realizowanych na podstawie skierowań/porozumień z urzędami pracy. Z zatrudnienia subsydiowanego, czyli różnego typu staży, robót publicznych, prac interwencyjnych i innych w 2013 roku na terenie województwa świętokrzyskiego skorzystało **146** osób, czyli o 24 % mniej niż w roku 2012. Ze stażów natomiast skorzystało **114** osób, o 34 % więcej niż w roku 2012 .

Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

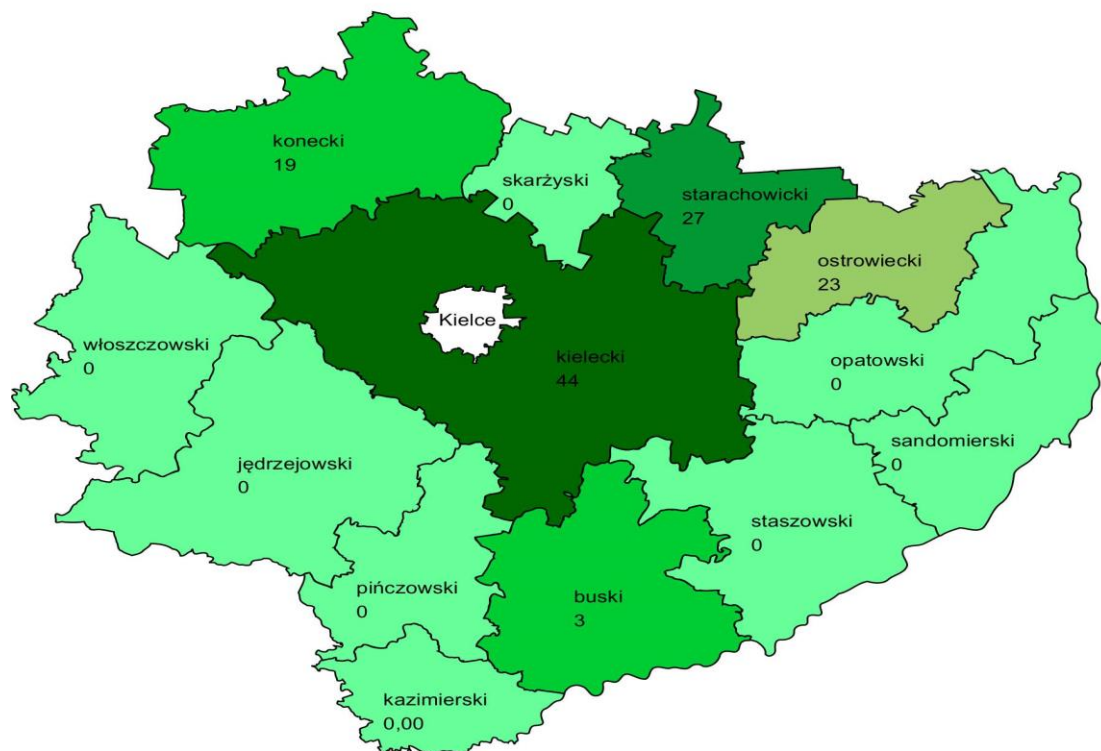
W ramach struktury organizacyjnej ośrodka pomocy społecznej może zostać wyodrębniony zespół realizujący zadania tego ośrodka w zakresie pracy socjalnej i integracji społecznej. W skład zespołu wchodzi co najmniej trzech pracowników socjalnych, mogą wchodzić także inni specjaliści realizujący zadania w zakresie integracji społecznej.

W 2013 roku w zespołach pracy socjalnej i integracji społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego zatrudnionych było **117** osób, z czego:

- ✓ **77** osób stanowili pracownicy socjalni,
- ✓ **43** osoby stanowili specjaliści realizujący zadania w zakresie integracji społecznej.

Najwięcej osób zatrudnionych w zespołach pracy socjalnej i integracji społecznej jest w powiecie kieleckim (44 osoby), starachowickim (27 osób), ostrowieckim (23 osoby) oraz koneckim (19). 3 osoby podjęły zatrudnienie w takim zespole w powiecie buskim. W pozostałych powiatach nie zanotowano funkcjonowania zespołów. Szczegóły prezentuje poniższa mapa.

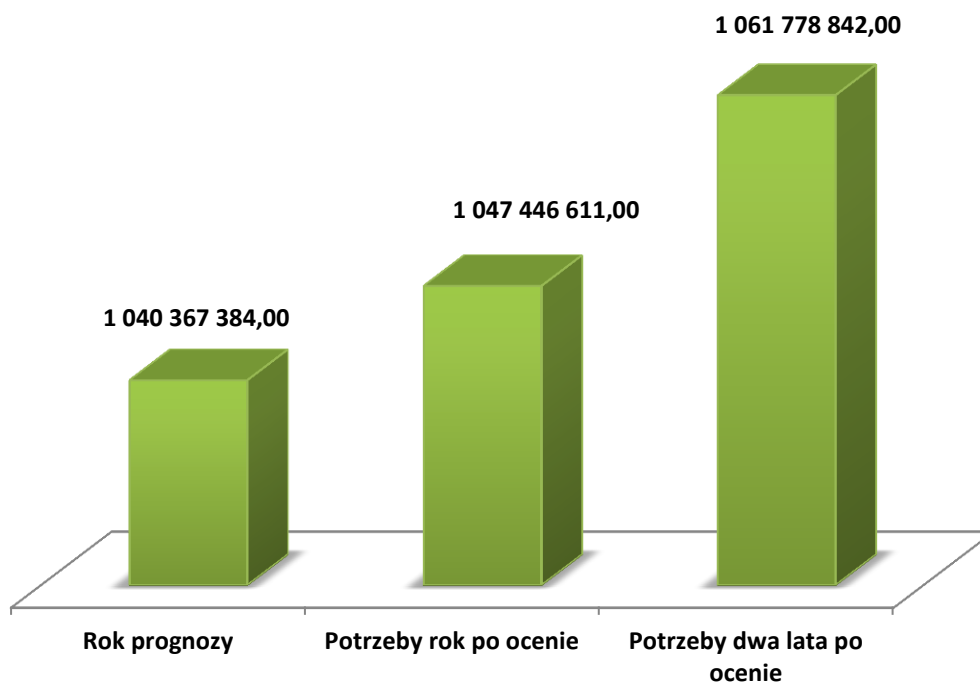
Mapa 32. Liczba osób w zespołach pracy socjalnej i integracji społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego w 2013 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

W poniższym rozdziale przedstawiono wielkości liczbowe dotyczące ponoszonych wydatków przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej związane z wykonywaniem zadań własnych i zleconych w obszarze udzielanej pomocy i wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, form wsparcia, programów i projektów według klasyfikacji budżetowej. Wielkości wydatków w roku oceny dotyczą faktycznie poniesionych kwot, bez uwzględniania refundacji i zwrotów z innych jednostek samorządu terytorialnego.

Wykres 30. Środki finansowe na zadania własne i zadania zlecone (w zł).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2013 roku, na zadania własne i zadania zlecone, samorzady wydatkowały kwotę 1 040 367 384,00 zł. Prognozy na rok 2014 wskazują wydatki na poziomie ponad siedmiu mln większym tj. 1 047 446 611,00 zł a w 2015 roku finansowanie zadań własnych i zleconych ma pochłonąć kwotę 1 061 778 842,00 zł. Z poziomu budżetów jops kwoty te wynoszą odpowiednio: 828 264 457,00 zł, 862 163 722,00 zł oraz 875 876 398,00 zł.

Zgodnie z klasyfikacją budżetową zadania własne i zlecone samorządów dotyczące pomocy społecznej zostały sklasyfikowane w następujących działach i rozdziałach:

Dział 851 – Ochrona zdrowia, rozdziały: 85153, 85154,

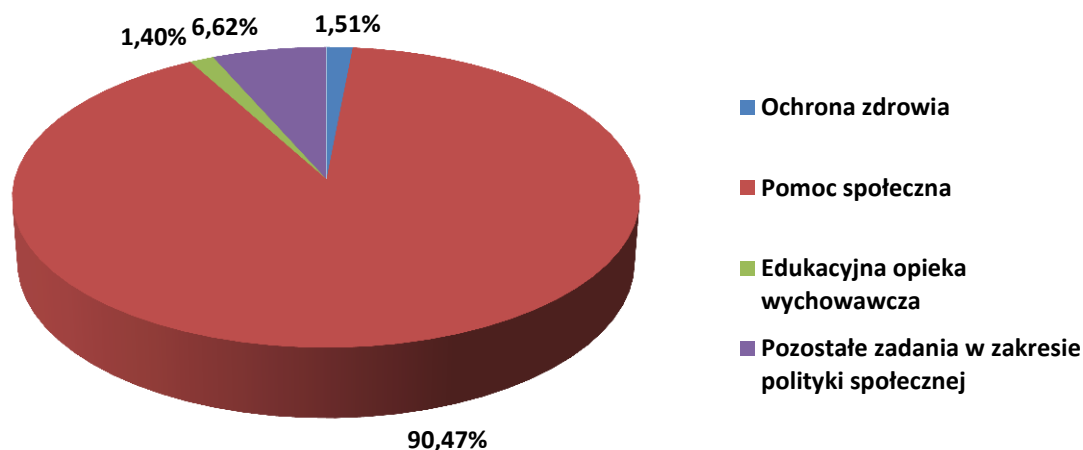
Dział 852 – Pomoc społeczna, rozdziały: 85201, 85202, 85203, 85204, 85205, 85206, 85212, 85213, 85214, 85215, 85216, 85218, 85219, 85220, 85228, 85231, 85232, 85278 i 85295,

Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, rozdziały: 85305, 85306, 85307, 85311, 85321, 85324 i 85395,

Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, rozdział 85415.

Inne – środki EFS na projekty.

Podział środków finansowych na wydatki w pomocy społecznej w roku oceny pomiędzy poszczególne działy klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Struktura środków finansowych na realizację zadań według działów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Środki finansowe na realizację zadań własnych i zleconych wydatkowane są w pomocy społecznej w 4 działach:

851 – Ochrona zdrowia (1,51%),

852 – Pomoc społeczna (90,47%),

853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (6,62%) i

854 – Edukacyjna opieka wychowawcza (1,40%).

W Dziale 851 – Ochrona zdrowia realizowane są następujące zadania tj.:

- Przeciwdziałanie narkomanii,

- Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Szczegółowy podział środków finansowych (w zł) przeznaczonych na realizację zadań w Dziale 851 Ochrona zdrowia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Środki finansowe na zadania Działu 851 – ochrona zdrowia (w zł).

	Rok oceny 2013	Prognoza rok po ocenie	Dynamika w %	Prognoza dwa lata po ocenie	Dynamika w %
85153 – Przeciwdziałanie narkomanii – budżet jst	1 192 482	1 222 708	102,5	1 194 031	100,1
w tym: 85 153 – budżet jps	91 055	116 624	128,1	117 314	128,8
85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi – budżet jst	14 565 252	15 320 226	105,2	14 366 941	98,6
w tym: budżet jps	2 588 662	2 894 084	111,8	2 911 138	112,5
łącznie: budżet jst	15 757 734	16 542 934	105,0	15 560 972	98,8
w tym: budżet jps	2 679 717	3 010 708	112,4	3 028 452	113,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W dziale tym w 2013 roku ponad 92,3% ogółu środków finansowych przeznaczonych zostało na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi. Podobna relacja, wg oceny zasobów pomocy społecznej, utrzyma się w latach prognozowanych tj. ponad 92% środków finansowych przeznaczonych zostanie na realizację tego zadania. Traktując rok oceny jako rok bazowy odnotować należy wyraźną dynamikę wzrostu nakładów na zadania związane z przeciwdziałaniem zarówno narkomanii jak i alkoholizmowi realizowanych poprzez budżety jops.

Zdecydowana większość, bo ponad 90%, środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych przez samorzady w zakresie pomocy społecznej wydatkowana jest w Dziale 852 – Pomoc społeczna.

Tabela 22. Środki finansowe na zadania Działu 852 - pomoc społeczna (w zł).

Dział	Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	Prognoza dwa lata po ocenie
852 – Pomoc społeczna – budżet jst	941 207 520,00	949 048 741,00	964 914 713,00
w tym: budżet jops	795 493 959,00	827 441 128,00	842 353 811,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na realizację zadań własnych i zleconych w obszarze pomocy społecznej samorzady w 2013 roku w ramach Działu 852 wydatkowały kwotę 941 207 520,00 zł. Prognozy na lata kolejne tj. 2014 i 2015 rok wskazują na konieczność zwiększenia w stosunku do 2013 roku o 0,8% w 2014 roku i 2,5% w 2015 roku wolumenu środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań w zakresie pomocy społecznej.

W dziale tym, za pośrednictwem budżetów jops samorzady naszego województwa redystrybuują ponad 80% wydatków na pomoc społeczną. W 2013 roku jest to 84,5% wydatków a w prognozach na 2014 i 2015 rok odpowiednio 87,2% i 87,3% łącznych nakładów na pomoc skierowaną do osób potrzebujących.

Szczegółowy podział środków finansowych (w zł) przeznaczonych przez samorzady na realizację zadań w Dziale 852 Pomoc społeczna z uwzględnieniem wydatków z budżetów jops przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 23. Szczegółowy podział środków na zadania Działu 852 - pomoc społeczna

Rozdział - Zadanie	Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	Prognoza dwa lata po ocenie
85201 – Placówki opiekuńczo – wychowawcze – wydatki ogółem	30 840 906 15 132 048	32 688 912 16 158 812	33 315 427 16 281 590
85202 – Domy pomocy społecznej	160 313 031 65 015 675	140 233 301 69 868 432	144 051 029 72 798 900
85203 – Ośrodki Wsparcia	16 668 098 13 311 203	17 281 953 13 131 032	17 429 100 13 306 139
85204 – Rodziny zastępcze	22 551 984 21 460 684	24 375 454 23 174 423	25 294 717 24 057 907
85205 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1 854 469 1 759 110	2 012 689 1 897 960	2 126 819 2 001 414
85206 – Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	6 270 551 5 890 182	6 998 769 6 627 041	7 351 876 6 922 492
85212 – Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	407 814 052 394 979 220	422 029 241 408 146 721	427 125 016 412 668 866
85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	5 105 692 4 991 797	5 491 900 5 350 570	5 630 976 5 512 870
85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	48 370 019 46 990 118	49 820 363 48 906 705	51 068 202 50 156 177
85215 – Dodatki mieszkaniowe	17 025 952 16 244 906	17 674 345 16 763 488	18 041 553 17 153 996
85216 – Zasiłki stałe	38 727 189 37 872 145	41 033 378 40 180 927	42 155 135 41 297 554
85218 – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	7 705 693 7 701 984	8 348 898 8 290 333	8 839 910 8 839 860
85219 – Ośrodek Pomocy Społecznej	78 177 935 76 826 521	82 234 681 80 518 715	82 898 157 82 039 374
85220 – Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	4 124 301 2 613 391	4 345 499 2 803 875	4 497 065 2 871 474
85228 – Usługi opiekuńcze	23 847 007	25 775 862	26 110 636

i specjalistyczne usługi opiekuńcze	22 890 084	24 688 883	24 872 052
85231 – Pomoc dla cudzoziemców	1 400 1 400	107 391 9 936	99 276 0
85232 – Centra Integracji Społecznej	4 328 792 0	4 348 487 0	4 662 220 0
85278 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	4 408 328 1 586 400	1 276 875 796 845	1 324 845 824 845
85295 – Pozostała działalność w tym:			
- klub integracji społecznej,	63 072 121	62 970 743	62 892 754
- warsztat terapii zajęciowej,			
- prace społecznie użyteczne,	60 227 091	60 126 430	60 748 301
- program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,			
- wkład własny gminy.			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W dziale tym najwięcej środków finansowych przeznaczają się na pomoc w postaci wypłat świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Powyższe zadania pochłaniają prawie 40% ogółu środków tj. kwotę 407 814 052,00 zł w 2013 roku. W kolejnych latach prognozowany jest wzrost tychże wydatków do kwoty ponad 420 mln zł w roku 2014 i ponad 427 mln zł w roku 2015.

Działalność domów pomocy społecznej i ośrodków pomocy społecznej oraz klubów integracji społecznej, warsztatów terapii zajęciowej, prace społecznie użyteczne a także realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” to kolejne zadania pomocy społecznej, których realizacja skutkuje generowaniem wysokich kosztów. Wykonanie w/w zadań skutkowało wydatkowaniem w roku oceny środków w wysokości prawie 257 mln zł (niecałe 30% środków finansowych w Dziale Pomoc społeczna). Prognozy zawarte w ocenie zasobów pomocy społecznej na 2013 rok wskazują wydatek rzędu ponad 251 mln zł (28,7% środków w dziale) a w 2014 roku prawie 266 mln zł (29,3% ogółu środków działu 852).

Najmniejsze środki finansowe w roku oceny wydatkowane były na pomoc dla cudzoziemców – 10 200,00 zł i na Centra Integracji Społecznej – 39 980,00 zł.

Druga pod względem wielkości środków finansowych, przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych przez samorządy w zakresie pomocy społecznej, pula środków wydatkowana jest w Dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

Tabela 24. Środki finansowe na zadania Działu 853–pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (w zł).

Dział	Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	Prognoza dwa lata po ocenie
853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – budżet jst	68 865 590,00	67 032 908,00	67 660 906,00
w tym: budżet jops	27 546 632,00	29 072 324,00	27 895 819,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Szczegółowy podział środków wydatkowanych przez budżety jst na realizację zadań w tym dziale przedstawia tabela.

Tabela 25. Szczegółowy podział środków na zadania Działu 853 – pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (w zł)

Rozdział - Zadanie	Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	Prognoza dwa lata po ocenie
85305 – Żłobki – budżet jst	11 831 213	11 310 900	11 520 122
w tym budżet jops	532 149	532 149	532 149
85306 – Kluby dziecięce	575 314	636 795	820 953
85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	6 892 451	7 455 216	7 759 256
w tym budżet jops	5 446 371	5 858 983	6 040 745
85321 – Zespoły orzekania o niepełnosprawności	2 753 031	2 689 043	2 808 133
w tym budżety jops	1 256 076	1 258 814	1 286 670
85324 – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	12 627 127	13 936 747	15 126 609
w tym budżet jops	5 295 108	5 364 828	5 539 865
85395 – Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	34 186 454	30 999 207	29 620 933
w tym budżet jops	15 016 928	16 052 550	14 491 390

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W dziale tym najwięcej środków finansowych przeznaczają się na pozostałą działalność w zakresie polityki społecznej. Działania te pochłonęły prawie 50% ogółu środków działu 853 tj. kwotę 34 186 454,00 zł w 2013 roku. W kolejnych latach prognozowany jest spadek tychże wydatków do kwoty niecałych 31 mln w roku 2014 i poniżej 30 mln zł w roku 2015.

Na realizację zadań w dziale 854 – edukacyjna opieka wychowawcza w 2013 roku samorzady wydatkowały ponad 14 mln złotych. Środki te przeznaczone zostały na pomoc materialną dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Prognozy kolejnych lat wskazują na konieczność utrzymania tej pomocy na poziomie porównywalnym z rokiem oceny.

Obok zadań własnych i zleconych samorzady za pośrednictwem jops realizują projekty w tym systemowe dotyczące polityki społecznej finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W roku oceny jops realizowały 131 projektów w tym 114 systemowych na łączną kwotę ponad 37 mln złotych. Prognozy na kolejne lata przewidują zmniejszenie zarówno liczby realizowanych projektów jak i nakładów finansowych na ich realizację.

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy Społecznej

Ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizują projekty systemowe, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Niniejszy rozdział zawiera informacje na temat realizowanych projektów lub programów dotyczących:

- projektów wykonywanych przez jednostkę organizacyjną pomocy społecznej
- projektów wykonywanych przez organizacje pozarządowe działające na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego,
- projektów wykonywanych przez gminę, powiat lub miasto na prawach powiatu w zakresie pomocy i integracji społecznej.

Projekty współfinansowane z EFS

Podjęmowane inicjatywy wspierane są przez Unię Europejską, która poprzez środki finansowe przyznane Polsce w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego realizuje cele przyjętej polityki spójności.

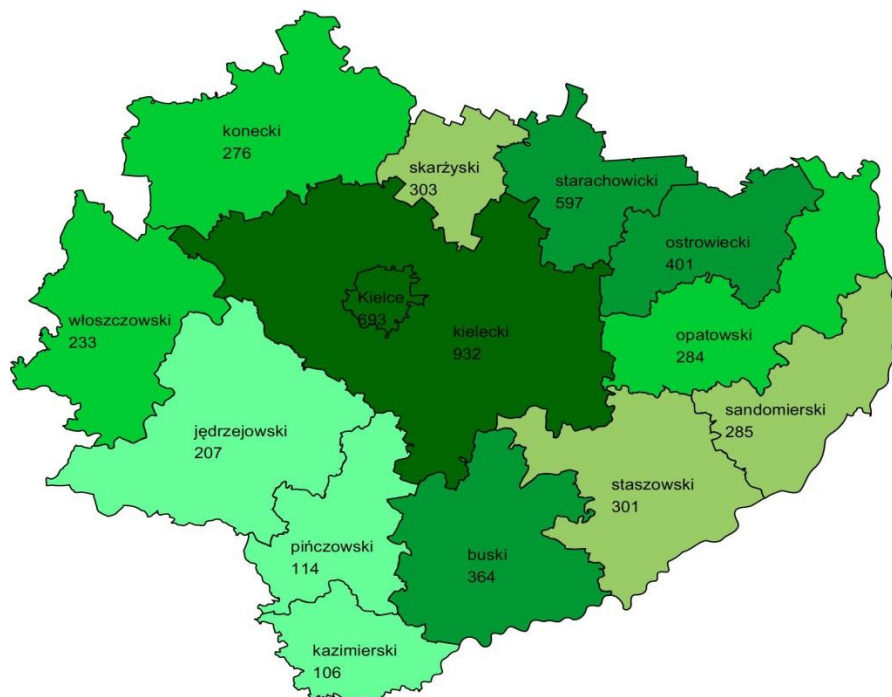
Projekty systemowe są skierowane bezpośrednio do osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, które jednocześnie nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej. Projekty systemowe muszą być skierowane do grup odbiorców, w szczególności należących do poniższych grup:

- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby niepełnosprawne (w tym z zaburzeniami psychicznymi),
- osoby nieaktywne zawodowo (z uwagi na opiekę nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi),
- osoby uzależnione od alkoholu lub innych środków odurzających (poddające się procesowi leczenia lub w okresie do 1 roku od jego leczenia),
- osoby bezdomne,
- osoby po zwolnieniu z zakładu karnego lub innej jednostki penitencjarnej (do 12 miesięcy od jej opuszczenia),
- młodzież w wieku 15-25 lat zagrożona wykluczeniem społecznym,

- otoczenie osób wykluczonych społecznie.
- osoby niepełnosprawne (w tym z zaburzeniami psychicznymi),
- osoby opuszczające rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz placówki, o których mowa w art. 88 ustawy *o pomocy społecznej*,
- uchodźcy, cudzoziemcy (posiadający zgodę na pobyt tolerowany oraz cudzoziemcy posiadający zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na zamieszkanie na czas określony, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub objęci ochroną uzupełniającą),
- otoczenie osób wykluczonych społecznie.

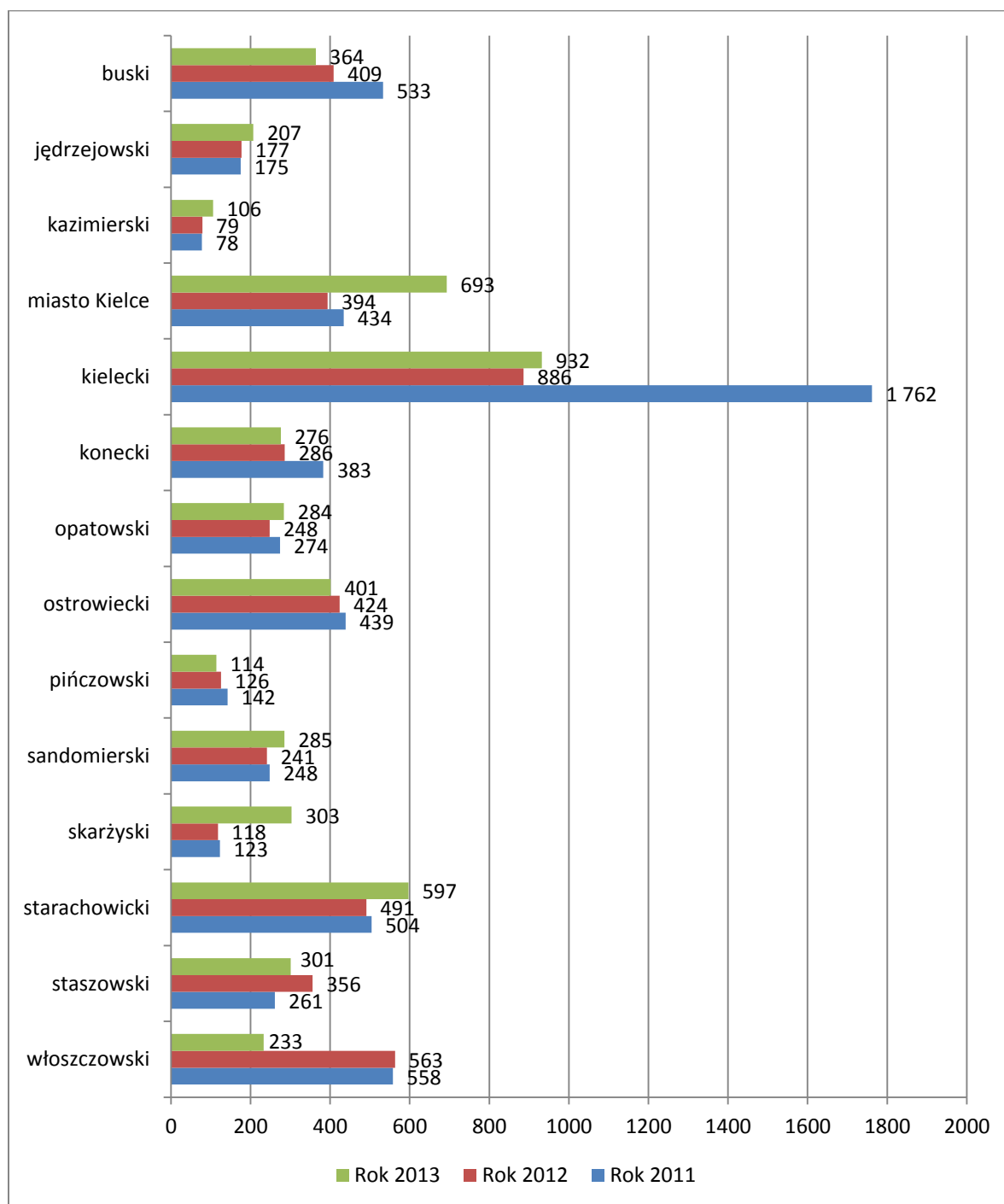
W 2013 roku w projektach finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego wzięło udział **5 096** osób, czyli o ponad 6% więcej niż w roku poprzednim (w 2012 roku ze środków EFS skorzystało 4 798 osób). Najwięcej osób w powiecie kieleckim (932 osoby), mieście Kielce (693 osoby), starachowickim (597 osób) oraz ostrowieckim (401 osób). Najmniej zaś w powiecie kazimierskim 106 osób. Szczegóły prezentuje mapa nr 33.

Mapa 33. Liczba osób objętych projektami w 2013 roku w ramach funduszy współfinansowanych z EFS.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2011-2013 największe zainteresowanie projektami wykazywali mieszkańcy powiatów: kieleckiego, miasta Kielce, starachowickiego oraz ostrowieckiego. Szczegółowy wykaz prezentuje poniższy wykres.

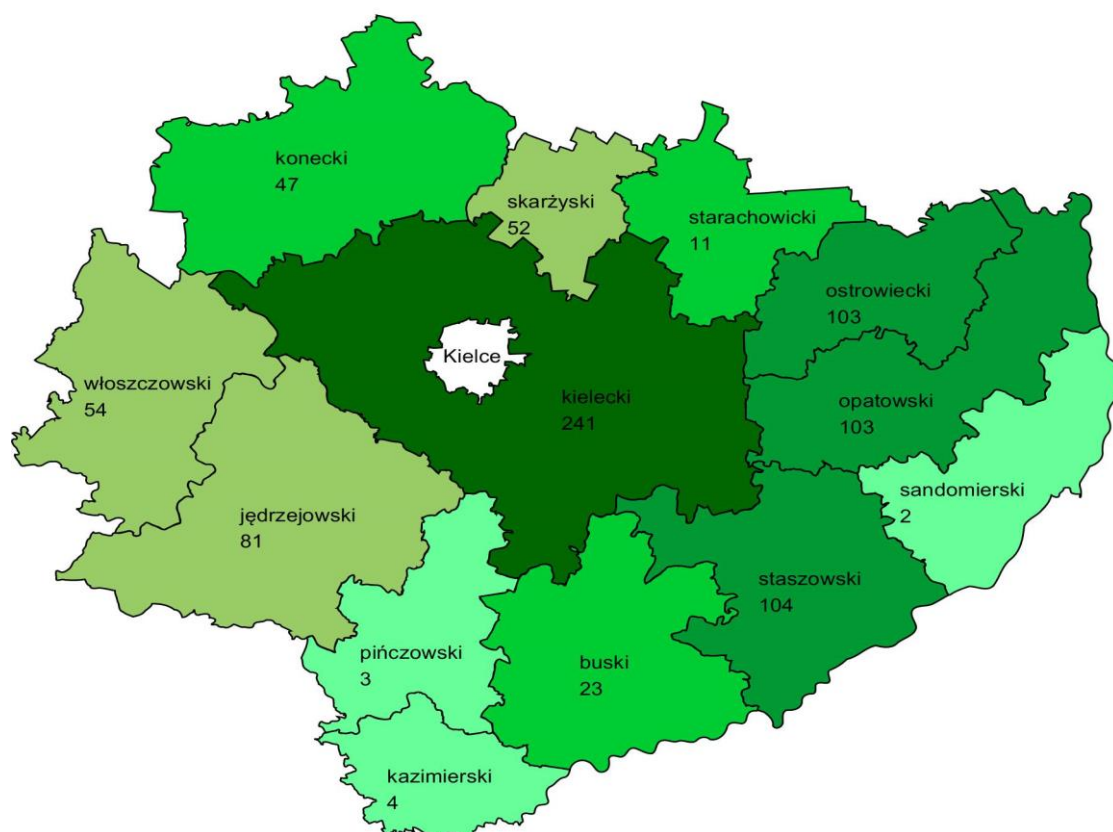
Wykres 31. Liczba osób korzystających z projektów finansowanych z EFS na przestrzeni lat 2011-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Udział w konkursach ogłaszanych przez MPiPS

W ramach projektów współfinansowanych lub finansowanych ze środków uzyskanych z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych w 2013 roku w województwie świętokrzyskim skorzystało **828** osób. Największą aktywność projektową można zaobserwować w powiatach: kieleckim, gdzie udział w programach wzięło 241 osób, staszowskim (104 osoby) oraz w powiatach opatowskim i ostrowieckim, gdzie liczba zainteresowanych uplasowała się na takim samym poziomie i wyniosła po 103 osoby. Najmniejsze zainteresowanie programami resortowymi wykazywali mieszkańcy powiatów: pińczowskiego (3 osoby), kazimierskiego (4 osoby) oraz starachowickiego (11 osób).

Mapa 34. Liczba osób objętych projektami w 2013 roku w ramach konkursów ogłaszanych przez MPiPS.

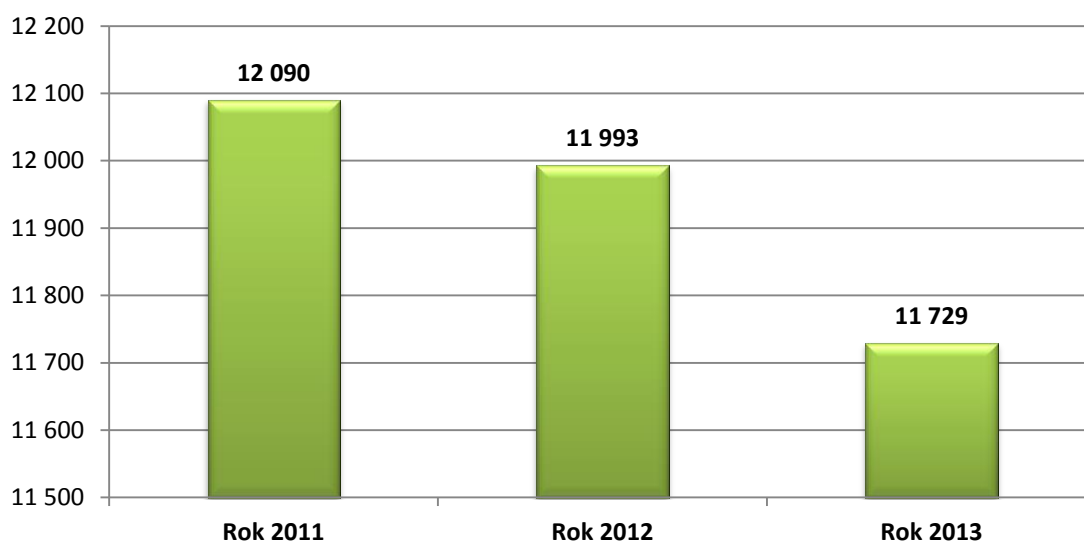

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2011-2013 największe zainteresowanie konkursami ogłaszanymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej uzyskano w roku 2012, gdzie liczba osób biorących udział w programach resortowych wyniosła 1 242 osoby, najmniejsze zaś w roku 2011, gdzie liczba osób uczestniczących w tego typu programach wyniosła 219 osób. W roku 2013 nastąpił 33% spadek liczby osób objętych programami resortowymi w odniesieniu do roku 2012.

Udział w programach osłonowych

W 2013 roku w ramach realizowanych projektów, współfinansowanych lub finansowanych ze środków pochodzących z budżetu województwa, w ramach zainicjowanych programów osłonowych przez daną jednostkę samorządu terytorialnego w województwie świętokrzyskim działaniami objętych zostało **11 729** osób. W latach 2011-2013 liczba osób zainteresowanych udziałem w programach osłonowych uplasowała się na podobnym poziomie, choć najwyższą wartość odnotowano w roku 2011, gdzie liczba beneficjentów programu wyniosła 12 090 osób, zaś najniższą w roku oceny (11 729 osób). Szczegóły prezentuje poniższy wykres.

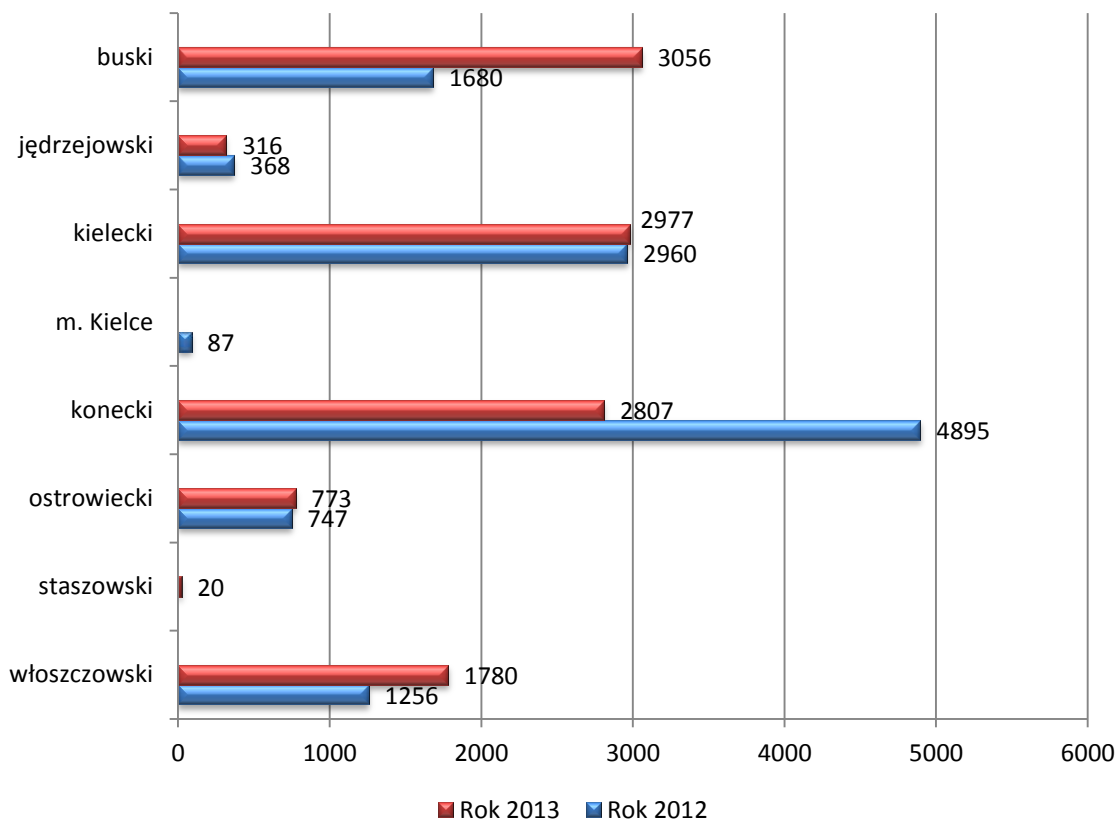

Wykres 32. Liczba osób biorących udział w programach osłonowych w latach 2011-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Nie wszystkie gminy województwa świętokrzyskiego korzystają z programów osłonowych. Na poniższym wykresie ujęto tylko te powiaty, których mieszkańcy

uczestniczyli w programach osłonowych na przestrzeni lat 2012-2013. Najliczniej z projektów współfinansowanych lub finansowanych ze środków uzyskanych z samorządu województwa lub w ramach zainicjowanych programów osłonowych korzystali mieszkańcy powiatów: buskiego (3 056 beneficjentów), kieleckiego (2 977 osób), koneckiego (2 807 osób) oraz włoszczowskiego (1 780 beneficjentów).

Wykres 33. Liczba osób biorących udział w programach osłonowych w latach 2012-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

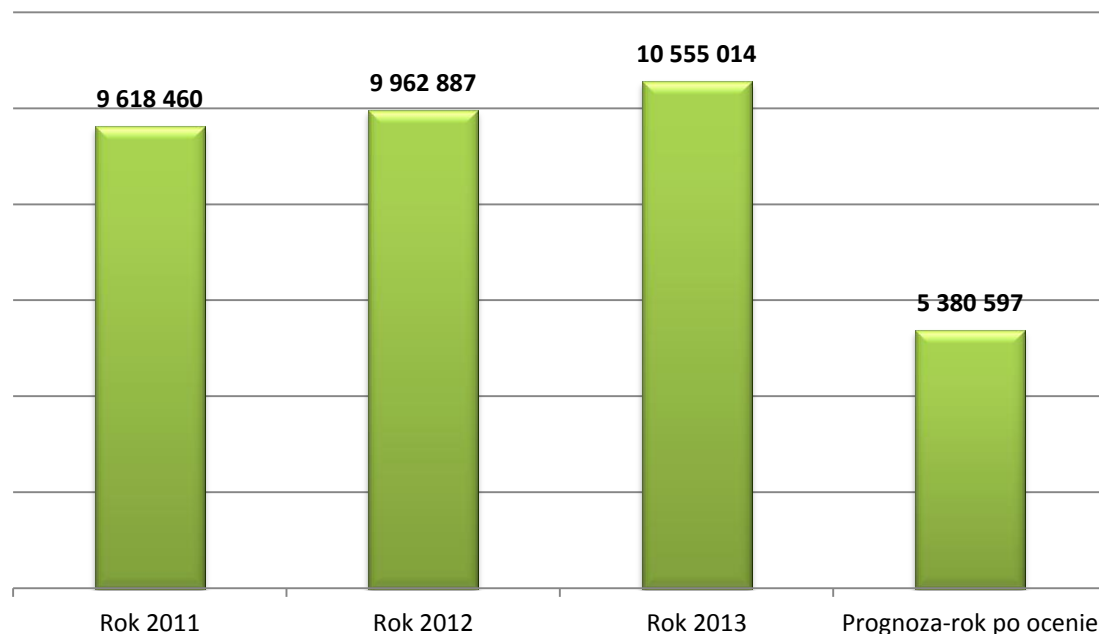
9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

Zapisy ustawy o pomocy społecznej umożliwiają organom wykonawczym jednostek samorządu terytorialnego współpracę z organizacjami społecznymi i pozarządowymi. Art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie definiuje zakres i rodzaj zadań publicznych, w ramach których ustawodawca przewiduje współpracę JST z organizacjami pozarządowymi.

Organizacje pozarządowe traktują samorząd terytorialny jako swego naturalnego partnera, odgrywają dużą rolę w kształtowaniu i realizowaniu zasad tworzenia wspólnych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Są partnerem dla organów administracji publicznej w realizacji zadań publicznych.

Zlecenia zadania w trybie pożytku publicznego oznacza procedurę określoną w art.11 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W 2013 roku liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania w obszarze pomocy i wsparcia, wyniosła **166** i w odniesieniu do roku 2012 wzrosła o ponad 13 % (146 NGO w roku 2012). Na przestrzeni lat 2011-2012 wzrosła również liczba zleceń/ umów do **208** a wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych wyniosła **10 555 014** zł. W latach 2012-2013 wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych kształtowała się na podobnym poziomie, natomiast w roku 2014 przewidywany jest znaczny spadek dotacji, bo o blisko połowę. Szczegóły prezentuje poniższy wykres.

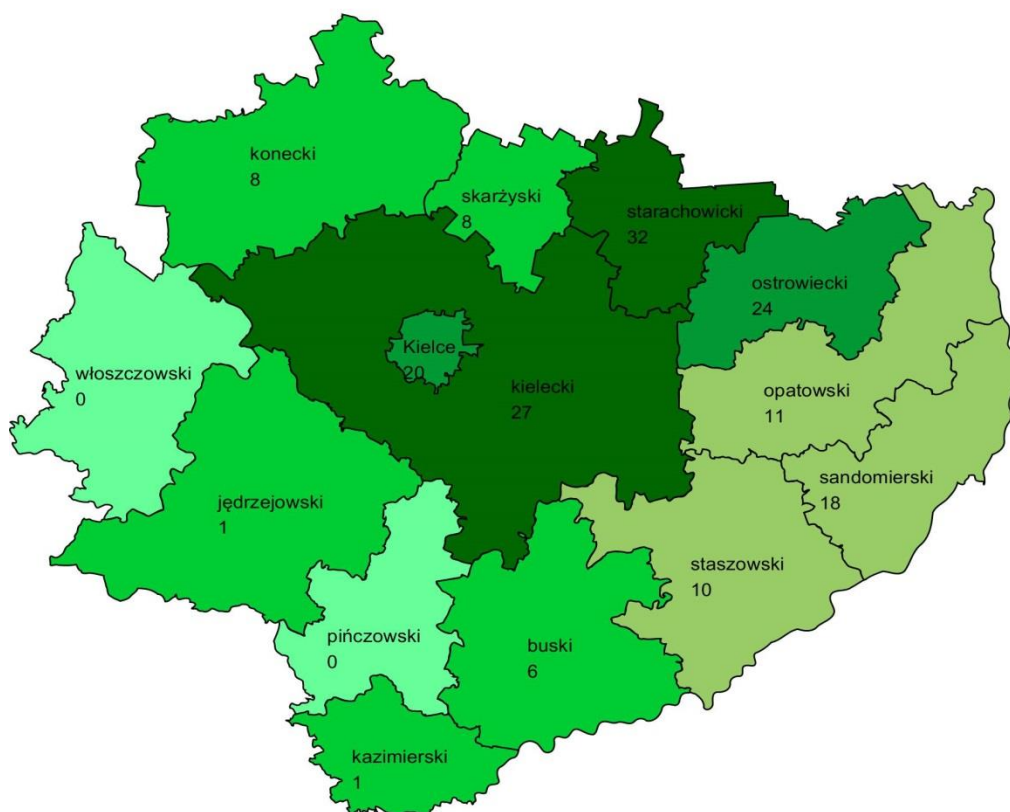

Wykres 34. Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych na przestrzeni lat 2011- 2013 oraz prognoza-rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Analizując wykres 34 widać, iż najczęściej zadań zleczanych organizacjom pozarządowym w 2013 roku zrealizowano w powiatach: starachowickim (32 umowy), kieleckim (27 umów), ostrowieckim (24 zlecenia), sandomierskim (18) oraz w mieście Kielce (20 zleceń). W pozostałych powiatach nie odnotowano większej aktywności w ramach współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi.

Mapa 35. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania w trybie działalności pożytku publicznego w 2013 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Mianem zleceń w trybie zamówień publicznych określa się zlecenia w trybie określonym zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. *prawo zamówień publicznych*. W roku 2013 na terenie województwa świętokrzyskiego udzielono tylko **2** zlecenia w trybie zamówień publicznych w powiecie ostrowieckim, na łączną kwotę **1 086 615** zł.

Organizacje pozarządowe realizując swoje zadania zaspokajają potrzeby między innymi w zakresie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych lub prowadzenia placówki pomocy społecznej.

Szczególne miejsce wśród świadczonych usług zleczanych przez gminy są usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Przyznaje się je osobom samotnym, przewlekle chorym, niepełnosprawnym i w podeszłym wieku, które mają ograniczoną zdolność, do samoopieki lub mają rodzinę niewydolną opiekuńczo. Natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze są

dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem. Mogą one polegać na: usprawnianiu do funkcjonowania w społeczeństwie, pielęgnacji, rehabilitacji fizycznej, terapii psychologicznej i pedagogicznej, wsparciu edukacyjnym, pomocy mieszkaniowej. Usługi specjalistyczne świadczone są w miejscu zamieszkania, ale realizowane mogą być również w ośrodkach wsparcia, które zapewniają między innymi terapię zajęciową, zajęcia rehabilitacyjne, kulturalne, rekreacyjne.

Tabela 26. Wybrany rodzaj usług pomocy społecznej prowadzonych przez organizacje pozarządowe na podstawie zleceń gmin (w zł).

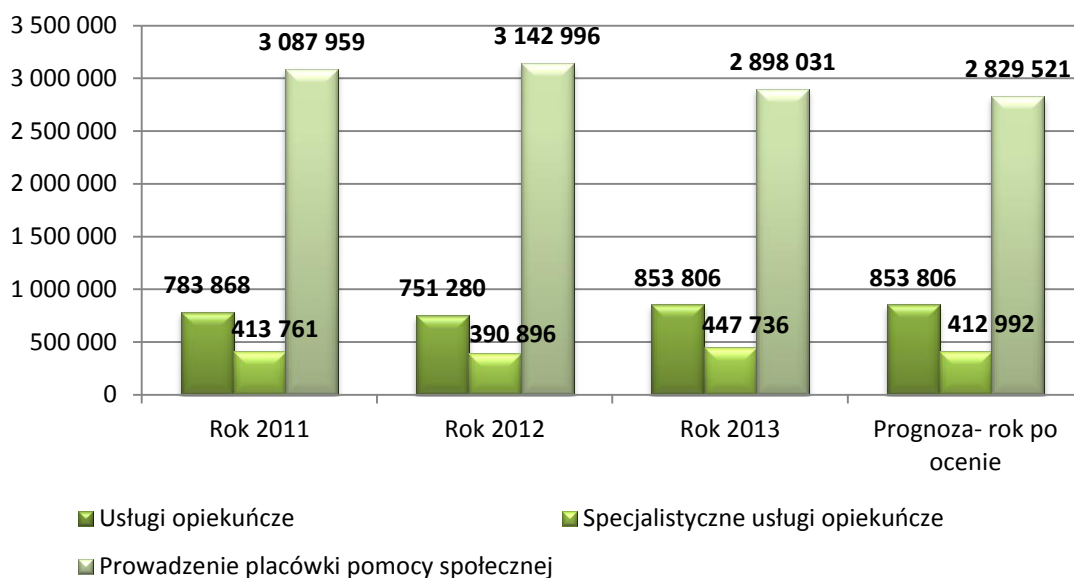
Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Prognoza-rok po ocenie
Usługi opiekuńcze				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	7	7	7	7
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	783 868	751 280	853 806	879 123
Specjalistyczne usługi opiekuńcze				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	7	6	6	6
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	413 761	390 896	447 736	412 992
Prowadzenie placówki pomocy społecznej				
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	7	7	6	6
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	3 087 959	3 142 996	2 898 031	2 829 521

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższa tabela prezentuje wybrane rodzaje usług zleczanych organizacjom pozarządowym. W roku oceny podpisanych zostało **19** umów współpracy z organizacjami pozarządowymi o łącznej wartości **4 199 573** zł. W odniesieniu do roku 2012, gdzie łączna

wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych wyniosła 6 235 167 zł, liczba ta zmalała o ok 33%.

W 2013 roku największe środki finansowe zostały przekazane na prowadzenie placówek pomocy społecznej – **2 898 031 zł**. Kwota ta zmalała o 8% w odniesieniu do roku 2012. Natomiast kwota dotacji na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych w 2013 roku wzrosła w porównaniu do lat 2011-2012 i wyniosła **447 736 zł**. Podobną tendencję zaobserwowano w przypadku realizacji usług opiekuńczych, gdzie w roku oceny przeznaczono na ten cel środki w wysokości **853 806 zł**. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres

Wykres 35. Wartość dotacji przekazana organizacjom pozarządowym w latach 2011-2013 na realizację usług opiekuńczych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

11. Wnioski i rekomendacje

Analiza danych uzyskanych w ramach oceny zasobów pomocy społecznej z samorządów gminnych i powiatowych stanowi podstawę do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji w obszarze pomocy społecznej.

➤ Problemy demograficzne

W województwie świętokrzyskim nie odnotowano poprawy w zakresie niekorzystnych tendencji demograficznych. Sytuacja demograficzna w województwie świętokrzyskim należy do jednej z najbardziej niekorzystnych w kraju. Strategia Polityki Społecznej na lata 2012-2020 zwraca szczególną wagę na kwestię demograficzną, ponieważ sytuacja demograficzna stanowi istotną barierę w rozwoju województwa. Zjawiska demograficzne powinny wyznaczać najważniejsze kierunki działań regionalnej polityki społecznej.

Istnieje pilna potrzeba tworzenia warunków dla rozwoju i wsparcia rodziny. W tym zakresie należy poszerzenie oferty opieki na dzieckiem poprzez tworzenie: żłobków, oddziałów żłobkowych, klubów dziecięcych, zatrudnianie dziennych opiekunów, szczególnie w tych powiatach województwa w których obserwujemy brak tego typu instytucji.

W związku z procesem „starzenia się” społeczeństwa koniecznym jest rozwój takich form pomocy jak: usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, podnoszenie standardów domów pomocy społecznej, rozwój form opieki stacjonarnej, promowanie i rozwijanie działalności klubów seniora, uniwersytetów III wieku oraz wspieranie działalności organizacji pozarządowych w obszarze wsparcia seniorów.

Główne powody przyznawania pomocy

Niezmienne w strukturze powodów przyznawania pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim najczęstsze powody udzielania pomocy społecznej to: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność i bezradność. Jak

wynika z danych to bezrobocie jest najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy i wsparcia należy uznać je za priorytetowy problem.

Regionalne dokumenty strategiczne i programowe takie jak: Strategia Rozwoju Województwa, Strategia Polityki Społecznej, Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej, Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu określają szereg działań z poziomu samorządu województwa oraz samorządów powiatowych i gminnych, których celem jest przeciwdziałanie oraz łagodzenie skutków problemów społecznych z jakie najczęściej dotyczą mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

W roku 2013 obserwujemy wzrost wskaźnika liczby osób w rodzinach, którym przyznano świadczenia na 100 mieszkańców z 113,80 w 2012 r. do 114,68 w 2013 r. oraz spadek wartości wskaźnika procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców z 54 % w 2012 r. do 51 % w 2013 r.

Zasadniczym elementem w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym powinny być skoordynowane działania interdyscyplinarne wielu służb a szczególności systematyczna i profesjonalna praca socjalna z osobami wykluczonymi. W chwili obecnej działania pracowników socjalnych często redukują się do przyznawania zasiłków oraz biurokratycznej sprawozdawczości, skutkuje to tym, iż tak skonstruowany system może w wielu przypadkach jedynie łądzić ubóstwo i wykluczenie, a nie pozwala na jego przezwyciężenie.

Jednym z kluczowych wyzwań dla polityki społecznej jest ukierunkowanie jej w kierunku modelu aktywizacyjnego. Zmiana ta są dokonywane chociażby poprzez reformę instytucji rynku pracy, a także planowaną zmianą ustawy o pomocy społecznej, której założenia są szeroko konsultowane.

Kadra pomocy społecznej

W 2013 roku na stanowisku kierowniczym, na terenie województwa świętokrzyskiego zatrudnione były **142** osoby, z czego **100** osób posiadało wykształcenie wyższe, **120** specjalizację z organizacji pomocy społecznej. W 2013 roku liczba pracowników socjalnych legitymujących się wykształceniem wyższym wzrosła o 9 osób w odniesieniu do roku 2012.

Według danych oceny zasobów pomocy społecznej w 2013 roku 10 ośrodków pomocy społecznej z województwa świętokrzyskiego nie spełniało ustawowego wymogu

zatrudniania co najmniej 1 pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców. Jest to o 9 gmin mniej niż w roku 2012.

Pozytywnym jest fakt, iż wzrosła o 32% w odniesieniu do roku 2012, liczba wolontariuszy w obszarze pomocy społecznej.

Dynamiczne zmiany zachodzące w obszarze pomocy społecznej wymagają ciągłego doskonalenia umiejętności oraz poznawanie rozwiązań w zakresie aktywizacji beneficjentów pomocy społecznej. W celu zwiększenia skuteczności i efektywności działań w pomocy społecznej konieczna jest dalsza profesjonalizacja kadr pomocy społecznej.

W odniesieniu do kadry pomocy społecznej należy podjąć działania umożliwiające uzyskanie wykształcenia wyższego przez kadrę kierowniczą jops, jak również pracowników socjalnych. Samorządy gminne winny dążyć do osiągnięcia ustawowego wymogu w zakresie zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców.

Wyrównywanie różnic terytorialnych w dostępie do świadczeń i usług społecznych.

W województwie świętokrzyskim obserwujemy znaczne deficyty w zakresie zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia. W świetle analiz wynikających z oceny zasobów pomocy społecznej największe braki obserwujemy, jeśli chodzi o następujące podmioty:

- Dzielne domy pomocy – w województwie funkcjonuje 5,
- Noclegownie, schroniska dla bezdomnych – w województwie funkcjonuje 17,
- Kluby samopomocy – w województwie funkcjonuje 11,
- Mieszkania chronione – w województwie funkcjonuje 18,
- Ośrodki interwencji kryzysowej – 7 ,
- Placówki wsparcia dziennego – w województwie funkcjonuje 11,
- Centra integracji społecznej – w województwie funkcjonuje 7,
- Kluby integracji społeczne – w województwie funkcjonuje 11.

Zauważalna jest poprawa w zakresie dostępności do świadczeń i usług społecznych jednakże dostępność ta nie jest wystarczająca w stosunku do potrzeb.

Aktywność projektowo-konkursowa jops, współpraca z organizacjami pozarządowymi

W 2013 roku w projektach finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego wzięło udział **5 096** osób, to jest o ponad 6% więcej niż w roku poprzednim (w 2012 roku ze środków EFS skorzystało 4 798 osób).

W 2013 roku liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania w obszarze pomocy i wsparcia, wyniosła **166** i w odniesieniu do roku 2012 wzrosła o ponad 13 % (146 NGO w roku 2012). Na przestrzeni lat 2011-2012 wzrosła również liczba zleceń/ umów do **208** a wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych wyniosła **10 555 014** zł.

Planowana przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zmiana ustawy o pomocy społecznej ma na celu ukierunkowanie pomocy społecznej w stronę modelu aktywizacyjnego. Zmiany te mają być kompatybilne z reformą instytucji rynku pracy. Istnieje potrzeba wprowadzenia rozwiązań systemowych, które będą zmniejszać ryzyko powstania zagrożeń dla osób i rodzin znajdujących się w sytuacji wykluczenia społecznego. Nowe rozwiązania powinny także odnosić się do tych, którzy dotychczas nigdy nie korzystali ze świadczeń pomocy społecznej.